

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

7. oktoober 1999*

EÜ asutamislepingu artikkel 86 (nüüd EÜ artikkel 82) – Turgu valitsev seisund ja ühine turgu valitsev seisund – Kuritarvitamine – Trahv

Kohtuasjas T-228/97,

Irish Sugar plc, Iirimaa õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Carlow, Iirimaa, mida esindab advokaat Alexander Böhlke, Brüssel ja Frankfurt am Main, ja *solicitor* Scott Crosby, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Victor Elvinger, 31 rue d'Eich,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigustalituse ametnik Klaus Wiedner, keda abistas *barrister* Conor Quigley, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse ametnik Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 14. mai 1997. aasta otsus 97/624/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (IV/34.621, 35.059/F-3 – Irish Sugar plc) (EÜT 1997, L 258, lk 1) või teise võimalusena tühistada selle otsuse resolutsiooni artikli 3 kolmas ja neljas lõik, niivõrd kui need sisaldavad korraldusi, mis ületavad artikli 1 punktides 5 ja 6 sätestatud kuritarvituste ulatuse, ning vähendada resolutsiooni artikliga 2 hagejale määratud trahvi,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS

---

* Kohtumenetluse keel: inglise.

(kolmas koda)

koosseisus: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud K. Lenaerts ja J. Azizi,

kohtusekretär: ametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 14. jaanuari 1999. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Hagi aluseks olevad asjaolud

- 1 Käesoleva hagiaga vaidlustatakse komisjoni 14. mai 1997. aasta otsus 97/624/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (IV/34.621, 35.059/F-3 – Irish Sugar plc) (EÜT 1997, L 258, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus”), milles hagejat – Iirimaa ainsat suhkrupeditöötajat ja selle liikmesriigi peamist suhkrutarnijat – trahviti EÜ asutamislepingu artikli 86 (nüüd EÜ artikkel 82) rikkumise eest. Vaidlustatud otsuse esemeks olev toode on valge kristallsuhkur, mida turustatakse nii tööstusliku suhkru kui ka jaemüügisuhkru turul.
- 2 25. ja 26. septembril 1990. aastal kontrollis komisjon hageja Dublinis asuvat peakontorit. 7. ja 8. veebruaril 1991. aastal kontrollis ta hageja tarnitud suhkru edasimüüja Sugar Distributors Ltd (edaspidi „SDL”) Dublinis asuvaid kontoreid. 13. veebruaril 1991. aastal kontrollis ta hageja tarnitud suhkru turustamise eest Põhja-Iirimaa vastutava hageja tütarettevõtja William McKinney Ltd (edaspidi „McKinney”) Belfastis asuvaid kontoreid.
- 3 Esimeses haldusmenetluses, mis puudutas turu jagamise kokkuleppeid hageja ja kahe tema Ühendkuningriigi konkurendi vahel (IV/33.705), saatis komisjon hagejale 4. mail 1992. aastal vastuväiteteatise komisjoni 25. juuli 1963. aasta määruse nr 99/63/EMÜ (nõukogu määruse nr 17 artikli 19 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud ärakuulamiste kohta) (EÜT 1963, 127, lk 2268; edaspidi „määrus nr 99/63”) artikli 2 lõike 1 tähenduses. Hageja vastas 11. septembril 1992. Esimene menetlus tõi 6. oktoobril 1992. aastal kaasa ka nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 (esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta) (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT erivaljaanne 08/01, lk 3) artikli 19 kohase ärakuulamise. 2. augustil 1995. aastal teatati hagejale, et menetlus on lõpetatud.

- 4 22. aprillil 1993. aastal algatas komisjon teise haldusmenetluse (IV/34.621), mis puudutas nii EÜ asutamislepingu artikli 85 (nüüd EÜ artikkel 81) kui ka asutamislepingu artikli 86 rikkumisi, saates hagejale ja mitmele muule poolele uue vastuväiteteatise. Hageja vastas 1. septembril 1993 ning osales 21. ja 22. septembril 1993. aastal ärakuulamisel. 28. juunil 1995. aastal teavitas komisjon hagejat, et asutamislepingu artiklit 85 käsitlevatest vastuväidetest on loobutud. 19. juulil 1995. aastal tegi komisjon määruse nr 17 artikli 11 alusel otsuse, kohustades hagejat esitama teatud teavet.
- 5 16. jaanuaril 1995 kontrollis komisjon alates 1991. aasta aprillist hageja aktsionäriks olnud valdusühingu Grencore plc (edaspidi „Grencore”) Dublinis asuvaid kontoreid. Samal päeval kontrollis ta ka hageja Carlow’s (Iirimaa) asuvaid kontoreid.
- 6 25. märtsil 1996. aastal saatis komisjon hagejale muudetud vastuväiteteatise, millega asendas täielikult eelmise teatise ja algatas kolmanda haldusmenetluse (IV/34.621, 35.059). Hageja saatis oma vastuse 12. juulil 1996. aastal.
- 7 14. mail 1997. aastal võttis komisjon vastu vaidlustatud otsuse, milles leidis, et aastatel 1985–1995 on rikutud asutamislepingu artiklit 86, täpsemalt, et hageja (ja/või SDL ajavahemikul kuni 1990. aasta veebruarini) on pannud toime seitse eri kuritarvitust Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru ja tööstusliku kristallsuhkru turul. Vaidlustatud otsusega määrati hagejale nende kuritarvituste eest 8 800 000 eküü suurune trahv.

Menetlus

- 8 Vaidlustatud otsus tehti hagejale teatavaks 23. mail 1997.
- 9 4. augustil 1997. aastal Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega algatas hageja käesoleva menetluse.
- 10 Pärast ettekandja-kohtuniku ettekande ärakuulamist otsustas Esimese Astme Kohus (kolmas koda) avada suulise menetluse ja palus pooltel menetluse korraldamise meetmete raames vastata teatud küsimustele kirjalikult. Pooled täitsid kohtu nõuded.
- 11 Pooled esitasid suulised argumendid ja vastasid Esimese Astme Kohtu küsimustele 14. jaanuaril 1999. aastal toimunud kohtuistungil.

Poolte nõuded

- 12 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:
  - tühistada vaidlustatud otsus;

- teise võimalusena vähendada artiklis 2 määratud trahvi ning tühistada artikli 3 kolmas ja neljas lõik, niivõrd kui need ületavad artikli 1 punktides 5 ja 6 sätestatud kuritarvituste ulatuse;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

13 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Poolte põhinõuded

- 14 Oma põhinõude – vaidlustatud otsuse tühistamise nõude – toetuseks tugineb hageja neljale väitele. Esiteks väidab hageja seoses EÜ asutamislepingu artikli 86 (nüüd EÜ artikkel 82) ja artikli 190 (nüüd EÜ artikkel 253), õiguskindluse põhimõtte ja määruse nr 99/63 artikli 4 väidetava rikkumisega, et tal ei olnud koos SDLiga ühist turgu valitsevat seisundit. Teiseks leiab ta seoses asutamislepingu artikli 86 väidetava rikkumisega, et tal ei olnud tööstusliku suhkru turul valitsevat seisundit. Kolmandas ja neljandas väites, mis puudutavad asutamislepingu artikli 86 väidetavaid rikkumisi ja mida käsitletakse koos, leiab hageja, et ta ei kuritarvitanud oma väidetavat valitsevat seisundit ei tööstusliku suhkru ega jaemüügisuhkru turul.

1. Hageja ja SDLi ühise turgu valitseva seisundi olemasolu

- 15 Esimeses väites leiab hageja esiteks, et vaidlustatud otsuse resolutsioon on puudulik ja vastuoluline; teiseks, et kahe eri turu olemasolu eeldamine vaidlustatud otsuses moonutab hagejale omistatavate rikkumiste olemust; ning kolmandaks, et vaidlustatud otsusest ei ilmne ühise turgu valitseva seisundi olemasolu.

Väide, et vaidlustatud otsuse resolutsioon on puudulik ja vastuoluline

- 16 Hageja väidab esiteks, et vaidlustatud otsuse resolutsioon ei sisalda formaalset sedastust turgu valitseva seisundi ja ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kohta. Hageja tunnistab, et seda küsimust on käsitletud vaidlustatud otsuse teistes osades, ent sellest hoolimata leiab ta, et selleks, et tegu oleks seadusliku seisukohaga, ei saa seda tuletada vaidlustatud otsuses esitatud õiguslikust hinnangust. Õiguslik hinnang ei ole otsuse adressaadi suhtes lõplik, sest selle ülesanne on esitada põhjused, millele otsus tugineb, ja seega selgitada resolutsioonis esitatud seisukohti. Rikkumise eest saab karistada üksnes sellises ulatuses, milles selle olemasolu kindaks on tehtud, sest vastasel korral rikutaks õiguskindluse põhimõtet, mis on ühenduse õiguskorra aluspõhimõte.

- 17 Tuleb meeles pidada, et meetme resolutsiooni tuleb lugeda meetme põhjenduste valguses, kusjuures meede moodustab terviku (vt eelkõige 6. aprilli 1995. aasta otsust kohtuasjas T-145/89: Baustahlgewebe vs. komisjon, EKL 1995, lk II-987, punkt 146, ja 22. oktoobri 1997. aasta otsust liidetud kohtuasjades T-213/95 ja T-18/96: SCK ja FNK vs. komisjon, EKL 1997, lk II-1739, punkt 104). Antud juhul ei eita hageja seda, et vaidlustatud otsuse põhjendused sisaldavad seisukohta, mille kohaselt on tal turgu valitsev seisund ja ühine turgu valitsev seisund koos SDLiga. Vaidlustatud otsuse punktid 99–113 lõpevad punktis 113 järeldusega, mille sõnastus on selles osas üsna ühemõtteline:
- „Sellest jäeldub, et kogu asjaomasel perioodil oli [hagejal] individuaalne või vähemalt enne 1990. aasta veebruari ühine turgu valitsev seisund nii Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru kui ka tööstusliku kristallsuhkru turul.” [Siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]
- 18 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklis 1 leidis komisjon, et hageja oli rikkunud asutamislepingu artiklit 86, sest „viljeles järjepidevat ja üldist oma seisundi kaitsmise poliitikat Iirimaa suhkruturul”. Nagu komisjon õigesti märgib, peab artikli 86 rikkumiseks ettevõtjal olema turgu valitsev seisund. Hageja nõutav formaalne sedastus artikli 86 rikkumise kohta on vaidlustatud otsuse resolutsioon seega kaudne, ent selge.
- 19 Hageja väide, mille kohaselt puudub formaalne sedastus turgu valitseva seisundi ja ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kohta, on seega ilmselgelt asjakohatu ja tuleb tagasi lükata (1. aprilli 1993. aasta otsus kohtuasjas T-65/89: BPB Industries ja British Gypsum vs. komisjon, EKL 1993, lk II-389, punkt 98).
- 20 Teiseks väidab hageja, et resolutsioon ei vasta vaidlustatud otsuse põhjendustele seoses asjaomase turu mõistega. Vaidlustatud otsuse resolutsioonis viitas komisjon „Iirimaa suhkruturule”, samas kui põhjendustes leidis ta, et jaemüügisuhkru ja tööstusliku suhkru turud olid erinevad (punktid 90, 99 ja 118). Tegelikult vastab resolutsioonis esitatud asjaomase turu mõiste sellele mõistele, mille komisjon võttis kasutusele kahes viimases hagejale saadetud vastuväiteteatises (menetlused IV/34.621 ja IV/34.621, 35.059). Seetõttu on iga vaidlustatud otsuses turgu valitseva seisundi ja ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kohta tehtud jäeldus seotud turuga, täpsemalt Iirimaa suhkruturuga, mida vaidlustatud otsuse põhjendustes ei määratletud.
- 21 Väidetavat vastuolu ei ole tõendatud. Et vaidlustatud otsuse resolutsiooni tuleb eespool punktis 17 viidatud kohtupraktika nõuete kohaselt lugeda selle põhjenduste valguses, siis ei eksita väljendi „Iirimaa suhkruturg” kasutamine resolutsiooni artiklis 1 hagejat ega Esimese Astme Kohut hageja vastu esitatud vastuväidete olemuse osas.
- 22 Vaidlustatud otsuse punktides 90 ja 98 kasutatud sõnastus näitab, et pärast hageja selgituste saamist vastuväiteteatise kohta otsustas komisjon, et antud juhul on tegu kahe eri turuga. Punktis 90 ütleb komisjon järgmist: „Komisjon nõustub [hageja] väitega [allmärkus 71, milles on öeldud: „Vastuseks 12. juuli 1996. aasta vastuväiteteatise punktidele 3.2.1–3.2.7”], et valge kristallsuhkru turg jaguneb kaheks turuks – tööstusliku suhkru ja jaemüügisuhkru turuks. Neil turgudel on kattuvaid omadusi [...]. Ehkki pakkumise poolel on asendatavus olemas, on turud toodete kasutuse, müügimahtude ja klientide liigi poolest erinevad.” Punktis 98 ütleb komisjon: „Ülaltoodud omaduste alusel jäeldab komisjon, et asjaomased turud on Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru ja

tööstusliku kristallsuhkru turud. Lisaks saab järeldada, et suhkru tootmis- ja tarbimismahte arvesse võttes moodustab see olulise osa ühisturust artikli 86 mõistes.”

- 23 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklit 1 tervikuna vaadates ilmneb selgelt, et see säte, nagu ka otsuse põhjendused, eristab Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru turgu ja tööstusliku kristallsuhkru turgu. Hageja väide, mille kohaselt on vaidlustatud otsuse põhjendused ja resolutsioon vastuolus, on seega ilmselgelt asjakohatu ja tuleb samuti tagasi lükata.
- 24 Kolmandaks vaidlustab hageja komisjoni poolt esmakordselt kostja vastuses esitatud vaidlustatud otsuse artikli 1 tõlgenduse sellises ulatuses, milles komisjon formaalselt leidis, et hagejal oli kõnealusel perioodil turgu valitsev seisund, ja teise võimalusena, et hagejal ja SDLil oli enne 1990. aasta veebruari ühine turgu valitsev seisund. Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse põhjendused (punktid 111, 112, 113, 117, 135 ja 167) ega resolutsioon ei kinnita komisjoni hilinenud väiteid. Hageja leiab, et isegi kui vaidlustatud otsuse sellist tõlgendust toetada, rikuks vaidlustatud otsus tema kaitseõigusi, niivõrd kui see kaldub kõrvale vastuväiteteatises esitatud seisukohast (punktid 106, 108 ja 150). Lisaks on aspektid, mida vaidlustatud otsuses peetakse tõenditeks ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kohta 1985. aastast 1990. aasta veebruarini, omistatavad Sugar Distribution (Holding) Ltd-le (edaspidi „SDH”) ja SDLile.
- 25 On ilmne, et hagejal on õigus vaidlustada vaidlustatud otsuse tõlgendust, mida komisjon käesolevas menetluses antud küsimuses kaitseb. Isegi kui komisjoni tõlgendus näib vastavat vaidlustatud otsuse põhjendustes ja vastuväiteteatises sisalduvale õiguslikule hinnangule, mille kohaselt oli olemas nii turgu valitsev seisund kui ka selle seisundi kuritarvitamine, ei saa seda siduda teiste väljavõtetega vaidlustatud otsusest ja hageja nimetatud vastuväiteteatisest. Hageja turgu valitseva seisundi kindlakstegemise ja selle seisundiga seoses toime pandud kuritarvituste kindlakstegemise erinevus, millele komisjon käesolevas menetluses püüab tugineda, et õigustada kasutatud termine erinevust, ei puutu asjasse. Mitmed väljavõtted vaidlustatud otsuse õiguslikust hinnangust, mis puudutavad kuritarvitusi, sisaldavad otseseid viiteid „ühise turgu valitseva seisundi” kuritarvitamisele hageja ja SDLi poolt.
- 26 Põhjenduste punktides 99–113 ilmneb näiteks pealkirja „B. Turgu valitsev seisund” all, et komisjon leidis, et kogu asjaomase perioodi jooksul, s.o 1985. aastast 1995. aastani oli hagejal individuaalne turgu valitsev seisund, ent komisjon võttis arvesse hageja väidet selle kohta, et enne emaettevõtte SDH kõigi aktsiate omandamist 1990. aasta veebruaris puudus tal kontroll SDLi üle. See analüüs ei erine sellest, mille komisjon esitas vastuväiteteatises punktides 95–106, kus käsitleti turgu valitseva seisundi olemasolu. Ka vaidlustatud otsuse punktid 114 ja 116 pealkirja „C. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine” all on koostatud sama loogika kohaselt. Ka vastuväiteteatises punkt 110 kinnitab komisjoni vastavat seisukohta.
- 27 Mitmed kuritarvitamist käsitlevad vaidlustatud otsuse osad ja resolutsiooni sõnastus näitavad, et enne 1990. aastat kuritarvitasid hageja ja SDL ühist turgu valitsevat seisundit iseseisvalt või ühiselt. Nii on punktis 117 öeldud: „[Hageja poolt] enne 1990. aastat transpordipiirangute suhtes võetud meetmeid, mõlema äriühingu poolt piiriala, ekspordi ja lojaalsuspõhiste allahindluste suhtes võetud meetmeid ning SDLi poolt toodete vahetuse ja valikulise hinnakujunduse suhtes võetud meetmeid rakendati ühises turgu

valitsevas seisundis.” Punkti 135 viimases lauses on öeldud: „Sellest järeldub, et niisugust tegevust viljeledes kuritarvitasid [hageja] ja SDL ühist turgu valitsevat seisundit.” Punktis 167 on samuti öeldud: „[Hageja] ja/või SDLi muu konkurentsivastane tegevus [...] ei ole trahvimise seisukohast aegunud. [Hageja] on sellise käitumisega püüdnud säilitada või tugevdada oma turgu valitsevat seisundit ja perioodil enne 1990. aasta veebruari püüdsid [hageja] ja SDL oma käitumisega säilitada ühist turgu valitsevat seisundit [...]. Seega leiab komisjon, et [hageja] on tahtlikult või vähemalt hooletusest kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit ja et enne 1990. aasta veebruari kuritarvitasid [hageja] ja SDL tahtlikult või vähemalt hooletusest oma ühist turgu valitsevat seisundit. Seepärast kavatseb komisjon trahvida Irish Sugarit tema enese rikkumiste ja teda kui õigusjärglast ka SDLi rikkumiste eest [...]” Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 on sätestatud: „[...] [Hageja] (ja/või Sugar Distributors Limited enne 1990. aasta veebruari) rakendas alltoodud konkurentsivastast tegevust Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru ja tööstusliku kristallsuhkru turul [...]”. Need lõigud näitavad, et hageja pakutud vaidlustatud otsuse tõlgendus on põhjendatud. Sama kehtib hageja mainitud vastuväiteteatise punkti 150 puhul, milles on sarnaselt vaidlustatud otsuse punktiga 167 öeldud järgmist: „[hageja] on sellise käitumise tulemusena püüdnud säilitada või tugevdada oma turgu valitsevat seisundit ja ajavahemikul enne 1990. aasta veebruari püüdsid [hageja] ja SDL sellise käitumise tulemusena säilitada ühist turgu valitsevat seisundit [...]. Seega leiab komisjon, et [hageja] on tahtlikult või vähemalt hooletusest kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit ja et enne 1990. aasta veebruari kuritarvitasid [hageja] ja SDL tahtlikult või vähemalt hooletusest oma ühist turgu valitsevat seisundit. Seepärast kavatseb komisjon trahvida [hagejat] tema enese rikkumiste ja teda kui õigusjärglast ka SDLi poolt enne 1990. aasta veebruari toime pandud rikkumiste eest [...].”

- 28 Vaidlustatud otsuses kasutatud eri terminid, mis kirjeldavad hageja seisundit turul enne 1990. aasta veebruari, on nimetatud ajale eelnenud hageja ja SDLi seoste erilise iseloomu tulemus. Komisjoni väitel on ta teinud kindlaks 1985. aastast 1990. aasta veebruarini hageja poolt üksi, SDLi poolt üksi või mõlema poolt koos toime pandud asutamislepingu artikli 86 rikkumiste olemasolu. Aktsepteerides hageja väidet, mille kohaselt ei kontrollinud ta SDLi juhtimist, hoolimata sellest, et talle kuulus 51% SDH aktsiakapitalist, leidis komisjon, et isegi kui hagejat ja SDLi ei olnud võimalik lugeda üheks majandusüksuseks, oli neil vähemalt koos kõnealust turgu valitsev seisund. Vastuväiteteatise punkt 110 kinnitab, et see oli komisjoni seisukoht: „Oma turu kaitsmiseks olid [hageja] käsutuses mitmesugused konkurentsivastase tegevuse võimalused, mida kasutati alates 1985. aastast eraldi või koos, kui neid peeti vajalikuks. Teatud asjaomast tegevust sooritas [hageja] ise, teist aga [hageja] tütarettevõtja SDL, kes tegutses jaemüügisuhkru turul.”
- 29 Hageja ja SDLi suhete iseloom enne 1990. aasta veebruari ei võimalda komisjonil väita, et ta on samade faktide põhjal kindlaks teinud, et enne 1990. aasta veebruari oli hagejal ühtaegu nii individuaalne turgu valitsev seisund kui ka koos SDLiga ühine turgu valitsev seisund. Kui kõnealuse turgu valitseva seisundi iseloomus on võimalik kahelda, siis mõjutab see hagejat puudutavate kaebuste konkreetsust ega võimalda tal enda kaitset tõhusalt ette valmistada, rikkudes seega määruse nr 99/63 artikliga 4 tagatud kaitseõigusi. Seepärast nõustub Esimese Astme Kohus hageja seisukohaga, et vastuväiteteatise peetakse silmas seda, et hagejal ja SDLil oli ühine turgu valitsev seisund 1985. aastast

1990. aasta veebruarini ning hagejal oli individuaalne turgu valitsev seisund 1990. aasta veebruarist 1995. aastani.

- 30 Isegi kui komisjoni poolt käesolevas menetluses esitatud väited vaidlustatud otsuses leitud turgu valitseva seisundi iseloomu kohta ajavahemikus 1985. aastast 1990. aasta veebruarini on ebatäpsed, eri riku need hageja kaitseõigusi ega põhjendamiskohustust, sest puudutavad vaidlustatud otsuse tõlgendamist, mis on lõppkokkuvõttes Esimese Astme Kohtu pädevuses, nagu eeltoodud punktist selgub.
- 31 Seepärast tuleb hageja põhinõude toetuseks esitatud esimese väite esimene osa jätta rahuldamata.

Hagejale omistatud rikkumiste olemuse muutmine

- 32 Hageja leiab, et jaemügisuhkru turu ja tööstusliku suhkru turu eristamine vaidlustatud otsuses õhnestab tema kaitseõigusi ja rikub seega määruse nr 99/63 artiklit 4. Sellest eristusest, mis muudab vastuväiteteatise hagejale süüks pandud rikkumiste olemust, tulnuks hagejat teavitada enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist.
- 33 Hageja ei ole aga suutnud näidata, kuidas tema kaitseõigusi on mõjutanud asjaolu, et üks tema haldusmenetluses esitatud väide võeti arvesse (vt punkti 23 eespool). Ei piisa pelgalt väitest, et vastuväidete olemust on muudetud jaemügisuhkru turu ja tööstusliku suhkru turu eristamise tulemusena, esitamata seejuures vähimatki üksikasja.
- 34 Ettevõtja poolt haldusmenetluse käigus esitatud väite arvessevõtmine, ilma et talle oleks antud võimalust väljendada selle kohta oma arvamust enne lõpliku otsuse vastuvõtmist, ei saa iseenesest kaitseõigusi rikkuda, eriti kui väite arvessevõtmine ei muuda väite vastu esitatud kaebuste olemust. Hagejal oli võimalus väljendada oma seisukohta komisjoni poolt vastuväiteteatise kasutatud tooteturu mõiste kohta ja seepärast võis ta eeldada, et tema enese selgitused panevad komisjoni oma arvamust muutma (16. detsembri 1975. aasta otsus liidetud kohtuasjades 40/73 kuni 48/73, 50/73, 54/73 kuni 56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73: Suiker Unie jt vs. komisjon, EKL 1975, lk 1663, punktid 437 ja 438).
- 35 Kaitseõiguste järgimise nõude kohaselt tuleb asjaomasele ettevõtjale anda haldusmenetluses võimalus tõhusalt esitada oma seisukohti komisjoni esitatud väidetavate faktide ja asjaolude ning etteheidete tõepärasuse ja asjakohasuse kohta (13. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 85/76: Hoffmann-La Roche vs. komisjon, EKL 1979, lk 461, punkt 11; 18. detsembri 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-10/92, T-11/92, T-12/92 ja T-15/92: Cimenteries CBR jt vs. komisjon, EKL 1992, lk II-2667, punkt 39, ja 10. novembri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-39/92 ja T-40/92: CB ja Europay vs. komisjon, EKL 1994, lk II-49, punkt 48) – seepärast tuleb vastuväiteteatise esitada ettevõtjale kogu vajalik teave selleks, et ta saaks end komisjoni ees nõuetekohaselt kaitsta, enne kui see võtab vastu lõpliku otsuse (15. juuli 1970. aasta otsus kohtuasjas 45/69: Boehringer Mannheim vs. komisjon, EKL 1970, lk 769, punkt 9; 14. juuli 1972. aasta otsus kohtuasjas 52/69: Geigy vs. komisjon, EKL 1972, lk 787,

punkt 11; 14. veebruari 1978. aasta otsus kohtuasjas United Brands vs. komisjon, EKL 1978, lk 207, punktid 274 ja 277; eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 10; 31. märtsi 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85 kuni C-129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1307, nn puidutselluloosi otsus, punkt 42). Vastuväiteteatise peavad olema selgelt sätestatud kõik olulised faktid, millele komisjon selles menetlusetapis tugineb. Seda võib teha kokkuvõtlikult ja otsus ei pea ilmtingimata olema vastuväiteteatise täpne koopia (7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80, 101/80, 102/80 ja 103/80: Musique Diffusion Française jt vs. komisjon, EKL 1983, lk 1825, punkt 14).

- 36 Et jaemüügisuhkru turu ja tööstusliku suhkru turu eristamine ei ole muutnud hageja vastu esitatud kaebusi ning kaebused on vastuväiteteatise piisavalt selgelt ja täpselt sätestatud, et hageja saaks nendega tutvuda ja ennast nõuetekohaselt kaitsta, või et hageja ei ole suutnud näidata, kuidas kaebusi on muudetud, siis ei saa täheldada tema kaitseõiguste rikkumist.
- 37 Seepärast tuleb hageja põhinõude toetuseks esitatud esimese väite teine osa jätta rahuldamata.

Ühise turgu valitseva seisundi olemasolu

- 38 Hageja vaidleb vastu väitele, mille kohaselt tal oli koos SDLiga 1985. aastast 1990. aasta veebruarini ühine turgu valitsev seisund.
- 39 Selle tõestuseks esitab ta ülevaate sellest, kuidas arenesid suhted tema ja toonase kõigi SDLi aktsiate omaniku SDH vahel. Ta rõhutab, et hoolimata sellest, et talle kuulus 51% SDH aktsiatest enne kõigi aktsiate omandamist 1990. aasta veebruaris, puudus tal kontroll nimetatud äriühingu juhtimise üle. Alates 1982. aastast olid ülesanded praktilistel põhjustel tema ja talle kuuluvate müügiga tegelevate tütarettevõtjate vahel sellised, et tema vastutas tehniliste teenuste ja turunduse, sealhulgas tarbijatele mõeldud sooduspakkumiste ja allahindluste eest, samas kui müügiga tegelevad tütarettevõtjad vastutasid müügi korraldamise ja rahastamise, kaubanduspartneritele mõeldud sooduspakkumiste ning toodete turustamise ja jaotamise eest. Vastupidi vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni väitele (punkt 30) ei jätnud see korraldus SDLi ilma õigusest kaubelda konkureerivate toodetega. Sellega seoses viitab ta SDLi tehingutele, mis kuni 1991. aastani hõlmasid Briti tarnijalt soetatud suhkru ostu ja müüki Põhja-Iirimaal äriühingu McKinney's kaudu. Lisaks väidab hageja, et sellise asjade korralduse raames olid tema ülesanded juhtimisteenuste lepingu esemeks ja selle lepingu kohaselt maksis SDL hagejale 1982. aastast 1989. aastani juhtimistasu, mille summa oli aastate lõikes erinev ja mille arvutas välja SDLi finantsdirektor. Ta lisab, et tegelikkuses otsustas suhkru hinna üle SDL. SDLi juhtkonna sõltumatuse kinnitamiseks tsiteerib hageja ka väljavõtteid High Courti poolt 1992. aastal nimetatud ekspertide koostatud aruandest ja Arthur Anderseni koostatud aruandest.

- 40 Hageja väidab ka, et kuna tema majanduslikel sidemetel SDHga ei olnud kaht ettevõtjat ühendavat mõju, siis ei saa nende põhjal teha järeldust, et neil oli Iirimaa jaemüügiks mõeldud kristallsuhkru ja tööstusliku kristallsuhkru turul ühine turgu valitsev seisund. Ta kritiseerib komisjoni selle pärast, et viimane tegi vaidlustatud otsuses (punkt 112) järelduse, et neil oli ühine turgu valitsev seisund, lähtudes valest kriteeriumist, s.o kahe äriühingu paralleelsetest huvidest kolmandate isikute suhtes. Samuti väidab hageja, et viide 10. märtsi 1992. aasta otsusele liidetud kohtuasjades T-68/89, T-77/89 ja T-78/89: SIV jt vs. komisjon (EKL 1992, lk II-1403, punkt 358) ei ole loogiline.
- 41 Hageja leiab, et tema sidemed SDHga tagasid viimase juhatuse ja juhtkonna sõltumatuse. Kohtupraktikas kasutatav test seotud ettevõtjate ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kindlakstegemiseks on sarnaselt käituma asumine asjaomasel turul (27. aprilli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-393/92: Almelo vs. Energiebedrijf Ijsselmij, EKL 1994, lk I-1477, punkt 42, ja 8. oktoobri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-24/93, T-25/93, T-26/93 ja T-28/93: Compagnie Maritime Belge Transports vs. komisjon, EKL 1996, lk II-1201, punktid 62–68). Turul sarnaselt käituma asumine kujutab endast enam kui pelgalt paralleelseid huvisid, mis on pigem normiks tootja ja ettevõtja vahelistes suhetes ja veelgi enam struktuurse ülepakkumise tingimustes nagu käesoleval juhul. Hageja viitab ka sellele, et vastuväiteteatises ei käsitletud komisjon küsimust, kas kahe ettevõtja suhte tulemus oli turul sarnaselt käituma asumine, sest komisjon leidis vaid, et hageja ja SDH/SDLi vahel olid struktuursed sidemed (vastuväiteteatis, punktid 102, 103, 104 jj).
- 42 Lisaks juhib hageja tähelepanu sellele, et ehkki ühise turgu valitseva seisundi üks tunnusjoon võib olla konkurentsi puudumine vertikaalsetes ärisuhetes tootja ja ettevõtja vahel, ei piisa sellest turgu valitseva seisundi olemasolu kindlakstegemiseks. Hageja seab kahtluse alla ühise turgu valitseva seisundi mõiste vertikaalsetes ärisuhetes. Lisaks puudutavad kõik seni ühenduse kohtu lahendatud ühise turgu valitseva seisundi kohtuasjad horisontaalseid ärisuhteid. Oma repliigis lisab hageja, et vertikaalseid ärisuhteid iseloomustab konkurentsi puudumine.
- 43 Samuti kritiseerib hageja väidetava ühise turgu valitseva seisundi kontekstis toimepandud kuritarvituste väidetavalt ühist olemust. Sellega seoses juhib ta tähelepanu, et ehkki komisjon leiab, et toodete vahetuse tehinguid korraldas eranditult SDL (vaidlustatud otsuse punkt 48) ja et hagejat teavitati neist alles 18. juulil 1988 (punkt 52), väidab ta sellest hoolimata, et tegu oli ühise turgu valitseva seisundi konkurentsivastase kuritarvitamisega. Ta süüdistab komisjoni mõningate vaidlustatud otsuses esitatud faktide „taaskasutamises” nii ühise turgu valitseva seisundi olemasolu (punkt 112) kui ka ühise turgu valitseva seisundi konkurentsivastase kuritarvitamise (punktid 117, 127 ja 128) tõendamiseks, vastupidi seda puudutavas kohtupraktikas sätestatule (eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 67). See „taaskasutamine” rikub hageja kaitseõigusi ja seega ka määruse nr 99/63 artiklis 4 sätestatud õigusi, sest asjaolu, et hageja rahastas SDLi lubatud allahindlusi, mitte ei pakkunud neid, ei loetud vastuväiteteatises kuritarvituseks.
- 44 Esiteks on ilmne, et ehkki hageja vaidlustab enda ja SDH/SDLi väidetava jaemüügisuhkru turgu valitseva seisundi ühist olemust 1985. aastast 1990. aasta veebruarini, ei ole hageja oma hagiavalduses mingil viisil väielnud vastu sellele, et kogu rikkumisperioodi jooksul sooritas ta üle 88% kõigist nimetatud turul registreeritud müügitehingutest (vaidlustatud otsuse punkt 159). Seega, isegi kui ta formaalselt eitab

individuaalse või ühise turgu valitseva seisundi olemasolu tööstusliku suhkru turul (vt põhinõude teise väite analüüsi allpool), ei ole ta esitanud konkreetseid argumente, mis seaksid kahtluse alla hinnangu, mille kohaselt tal oli jaemüügisuhkru turgu valitsev seisund.

- 45 Ehkki hageja leiab, et kriteerium, mida komisjon vaidlustatud otsuse punktis 112 ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kindlakstegemiseks kasutas, ei ole asjakohane, on pooled siiski ühel meelel mitmetes tingimustes, mis on kohtupraktika kohaselt ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kindlakstegemiseks vajalikud. Nii leiavad nad, et kohtupraktika kohaselt võib kahel sõltumatul majandusüksusel olla ühine turgu valitsev seisund (eespool viidatud kohtuotsus SIV, punkt 358, millele on viidatud vaidlustatud otsuse punktis 112). Samuti on nad arvamusel, et kahe üksuse vahel peavad olema tihedad sidemed ja need peavad olema sellised, et toovad kaasa sarnaselt käituma asumise ja samade põhimõtete kasutuselevõtu kõnealusel turul. Sellega seoses viitavad mõlemad pooled eespool viidatud kohtuotsustele *Almelo ja Compagnie Maritime Belge Transports*.
- 46 Nende kohtupraktika analüüsiga selles küsimuses tuleb nõustuda. Järgides oma varasemat kohtupraktikat ja Esimese Astme Kohtu praktikat (eespool viidatud kohtuotsus *Almelo*, punkt 42; 5. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-96/94: *Centro Servizi Spediporto vs. Spedizioni Marittima del Golfo*, EKL 1995, lk I-2883, punktid 32 ja 33; 17. oktoobri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-140/94, C-141/94 ja C-142/94: *DIP jt vs. Comune di Bassano del Grappa*, EKL 1995, lk I-3257, punkt 26; 17. juuni 1997. aasta otsus kohtuasjas C-70/95: *Sodemare jt vs. Regione Lombardia*, EKL 1997, lk I-3395, punktid 45 ja 46; eespool viidatud kohtuotsus SIV, punkt 358, ja eespool viidatud kohtuotsus *Compagnie Maritime Belge Transports*, punkt 62), on Euroopa Kohus kinnitanud, et ühine turgu valitsev seisund koosneb mitmest ettevõtjast, kes on ühiselt võimelised – eeskätt nendevaheliste sidemete tekke aluseks olevate tegurite tõttu – võtma kasutusele ühise käitumisliini turul ja tegutsema märkimisväärsel määral teistest konkurentidest, oma klientuurist ja lõpuks ka tarbijatest sõltumatult (31. märtsi 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-68/94 ja C-30/95: *Prantsusmaa jt vs. komisjon*, EKL 1998, lk I-1375, punkt 221).
- 47 Seepärast on vaja antud juhul teha kindlaks, kas 1985. aastast 1990. aasta veebruarini hagejat ja SDLi ühendanud tegurite tõttu oli neil võimalik võtta kasutusele ühine turupoliitika.
- 48 Ühise turgu valitseva seisundi olemasolu vaidlustamisel tugineb hageja enda ja SDLi suhete olemusele kuni 1990. aastani. Ta väidab, et need kaks äriühingut olid sõltumatud ja seetõttu oli sedalaadi sidemete, nagu komisjon väidab, olemasolu *ipso facto* võimatu.
- 49 Esiteks tugineb hageja väide vääradele eeldusele, et kahe äriühingu majanduslik sõltumatus ei võimalda neil omada turgu valitsevat seisundit. Tegelikult näitab hageja aluseks võetud ja eespool punktis 46 viidatud kohtupraktika, et kõnealuste majandusüksuste sõltumatus ei ole piisav selleks, et kõrvaldada võimalus, et neil oli ühine turgu valitsev seisund.
- 50 Teiseks näitavad vaidlustatud otsuses tuvastatud, hagejat ja SDLi siduvad tegurid seda, et 1985. aastast 1990. aasta veebruarini oli neil majandusüksustel võimalus võtta kasutusele ühine turupoliitika.

- 51 Vaidlustatud otsuses (punkt 112) loeb komisjon seega siduvateks teguriteks hageja osalust SDHs, tema esindatust SDH ja SDLi juhatustes, äriühingute poliitikakujundusstruktuuri ja seda toetavat suhtlusprotsessi ning otseseid majandussidemeid, mis seisnevad SDLi kohustuses hankida oma kaup üksnes hagejalt ja kogu tarbijatele mõeldud sooduspakkumiste ja kõigi oma klientidele pakutavate SDLi allahindluste rahastamises hageja poolt. Vastavad üksikasjad on sätestatud vaidlustatud otsuse punktides 29, 30 ja 111.
- 52 Argumente, mille abil hageja soovib seada kahtluse all nende tegurite tegelikkusele vastavuse, on vähe ja nad on suuresti põhjendamata. Näiteks ei eita ta, et talle kuulus 51% SDH aktsiatest, millele omakorda kuulusid kõik SDLi aktsiad; et pool SDH juhatusest olid tema esindajad; et tema juhatuse esimees ja mitmed juhatuse liikmed olid ka SDLi juhatuses; et 1982. aasta juulist 1990. aasta veebruarini vastutas ta 1982. aasta juulis ühiselt kokku lepitud ülesannete jaotuse alusel tehniliste teenuste ja turunduse, äristrateegia, tarbijatele mõeldud sooduspakkumiste ja allahindluste eest; et SDL turustas hageja toodetud suhkrut Iirimaa; et SDL kohustus vastavalt varude olemasolule ostma suhkrut üksnes hagejalt ja mitte tegelema samade toodete, mida pakub hageja, või sarnaste toodete ostu, müügi, edasimüügi või reklaamimisega ega sellest huvituma; et hageja ja SDL olid kohustatud esitama teineteisele teatud teavet turunduse, müügi, reklaami, tarbijatele mõeldud sooduspakkumiste ja finantsasjade kohta; ning et SDLi ja hageja esindajate vahel toimusid igakuised kohtumised.
- 53 Teisalt väitab hageja, et SDLiga sõlmitud ainuõiguslik tarneklausel ei takistanud tal konkureerivate toodetega kauplemast, eeskätt Põhja-Iirimaa vahendaja McKinney kaudu; et SDLilt hagejale makstud juhtimistasud tulenesid lepingu täitmisest, summa oli igal aastal erinev ja selle arvutas välja SDLi finantsdirektor (23. oktoobri 1991. aasta kiri Greencore'i aktsionäridele); et need juhtimistasud ei kujutanud endast SDLi äripoliitika rahastamist; et kahe äriühingu igakuiseid koosolekuid juhatas kordamööda hageja ja SDLi esindaja, mitte hageja suhkruosakonna juhataja; ja et suhkru hinnad määras SDL.
- 54 Need väited ei mõjuta aga komisjoni läbiviidud hageja ja SDLi suhete analüüsi toetuseks kasutatud dokumentide tõenduslikku väärtust. Selle kinnituseks piisab tutvumisest väljavõttega 1. juulil 1982. aastal toimunud SDLi juhatuse koosoleku protokollist, mis on esitatud vastuväiteteatise lisa 3:

„ETTEPANEKUD IRISH SUGARI TURUNDUS- JA MÜÜGITEGEVUSE KOHTA

Praegu müüakse suhkrukooteid kolmel turul:

koduturg,

Põhja-Iirimaa turg,

Ühendkuningriigi turg.

Üldine vastutus Irish Sugari tegevuse eest on C.S.E.T.-l [lühend nimest, mis anti hagejale tema asutamisel Iiri valitsuse poolt 1933. aastal, s.o „Comhlucht Siúcra Éireann Teoranta”] ning C.S.E.T. organisatsioon, tütarettevõtja ja seotud ühingute juhatused, kellele vastavad ülesanded on antud, rakendavad C.S.E.T. juhatuse poolt C.S.E.T. üldistes huvides heaks kiidetud põhimõtteid.

Organisatsiooni parandamiseks ja ebaselge vastutusega alade kõrvaldamiseks on vaja:

- (a) täpsustada nii C.S.E.T. suhkruosakonna personali ülesandeid kui ka S.D.L.-i müügi- ja turundusrolli ning ühiseid kohustusi vastastikuse huviga valdkondades, tunnustades seejuures selgelt C.S.E.T. kui olulise riigiettevõtte ematettevõtja seisundit;
- (b) täpsustada koostöö- ja suhtlusraamistikku, milles need kaks äriühingut peaksid tegutsema;
- (c) täpsustada suhtlusraamistikku eeltoodud ülesannete täitjate ja tootmisüksuste vahel.

Nende eesmärkide täitmiseks tehakse ettepanek, et S.D.L. vastutaks kõigi C.S.E.T. suhkrutoodete müügi, kaubanduspartneritele mõeldud sooduspakkumiste, turustamise ja turunduse eest koduturul ja Põhja-Iirimaa turul ning C.S.E.T. vastutaks turundus- ja tehniliste teenuste eest nendel turgudel. Täpsemalt jaotuvad mõlema äriühingu töötajate ülesanded järgmiselt:

C.S.E.T. KOHUSTUSED

(A) Koduturg ja Põhja-Iirimaa turg

1. Turundusstrateegia
2. Reklaam (üldine reklaam ja kaubamärgireklaam) (vastavalt ühiste kohustuste all sätestatule)
3. Pakendamine ja esitlus
4. Tootearendus
5. Uued tooted
6. Kvaliteet

7. Kõigi klientidelt otse või S.D.L.-i, J. C. Cole Limitedi ja William McKinney (1975) Limitedi kaudu saadud, kvaliteeti ja pakendit puudutavate kaebuste menetlemine
8. Tarbijatele mõeldud sooduspakkumised
9. Tehniline tugi (sh teadus- ja arendustegevus) ja teenused
10. Toodete kättesaadavus
11. Vajalikud allahindlused, tagamaks, et me maksimeerime optimaalse hinna- ja mahutaseme koduturul ja Põhja-Iirimaa turul

(B) Ühendkuningriigi turg – müük ja turundus

S.D.L.-i KOHUSTUSED

1. C.S.E.T. suhkruoodete müük, kaubanduspartneritele mõeldud sooduspakkumised ja turustamine ning selle rahastamine lõuna- ja põhjaturgudel. Ülaltoodud kohustused on valdkonniti jagatud ära S.D.L.-i, J. C. Cole Limitedi ja William McKinney (1975) Limitedi vahel.
2. S.D.L. vastutab müügiotsuste, sealhulgas kõiki kolme ülaltoodud müügi- ja turundusäriühingut puudutavate hinnakujundusotsuste eest. Need otsused tehakse kooskõlas suhkruosakonna juhataja kehtestatud põhimõtetega.
3. Sugar Distributors Limited ostab vastavalt varude olemasolule oma suhkru üksnes C.S.E.T.-lt ega tegele C.S.E.T. pakutavate toodetega samasuguste või sarnaste toodete ostu, müügi, edasimüügi või reklaamimisega ega huvitu sellest.
4. S.D.L. ja J. C. Cole Limited turustavad tehase suhkrut nii, nagu C.S.E.T. on kindlaks määranud. Turunduskulud arvatakse maha müügi marginaalist.
5. Arvete esitamine suhkru müügi eest Ühendkuningriigis ja suhkru müügi haldamine Ühendkuningriigis ei too C.S.E.T.-le kaasa täiendavaid tegevuskulusid.

Ühised kohustused – hõlmavad ühishuviga alasid

- (1) Hinnakujundus- ja reklaamipoliitika väljatöötamine ja kontroll, et tagada turgudel optimaalsed hinna- ja mahutasemed.
- (2) Vajaduse korral teabe edastamine teineteisele kõigi suhkru turunduse, müügi, reklaami, tarbijatele mõeldud sooduspakkumiste ja finantsaspektide kohta.
- (3) Kaubamärgi reklaam ja tarbijatele mõeldud reklaam Põhja-Iirimaa koostöös William Mc Kinney (1975) Limitedi juhatusega.
- (4) Turuteabe uuendamiseks vajalike teadusuuringute ja muude uuringute kokkuleppimine.

Et tagada kõigi eeltoodud suhkrukaubanduse aspektide tõhus edastamine C.S.E.T. ja S.D.L.-i vahel ning see, et nõuetekohaselt oleksid hõlmatud kõik valdkonnad, kus on ühiseid kohustusi, tehakse ettepanek korraldada C.S.E.T. suhkruosakonna ja S.D.L.-i igakuiseid koosolekuid kõigi eeltoodud suhkrukaubanduse aspektide arutamiseks. Neist koosolekutest võtavad osa:

C.S.E.T. nimel

suhkruosakonna juhataja,

turundusjuht,

valdkonna juht, Carlow

finantskontroller – suhkruosakond (?)

S.D.L.-i nimel

tegevdirektor,

müügijuht,

finantsjuht.

Koosolekuid juhatab suhkruosakonna juhataja.

Teised isikud osalevad koosolekutel vajadust mööda”.

- 55 Pidades silmas selle dokumendi sisu ja vaidlustatud otsuses käsitletud küsimusi, ei õõnesta hageja väide, mille kohaselt SDL kauples Põhja-Iirimaal konkureerivate toodetega vahendaja McKinney kaudu, vähimalgi määral komisjoni hinnangut SDLi ja hageja vahel sõlmitud ainuõigusliku tarneklausli kohta. Esiteks on tegu väitega, mida ei kinnita ükski konkreetne tõend. Teiseks ei olnud McKinney põhimõtteliselt õiguslikult seotud SDLi kohustustega hageja ees. Sama kehtib hageja poolt Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele esitatud vastuses toodud selgituste kohta, mis puudutasid Saksa ja Prantsuse suhkru müüki vahendaja Trilby Trading Ltd kaudu, milles hageja väidetavalt omandas 51% osaluse 1987. aasta augustis. Vastupidi hageja väidetele kalduvad ainsad

näited, mida ta 1982. aastal sõlmitud ainuõigusliku tarneklausli tähtsuse vähendamiseks esitab, s.o McKinney müük Põhja-Iirimaal ja Trilby Trading Ltd müük pärast 1984. aasta augustit, viitama pigem sellele, et SDL jäi talle lojaalseks. SDLi 1. juuli 1982. aasta juhatuse koosoleku protokollis mainitakse iga kord ka McKinneyt, kui see äriühing asjasse puutub. Protokollis sätestatud ainuõiguslikus tarneklauslis McKinneyle aga otsesõnu ei viidata. McKinney näide puudutab Põhja-Iirimaad, mis ei ole aga käesolevas asjas vaatluse all oleva geograafilise turu osa.

- 56 Hageja käsitlus SDLi poolt klientidele tehtud allahindluste rahastamisest on vastuolusid täis. Näiteks võtab ta hagiavalduse punkti 28 viimases alapunktis omaks, et nõustus kõigi SDLi allahindlustega ning reklaami- ja müügiedenduskuludega, ent oma repliigis eitab ta SDLi tehtud allahindluste rahastamist. Sellises olukorras ei jää Esimese Astme Kohtul üle muud, kui nentida, et komisjon on hageja ja SDLi vaheliste finantsteenuste olemust õigesti hinnanud. Greencore'i juhatuse esimehe 23. oktoobri 1991. aasta kiri aktsionäridele on hagejale sellega seoses kasutu, sest ei sisalda üksikasju rollide tegeliku jaotuse kohta hageja ja SDLi vahel.
- 57 Väide, et „igakuiseid teabekoosolekuid” hageja ja SDLi vahel juhtisid kordamööda nende vastavad esindajad, ei ole mitte üksnes dokumentaalselt tõendamata, vaid ka ebaoluline. Teave selle kohta, kes igakuiseid koosolekuid kordamööda juhtis, on tarbetu, sest juba ainuüksi koosolekute toimumisest piisab selleks, et tõendada, et sellised koosolekud on kohtupraktika mõistes ühendav tegur (vt punkti 46 eespool). Esimese Astme Kohus juhib tähelepanu ka sellele, et SDLi 1. juuli 1982. aasta juhatuse koosoleku protokoll on üsna ühemõtteline, sest selles on öeldud: „Koosolekuid juhatab suhkruosakonna juhataja.”
- 58 Ka hindade fikseerimise poliitikat puudutavad hageja väited, mille kohaselt oli hindade fikseerimine SDLi ainupädevuses, ei vasta SDLi juhatuse 1. juuli 1982. aasta koosoleku protokollile, mille SDLi kohustusi puudutava osa teises lõigus on öeldud: „SDL vastutab müügiotsuste eest, sealhulgas kõiki kolme ülaltoodud müügi- ja turundusega tegelevat äriühingut puudutavate hinnakujundusotsuste eest. Need otsused tehakse kooskõlas suhkruosakonna juhataja kehtestatud põhimõtetega.” Taas ei kinnita neid väiteid ükski tõend. Greencore'i juhatuse esimehe 23. oktoobri 1991. aasta kirjas aktsionäridele ei ole hindade fikseerimise kohustuste jaotust mainitud.
- 59 Seepärast leiab Esimese Astme Kohus, et hageja ei ole suutnud tõendada, et komisjon tegi hindamisvea, kui leidis, et vaidlustatud otsuses nimetatud ühendavad tegurid näitasid, et 1985. aastast 1990. aasta veebruarini oli SDLil ja hagejal võimalus võtta kasutusele ühine turupoliitika (vt punkti 46 eespool).
- 60 Lisaks pidasid teised ettevõtjad hagejat ja SDLi üheks ja samaks majandusüksuseks. Näiteks Prantsuse suhkrut Iiri turule importiv ASI International Foods (endise nimega ASI International Trading Ltd) (edaspidi „ASI”) saatis hagejale 18. juulil 1988. aastal kirja, kus kaebas nii hageja kui ka SDLi käitumise peale turul. Hageja juhatuse esimehele adresseeritud kirja autor ütleb järgmist: „Pöördun Teie poole, et juhtida Teie tähelepanu Teie äriühingu või Teie äriühingu kontrolli all oleva SDLi ebaausale käitumisele seoses meie püüdlustega müüa Iirimaa jaeturul ühekilostes pakkides Euroluxi suhkrut.”
- 61 Asjaolu, et hageja ja SDL on vertikaalsetes ärisuhetes, ei mõjuta seda järeldust.

- 62 Esiteks näitavad hageja dokumendid, et kaks äriühingut tegutsesid samal turul 1985. aastast 1990. aastani – seega ei saanud olla tegu üksnes vertikaalse ärisuhtega. Näiteks hagiavalduse punktis 27 taasesitab hageja 1975. aastal SDH aktsionäride vahel sõlmitud lepingu, mille kohaselt „jätkavad SDL ja Sugar Company kauplemist sõltumatute ja konkureerivate ettevõtetenä [...]”. Vastuses Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele rõhutab hageja, et SDList kujunes hageja jaoks jaeturul müüdava suhkru ainutarnija alles alates 1988. aastast. Samuti esitab ta teabe, mille kohaselt tegutses tööstusliku suhkru turul lisaks SDLile ja hagejale kuni 1980. aastate alguseni veel ka kolmas ettevõtja, Harcourt Agency Ltd. Ehkki ta nendib, et 1985. aastast 1989. aastani ta tööstusliku suhkru turul ei tegutsenud, ei esita ta selle väite toetuseks ühtki tõendit. Sellises olukorras saab hageja väite, mille aluseks on konkurentsi puudumine tema ja SDLi vahel, algusest peale tagasi lükata.
- 63 Samuti ei sisalda kohtupraktika midagi, mis toetaks järeldust, et ühise turgu valitseva seisundi mõistet ei saa rakendada kahe või enama ettevõtja puhul, kes on vertikaalses ärisuhtes. Komisjon märgib, et asutamislepingu artikli 86 lünkadeta kohaldamiseks ei saa nõustuda sellega, et vertikaalses suhtes olevad ettevõtjad, kes ei ole samas siiski nii lõimunud, et neid saaks lugeda üheks ja samaks ettevõtjaks, kasutavad konkurentsivastaselt ära ühist turgu valitsevat seisundit.
- 64 Kuivõrd vastuväiteteatises mainiti kõiki vaidlustatud otsuses aluseks võetud faktilisi asjaolusid, näitamaks, et hagejal ja SDLil oli ühine turgu valitsev seisund, ei saa hageja nüüd süüdistada komisjoni selles, et viimane ei kaalunud vastuväiteteatises kahe ettevõtja suhteid sama turukäitumise valguses. Komisjon rõhutab trahvisummat puudutavas arutelus, et hageja oli täiesti teadlik tema ja SDLi sidemete iseloomust ja nende kasutusviisist turul. Memorandumi, mis kannab pealkirja „Märkused 21. novembril 1988. aastal peakontoris peetud koosoleku kohta, mis puudutas S.D.L.-i” (vastuväiteteatise lisa 3), punktis 6 on öeldud järgmist: „51% osalus S.D.L.-is peaks välistama meie vastased meetmed artikli 85 raames. Me peaksime kasutama oma mõjuvõimu S.D.L.-is, et takistada igasuguseid artikli 86 rikkumisi.”
- 65 Hageja ei saa tuletada väidet ka vaidlustatud otsuses leitud turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ühise iseloomu väidetavast puudumisest.
- 66 Ehkki ühise turgu valitseva seisundi olemasolu on võimalik tuletada ühisest seisundist, mis asjaomastel majandusüksustel kõnealusel turul on, ei pea kuritarvitus ilmingimata seisnema kõigi kõnealuste ettevõtjate tegevuses. Piisab sellest, kui seda on võimalik määratleda olemasoleva turgu valitseva seisundi ühe väljendusena. Seepärast võivad ühises turgu valitsevas seisundis ettevõtjad tegeleda ühise või individuaalse konkurentsivastase tegevusega. Piisab sellest, kui see konkurentsivastane tegevus on seotud ettevõtjate ühise turgu valitseva seisundi ärakasutamisega. Antud juhul leiab komisjon, et selle ühist turgu valitseva seisundi ärakasutamine moodustas osa üldisest järjepidevast turgu valitseva seisundi säilitamise ja tugevdamise poliitikast ning selline SDLi ja hageja käitumine 1985. aastast 1990. aasta veebruarini oli kantud sellest poliitikast. Vaidlustatud otsuse punktis 117 on öeldud: „Irish Sugari poolt enne 1990. aastat transpordipiirangute suhtes võetud meetmeid, mõlema äriühingu poolt piiriala, ekspordi- ja lojaalsuspõhiste allahindluste suhtes võetud meetmeid ning SDLi poolt toodete vahetuse ja valikulise hinnakujunduse suhtes võetud meetmeid võeti ühises turgu valitsevas seisundis.” Seepärast oli komisjonil õigus leida, et ühe ühist turgu

valitsevat seisundit omava ettevõtja individuaalne tegevus seisnes selle seisundi kuritarvitamises.

- 67 Hageja ei saa väita, et teatud fakte on vaidlustatud otsuses „taaskasutatud” kohtupraktikas sellele mõistele antud tähenduses (eespool viidatud kohtuotsus SIV, punkt 360; eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 67). Komisjon ei ole kasutanud samu fakte ühise turgu valitseva seisundi ja selle kuritarvitamise kindlakstegemiseks. Seega, isegi kui komisjon leidis, et SDLi tehtud allahindluste rahastamine hageja poolt on üks kaht majandusüksust ühendav tegur (vt punkti 51 eespool), ei ole seda iseenesest vähimalgi määral peetud kuritarvituseks. Kuritarvitus hõlmab teatud allahindluste tegemist kõnealusel turul esinevatel konkreetsetel ajaoludel. Seepärast ei saa hageja väita, et ta on teinud kindlaks oma kaitseõiguste ja määruse nr 99/63 artikli 4 rikkumise.
- 68 Sellest järeldub, et põhinõude esimese väite kolmas osa ja seega ka kogu esimene väide tuleb jätta rahuldamata.

2. Hageja turgu valitseva seisundi olemasolu tööstusliku suhkru turul

- 69 Teises väites leiab hageja, et niivõrd, kui vaidlustatud otsuses leiti, et tal oli tööstusliku suhkru turgu valitsev seisund, on otsus ilmsete hindamisvigade tõttu tühine.
- 70 Hageja ei ole aga kordagi eitanud, et kogu kõnealusel perioodil (1985–1995) oli tal Iirimaa tööstusliku suhkru turul üle 90% turuosa (vaidlustatud otsuse punkt 108). Nagu komisjon otsuses (punkt 100) rõhutas, viitab turgu valitsev seisund ühe ettevõtja majanduslikule mõjuvõimule, mis võimaldab asjaomasel turul ära hoida tõhusat konkurentsi, andes ettevõtjale võimu käituda olulisel määral konkurentidest, klientidest ja lõppkokkuvõttes tarbijatestki sõltumatult (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 38). Turgu valitseva seisundi olemasolu võib olla tingitud mitmest tegurist, mis eraldi võetuna ei ole otsustavad. Nende tegurite seas on aga äärmiselt suured turuosad iseenesest, v.a erandjuhtudel, tõend turgu valitseva seisundi olemasolust (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 41; 3. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-62/86: AKZO vs. komisjon, EKL 1991, lk I-3359, punkt 60; 12. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-30/89: Hilti vs. komisjon, EKL 1991, lk II-1439, punkt 91; 6. oktoobri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-83/91: Tetra Pak vs. komisjon, EKL 1994, lk II-755, punkt 109, ja eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 76). Seega näitab kohtupraktika, et üle 50% turuosa olemasolu iseenesest on tõend turgu valitseva seisundi olemasolust kõnealusel turul (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 60).
- 71 Põhimõtteliselt saab seega hageja turgu valitseva seisundi olemasolu Iirimaa tööstusliku suhkru turul 1985. aastast 1995. aastani tuletada pelgalt asjaolust, et sel perioodil moodustas tema käive üle 90% turu käibest.
- 72 Hageja leiab sellest hoolimata, et komisjon eksis, kui ei võtnud arvesse nelja tegurit, mis hageja väitel on eespool viidatud kohtupraktika kohaselt erandlikud olukorrad ja seotud

esiteks tema sõltuvusega konkurentidest (väidetav mittepääs Iiri turule ja potentsiaalse konkurentsiga mitteametamine) ja teiseks tema sõltuvusega klientidest (sõltuvus tema suurimatest klientidest ja finantskahju).

Hageja väidetav sõltuvus konkurentidest

- 73 Hageja eitab esiteks seda, et teistes liikmesriikides asutatud suhkrutootjatel ei olnud võimalik Iiri turule siseneda (vaidlustatud otsuse punkt 107). Ta leiab, et veokulud ei takistanud vähimalgi määral tööstusliku suhkru importi Iirimaale kõnealusel perioodil ning et suhkruturu ühist korraldust ja suhkru hinnakujundust piisavalt tundes võib mõista, et selline väide on alusetu. Tuletades meelde selle ühise korralduse eesmärke, leiab hageja, et piirkondlike sekkumishindade kehtestamine ei kajasta enam veokulusid sellisel määral nagu varasemal ajal ja et Iirimaale eksportimise õnnestumisvõimalus sõltub muu hulgas Iirimaa ja teiste liikmesriikide suhkruhindade erinevusest (vaidlustatud otsuse punkt 22, allmärkus 11).
- 74 Hageja lisab, et vaidlustatud otsuses nõustub komisjon sellega, et lahtise kristallsuhkru keskmised tehasehinnad on Iirimaal ühenduse kõrgemate hindade hulgas ja et nad on alati olnud kõrgemad kui Ühendkuningriigi keskmised hinnad (punkt 108) ning et puuduvad takistused suhkru vedamiseks meritsi Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa vahel (punkt 96). Sellest järeldub, et komisjon ei pea veo maksumust Põhja-Iirimaale suunatud impordi oluliseks takistuseks, hoolimata turu suhtelisest väiksusest. Sellest tulenevalt ei ole mingit põhjust Iirimaale suunatud impordi mõju veokuludele teisiti hinnata.
- 75 Lisaks on tööstusliku suhkru import Iirimaale, eeskätt kottidesse pakitud suhkru import Prantsusmaalt, alati toimunud (vaidlustatud otsuse punkt 102). Näiteks hagejaga jaeturul konkureeriv suhkrupakendaja Gem Pack Ltd (edaspidi „Gem Pack”) ja üks tema suuremaid kliente Irish Biscuits Ltd (edaspidi „Irish Biscuits”) impordivad 75% ja 30% oma vajadustele vastavast tööstuslikust suhkrust. Komisjon on nõustunud sellega, et spetsiaalsete mahutite vajadus ja sellega seotud lisakulu ei ole enam takistuseks lahtise suhkru importimisele (vaidlustatud otsuse punkt 95). Lisaks väidab hageja, et võttes arvesse ülejäänud suhkru madalamat hinda, valitseb ka oht, et imporditakse suhkruturu ühisest korraldusest tulenevaid suhkru ülejääke. Sellega seoses viitab ta aastatele 1990–1991 ja 1995, mil ühenduse suhkru ülejääk oli vastavalt 4 200 000 tonni ja 3 100 000 tonni.
- 76 Hageja leiab, et ehkki impordist tulenev konkurents on mahu poolest suhteliselt väike, on sellel enam kui pelgalt marginaalne mõju hageja konkurentsiseisundile, erinevalt sellest, mida komisjon vaidlustatud otsuses väidab (punkt 105).
- 77 Teiseks on hageja seisukohal, et potentsiaalset konkurenti vääralt hinnates tegi komisjon õigusliku vea. Ta osutab sellele, et kohtupraktika kohaselt tuleb konkurentsi olemasolu või potentsiaalse konkurentsi kindlakstegemiseks võtta arvesse kasutamata tootmisvõimsust, mis on võimeline tekitama potentsiaalset konkurentsi vanade tootjate vahel kõnealusel turul (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 48). Samadel põhjustel oli käesoleval juhul potentsiaalne konkurents Iirimaa tööstusliku suhkru turul, sest suhkruturu ühisest korraldusest tuleneva ületootmise tõttu ühenduse turul oli võimalik tarnida sinna nõudlust ületavaid koguseid konkurentidele majandus- või finantsraskusi tekitamata.

- 78 Hageja lisab, et komisjoni 30. juuli 1991. aasta otsuses, mis käsitleb Itaalia suhkruturu koondumist (juhtum nr IV/M.062 – Eridana/ISI) ja milles komisjon luges koondumist nõukogu määruse (EMÜ) nr 4064/89 alusel ühisturuga kokkusobivaks (EÜT 1991, C 204, lk 1), oli komisjon tööstusliku suhkru turu suhtes teistsugusel seisukohal ja leidis, et ühinenud üksuse puhul puudus turgu valitseva seisundi tekkimise oht seoses naaberpiirkondadest suhkru madalama hinnaga importimise ohu ja väikese veokuluga. Hageja leiab, et Iirimaa ja Itaalia Vabariiki erinevalt koheldes – arvestades, et suhkruturu ühise korralduse seisukohast loetakse mõlemat liikmesriiki puudujäägiga piirkonnaks – on komisjon teinud õigusliku vea.
- 79 Hageja leiab, et igal juhul on vaidlustatud otsuses õiguslik viga, sest see ei sisalda hinnangut tööstusliku suhkru turu potentsiaalse konkurentsi kohta Iirimaaal. Isegi kui käesolevas menetluses jätkab komisjon potentsiaalse konkurentsi küsimuse vältimist, näitab see, mida tal on öelda perifeersetega tegurite alusel pakutavate allahindluste (*Peripheral Factor Allowances*, edaspidi „PFA”) kohta, et komisjon tunnistab potentsiaalse konkurentsi olemasolu ja mõju, mis tuleneb võimalusest saada odavamalt tööstuslikku suhkrut teistest liikmesriikidest.
- 80 Hageja väide, et komisjon ei võtnud arvesse potentsiaalset konkurentsi tööstusliku suhkru turul, tuleb tagasi lükata. Muu hulgas selgitas komisjon välja hageja konkurendid kõnealusel turul (vaidlustatud otsuse punkt 102) ja võttis arvesse suhkru importimisest tuleneva konkurentsi olemasolu (punkt 107). Lisaks rõhutab komisjon, et ta võttis arvesse säilinud konkurentsi olemasolu ja impordist tulenevat potentsiaalset konkurentsi, ent faktide põhjal oli ta sunnitud järeldama, et üksnes ASI oli tegelikult püüdnud importida Iirimaaale tööstuslikku suhkrut hagejaga konkureerides, ning seda hageja ka ei eita. Seega ei ole asjaolu, et tema tööstusliku turu klientidest importisid tööstuslikku suhkrut vaid Gem Pack ja British Biscuits, vastuolus komisjoni järeldustega, vaid kinnitab Iiri turul säilinud konkurentsi nõrkust. Ka hageja on täheldanud, et PFAdega seotud järeldus vaidlustatud otsuses (punktid 70–72 ja 136–144) näitab, et komisjon selgitas välja impordist tuleneva säilinud ja potentsiaalse konkurentsi.
- 81 Lisaks ei ilmne hageja poolt käesolevas menetluses nii menetlusdokumentides kui ka vastuses Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele esitatud väidetest, et komisjon oleks eksinud oma hinnangus veokulude mõju kohta tööstusliku suhkru importimisel Iirimaaale.
- 82 Vaidlustatud otsuses (punkt 95) võttis komisjon arvesse hageja väiteid selle kohta, et suhkruturu ühise korralduse eripära ja suurte ülejääkide olemasolu teistes liikmesriikides näitasid potentsiaalset impordist tulenevat konkurentsi. Kaugeltki eitamata hageja väiteid, leiab komisjon, et „suhkru import Iirimaaale on seni moodustanud vaid väikese osa kristallsuhkru kogutarbimisest Iirimaaal”. Hageja ei ole seda väidet vaidlustanud.
- 83 Komisjon lisab, et „peamine takistus suhkru importimisele mandrilt on veokulu, eeskätt vastassuunas liikuva lasti puudumise tõttu” (vaidlustatud otsuse punkt 95).
- 84 Seega hindas komisjon vaidlustatud otsuses veokulu mõju üksnes seoses impordiga mandril asuvatest liikmesriikidest, kus vastavalt hageja enese väidetele olid suured ülejäägid, s.o Prantsusmaalt, Saksamaalt, Taanist, Belgiast ja Madalmaadest. Seepärast ei saa hageja tugineda käesolevas menetluses Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa vaheliste veokulude võrdlusele, et vältida komisjoni vastust tema väitele, mis tugineb ülejäägi

olemasolule eelnimetatud liikmesriikides. Peale selle tuleks pidada silmas, et Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa on territoriaalselt sama liikmesriigi osad.

- 85 Vaidlustatud otsuses (punkt 95) tugines komisjon Greencore'i – alates 1991. aastast hageja omanikuks olnud ettevõtja (punkt 18) – 1994. aasta juuni äriplaanile, milles öeldi järgmist:
- „[...] lõviosa imporditavast suhkrust on pakendatud 50-kilogrammistes kottidesse, lahtise suhkru vedu on suhteliselt kallis, sest vaja on spetsiaalseid mahuteid. Me soovime klientidel võtta võimalikult kiiresti kasutusele lahtise suhkru töötlemise seadmed, rõhutades mõlemapoolse võimaliku kokkuhoiu suurust ja kasulikkust. Lahtise suhkru osakaal meie tööstusliku suhkru käibes kasvab, olles praegu 83%.”
- 86 See lõik näitab, et 1994. aastani imporditi tööstuslikku suhkrut eeskätt 50-kilogrammistes kottides lahtise suhkru veo suurema maksumuse tõttu ja et hageja tegi lahtise suhkru töötlemiseks vajalike seadmete kasutuselevõtmiseks oma klientide seas edukat teavitustööd.
- 87 Hageja kriitika, mis on esitatud juba tema vastuses vastuväiteteatisele (vaidlustatud otsuse punkt 95), puudutab seega üksnes lahtise suhkru veokulude hindamist alates 1994. aastast. Need ei sea aga vähimalgi määral kahtluse alla komisjoni järeldusi 1994. aastale eelnenud perioodi kohta. Hageja poolt vastuseks kohtu kirjalikule küsimusele esitatud lisateave näitab isegi seda, et tema väide puudutab tegelikult selle perioodi lõppu, mil vaidlustatud otsuse artiklis 1 viidatud rikkumised toime pandi, või koguni selle otsuse tegemisele järgnenud perioodi. Oma vastuses leidis hageja, et „kuni 1995. aastani ja osaliselt ka 1996. aastal imporditi suhkrut peaaegu eranditult kottides. Alates 1996. aastast nihkus rõhuasetus lahtisele suhkrule odavamate ja paremate kotti sisaldavate mahutite (*bag-in-box*) pärast.” Seepärast oli komisjonil õigus leida, et „praegusest olukorrast olenemata näitab [hageja] enese väide, et veokulud takistasid toorsuhkru importimist peaaegu kogu vaatlusaluse perioodi vältel” (vaidlustatud otsuse punkt 95).
- 88 Lisaks ei ole hageja eitanud, et tema tööstusliku suhkru turu kliendid on aastate jooksul hankinud suhkru ladustamiseks endale silod ning see on suhkru vedu kottides pidevalt vähendanud (punkt 95).
- 89 Ehkki hageja ei nõustu vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni hinnanguga kõnealuse turu konkurentsistruktuuri kohta, ei ole hageja faktidega tõendanud, et tööstusliku suhkru impordil Irimaale oli enam kui marginaalne mõju tema turuosale ja konkurentsiseisundile (vaidlustatud otsuse punkt 105). Sellega seoses on tema esitatud arvud tööstusliku suhkru impordi kohta tema klientide Gem Packi ja British Biscuitsi poolt tõenditega põhistanud.
- 90 Ehkki hageja leiab, et teistes liikmesriikides tekkinud ülejäägid võidakse importida Irimaale (samuti punkt 95), ei eita ta, et Iiri turu väiksus takistab sellist importi, võttes arvesse kasulikkuse nõudeid, millele viitas tööstusliku suhkru importimine sellele turule (punkt 107).
- 91 Viide juhtumile Eridania/ISI on ebaoluline, sest komisjoni järeldus tugines nimetatud asjas väikesele veokulule ja sellest tulenevale naaberpiirkondadest importimise ohule.

Käesoleval juhul ei ole hageja suutnud tõendada, et veokulud olid väikesed ja et valitses usutav sedalaadi impordi oht.

- 92 Seega ei ole hageja suutnud tõendada, et komisjon tegi vea, kui ei leidnud, et hageja väidetav sõltuvus konkurentidest on erandlik olukord eespool punktis 70 viidatud kohtupraktika mõistes.

Hageja väidetav sõltuvus klientidest

- 93 Hageja rõhutab, et tema osa ühenduse turust on väike (1,4%) ja rahvusvaheliste tööstuskontsernide – neisse kuuluvad ka mõned tema kliendid, eeskätt kaks neist, [...] ¹ – turujõud on suur. Nende kuulumine sellistesse kontsernidesse tegi nende jaoks lihtsaks muude tarneallikate leidmise teistest liikmesriikidest. Sellega seoses ei nõustu hageja sellega, et komisjon teeb ühest küljest vahet Põhja-Iirimaal asuvatel ja ka Suurbritannias asutatud kontsernidesse kuuluvatel klientidel, kes olid võimelised ostma vajalikku suhkrut Briti tootjatelt (vaidlustatud otsuse punkt 96), ja teisest küljest hageja Iirimaal asuvatel klientidel.
- 94 Turujõud, millega komisjon vaidlustatud otsuses (punkt 107) nõustus, piiras hageja võimet mõjutada tööstusliku suhkru hindu. Lisaks väidab hageja, et kaks tema peamist klienti saavad ise määrata hindu, millega tööstuslikku suhkrut osta, ja nad teevadki seda, mõjutades seeläbi teistele klientidele pakutavat hinda. Sellega seoses esitab hageja arvukaid väljavõtteid kirjavahetusest oma klientidega. Seepärast ei ole õige vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni väide, et kahe tema peamise kliendi müügimaht ei tasakaalustanud tema turgu valitsevat seisundit (punkt 108). Hageja väidab, et jõudmaks järeltulele, mille kohaselt tal oli turgu valitsev seisund, oleks komisjon pidanud võrdlema kaht vastandliku jõuga rühma (eespool viidatud kohtuotsus SIV, punkt 366).
- 95 Hageja leiab, et tema tegelikku turuseisundit, mis ei ole valitsev, näitab kõige selgemini tööstusliku suhkru keskmiste netohindade võrdlus Põhja-Iirimaal ja Iirimaal. Need võrdlused näitavad, et keskmised netohinnad on Iirimaal madalamad kui Põhja-Iirimaal, samas kui jaehinnad on Iirimaal kõrgemad kui Põhja-Iirimaal.
- 96 Igal juhul väidab hageja, et tal ei olnud turgu valitsevat seisundit Iirimaa tööstusliku suhkru turul enne 1990. aastat tema 1980. aastate finantsraskuste tõttu. Need raskused muutsid ta äärmiselt sõltuvaks oma tööstusklientidest, kes nendest raskustest teadlikud olles kehtestasid oma hinnad. Hageja väidab koguni, et sel ajal müüs ta tööstuslikku suhkrut suhkruturu ühise korraldusega tagatud sekkumishinnast madalama hinnaga. Ta süüdistab komisjoni nende raskuste asjakohatuks pidamises (punktid 103 ja 108) ja leiab, et komisjon oleks pidanud kaaluma, kas tema tegevus oleks olnud teistsugune, kui tal ei oleks olnud nimetatud ajal selliseid finantsraskusi.
- 97 Ehkki vaidlustatud otsuses tunnistas komisjon teatud määral (punkt 107) hageja viidatud kahe kliendi ärilist jõudu, leidis ta kahel põhjusel, et sellest ei piisanud hageja turgu valitseva seisundi mõjutamiseks. Esiteks ei olnud hageja teistel klientidel, kes moodustasid [...] % tema müügimahust, sellist ärilist jõudu. Teiseks leidis komisjon, et suhkru suhtes kohaldatava ühenduse kava eripära takistab neil hageja kahel kliendil leidmast lühikese aja jooksul teisi tarneallikaid (punkt 107).

---

¹ Salajane teave välja jäetud.

- 98 Esimese Astme Kohus leiab, et hageja väited ei kummuta vaidlustatud otsuses tehtud komisjoni järeldust (punkt 107). Esiteks ei eita hageja, et tema teised kliendid tarbisid [...]% tema tööstusliku suhkru toodangust, mis moodustas ühtlasi enam kui [...]% Iirimaa tööstusliku suhkru turust. Seepärast ei saa hageja väita, et komisjon tegi hindamisvea, kui leidis, et „hoolimata kahe suurkliendi olemasolust, koosneb nõudluse pool mitmetest ostjatest, kes ei ole sama tugevad ja keda ei saa lugeda üheks rühmaks, järeldamiseks, et nad võivad piirata enam kui 90% turuosaga tarnija turujõudu” (punkt 108). Sama kehtib väite kohta, et „kahe suurima kliendi müüginahku osakaal ei tasakaalusta Irish Sugari turgu valitsevat seisundit” (punkt 108). Vaidlustatud otsuse punktid 107 ja 108 näitavad lisaks, et komisjon tegi asjaomaste jõudude analüüsi. Samuti ei saa hageja tugineda oma väite toetuseks vastuolule Põhja-Iirimaa asuvate Briti klientide ja hageja Iirimaa asuvate klientide kohta komisjoni poolt koostatud analüüside vahel, sest Põhja-Iirimaa on Ühendkuningriigi osa, samas kui Iirimaa, mis on omaette liikmesriik, seda ei ole.
- 99 Ehkki hageja on korduvalt rõhutanud Iiri turu vähest tähtsust ühenduse muude riikide turgudega võrreldes, juhtides tähelepanu sellele, et tema osa ühenduse turust kõnealusel perioodil oli väike (1,4%), ei saa ta eitada seda, et kõnealune geograafiline turg moodustas märkimisväärse osa ühisturust (punkt 97), sest ta vastab liikmesriigi territooriumile, nagu hageja kohtuistungil ka tunnistas.
- 100 Isegi kui kirjavahetus, millele hageja tugineb selleks, et näidata kahe tema peamise kliendi ärilist jõudu, annab tunnistust sellest, et neile kehtestatud müüginahk oli ühtlustatud nende Ühendkuningriigist saadud tööstusliku suhkru müüginahkaga, ei õigusta see järeldust, et selliste hindade fikseerimine mõjutas hindu, mis kehtestati teistele tööstusklientidele.
- 101 Hageja ei saa tugineda ka Iirimaa ja Ühendkuningriigi keskmiste netohindade võrdlusele, eitamaks, et tal oli Iirimaa tööstusliku suhkru turul valitsev seisund. Asjaolu, et hageja kehtestatud hinnad ei olnud kõrgemad kui Põhja-Iirimaa kehtivad hinnad või et nad olid neist koguni madalamad, ei toeta järeldust, mille kohaselt hagejal ei olnud Iirimaa tööstusliku suhkru turul valitsevat seisundit (9. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 322/81: Michelin vs. komisjon, EKL 1983, lk 3461, punkt 59). Igal juhul ei ole selline võrdlus otsustava tähtsusega, sest tegu on keskmiste näitajatega, mis kajastavad eeskätt hindu, mida pakuti hageja kahele suurimale kliendile, kelle ärilist jõudu hageja ise rõhutab. Andmed nende kahe kliendi kohta, kes moodustavad [...]% hageja müüginahkust, moonutavad tegelikkuses teistele klientidele kehtestatud keskmise hinna analüüsi.
- 102 Lisaks asjaolule, et hageja ei ole esitanud vähimatki tõendit selle kohta, et tema kliendid kasutasid sel ajal hinnakujunduses ära tema rasket finantsolukorda, leiab Esimese Astme Kohus, et komisjon ei eiranud hageja väidet, mille aluseks oli hageja finantskahju. Vastupidi, komisjon leidis vaidlustatud otsuse punktis 103, et „asjaolu, et [hageja] teenis 1980. aastate esimesel poolel kahjumit, ei ole vastuolus turgu valitseva seisundi olemasoluga”, viidates sellega seoses eespool viidatud kohtuotsusele Michelin, kus Euroopa Kohus leidis, et ajutine kasumi vähenemine või isegi kahjumlikkus ei mõjuta turu valitseva seisundi olemasolu (punkt 59).

- 103 Komisjon juhib õigesti tähelepanu sellele, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja kahjum ei ole iseenesest olulisem kui avatud turul ideaalse konkurentsi tingimustes tegutseva ettevõtja kasum. Hageja pole väitnud ega vähimalgi määral näidanud, et see finantskahju tulenes mingist tööstusliku suhkru turul esinevast konkurentsisist või tema konkurentsiseisundi halvenemisest. Komisjoni väite kohaselt võis see kahjum tuleneda sellest, et 1980. aastatel juhtis ettevõtjat riik.
- 104 Seega ei ole hageja suutnud tõendada, et komisjon tegi vea, kui ei pidanud hageja väidetavat sõltuvust klientidest erandlikuks olukorraks eespool punktis 70 viidatud kohtupraktika mõistes. Sellest järeldub, et komisjon ei teinud hageja väidetud hindamisvigu ega õiguslikke vigu, kui ta leidis, et hagejal oli Irimaal turgu valitsev seisund 1985. aastast 1995. aastani. Seepärast tuleb teine väide jätta rahuldamata.

3. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine hageja poolt tööstusliku suhkru ja jaemüügisuhkru turgudel

- 105 Kolmandas ja neljandas väites kritiseerib hageja analüüsi kuut liiki konkurentsivastase tegevuse kohta, mida ta väidetavalt viljeles nii Iirimaa tööstusliku suhkru turul (valikulised madalad hinnad ASI potentsiaalsetele klientidele, PFAd ja konkureerivate suhrupakendajate hinnadiskrimineerimine) kui ka jaemüügisuhkru turul (piiriala allahindlused, toodete vahetus ja lojaalsuspõhised allahindlused, sihtallahindlused ja valikulised hinnad).
- 106 Hageja kolmandas väites esitatud kriitika puudutab vaidlustatud otsuse punktides 45 ja 70–77 kirjeldatud tegevust, mida on analüüsitud punktides 123 ja 136–150 ning mis on esitatud resolutsiooni artikli 1 lõigetes 1, 4 ja 5; neljandas väites sisalduv kriitika puudutab tegevust, mida on kirjeldatud punktides 46–69 ja 78–84 ning mida on analüüsitud punktides 123–135 ja 151–154 ning mis on esitatud resolutsiooni artikli 1 lõigetes 1, 2 ja 3 ning lõike 6 punktides i ja ii.
- 107 Vaidlustatud otsuses järeldas komisjon turgu valitsevate seisundite kuritarvitamise olemasolu dokumentaalsetele tõenditele tugineva faktide analüüsi põhjal; komisjoni arvates näitavad tõendid, et „[hageja] äripoliitika põhielement on olnud oma Iirimaa koduturu kaitsmine ühelt poolt teistest liikmesriikidest pärineva impordi eest ja teiselt poolt Iirimaa konkureerivate suhrupakendajate eest. Lisaks on [hageja] äripoliitika vähemalt kümne aasta jooksul hõlmanud hinnadiskrimineerimise poliitika viljelemist oma koduturul [...]” (punkt 114). Seepärast süüdistab komisjon hagejat selles, et „ta on kasutanud vahendeid, mis erinevad neist, mida kasutatakse ettevõtjate tegevuse alusel toimiva tavapärase kaupade ja teenuste konkurentsi puhul, ja mis takistavad turul veel eksisteeriva konkurentsi taseme säilitamist või konkurentsi tugevnemist” (punkt 114). Samuti väidab komisjon, et „oma turu kaitsmiseks viljeles [hageja] mitmesugust konkurentsivastast tegevust, mida kasutati kas üksikult või teineteisega koos alati, kui seda peeti vajalikuks, kogu perioodi vältel alates 1985. aastast” (punkt 116).
- 108 Seejärel analüüsib komisjon iga ebaseaduslikku tegevust, mis oli „osa [hageja] järjepidevast ja üldisest oma seisundi kaitsmise poliitikast nii tööstusliku suhkru kui ka jaemüügisuhkru koduturul” (punkt 118). Esiteks analüüsib ta „meetmeid koduturu kaitsmiseks teistest liikmesriikidest pärinevast impordist tuleneva konkurentsi vastu”, eristades Prantsusmaalt pärineva impordi ja Põhja-Irimaalt pärineva impordi vastu suunatud meetmeid (punktid 119–135). Siis analüüsib komisjon „hinnakäitumist, mis

diskrimineerib teatud liiki kliente”, tehes vahet suhkru ekspordiallahindlustel ja konkureerivate pakendajate aktiivsel diskrimineerimisel (punktid 136–154). Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklis 1 rõhutab komisjon asjaolu, et tegevus, mida ette heideti, oli osa järjepidevast ja üldisest hageja seisundi kaitsmise poliitikast Iirimaa suhkruturul.

- 109 Hageja eitab asutamislepingu artikli 86 rikkumist järjepideva ja üldise oma seisundi kaitsmise poliitika viljelemise teel Iirimaa suhkruturul. Tema seisukohad peaksid näitama, et ta ei pannud toime konkurentsivastast tegevust, milles teda süüdistatakse, või et tema tegevus ei olnud vastuolus artikliga 86.
- 110 Enne kui hakata analüüsima poolte väiteid iga tegevuse kohta, millele viidatakse vaidlustatud otsuse artiklis 1 ja mille eest on määratud karistus artiklis 2, on kasulik meenutada turgu valitsevas seisundis ettevõtja tegevuse konkurentsivastase olemuse kindlakstegemise kriteeriume.
- 111 Kohtupraktika kohaselt on „kuritarvitamine” objektiivne mõiste, mis viitab turgu valitsevas seisundis ettevõtja käitumisele, mis mõjutab turustruktuuri, sest kõnealuse ettevõtja olemasolu tõttu nõrgeneb konkurents ning äriettevõtte kasutab toodete või teenuste tehingutes toimivas tavakonkurentsiasutustest võtetest erinevaid võtteid, mis takistavad turul veel olemas oleva konkurentsi taseme säilitamist või konkurentsi tugevnemist (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 91; eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 69). Sellest järeldub, et asutamislepingu artikli 86 kohaselt on turgu valitseval ettevõtjal keelatud konkurenti kõrvaldada või tugevdada oma seisundit, kasutades muid vahendeid peale nende, mis on seotud eeliste alusel toimiva konkurentsiga. Sellest seisukohast ei saa igasugust hinnakonkurentsi siiski õiguspäraseks pidada (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 70). Artiklis 86 sätestatud keeld on põhjendatud ka lähtuvalt kaalutlusest, et tarbijaid ei tohi kahjustada (21. veebruaril 1973. aasta otsus kohtuasjas 6/72: Europemballage ja Continental Can vs. komisjon, EKL 1973, lk 215, punkt 26; eespool viidatud kohtuotsus Suiker Unie, punktid 526 ja 527).
- 112 Seepärast, ehkki järeldus turgu valitseva seisundi olemasolu kohta ei tee asjaomasest ettevõtjast veel süüdlast, on tal selle seisundi põhjustest olenemata eriline kohustus mitte lubada oma tegevusel pärssida tõelist moonutamata konkurentsi ühisturul (eespool viidatud kohtuotsus Michelin, punkt 57). Ehkki asjaolu, et ettevõtjal on turgu valitsev seisund, ei saa sellelt ettevõtjalt võtta õigust kaitsta oma ärihuve, kui neid rünnatakse, ja ehkki sellel ettevõtjal on kindlasti õigus võtta selliseid mõistlikke meetmeid, mis tema arvates on selliste ärihuvide kaitsmiseks kohased, ei saa nõustuda tegevusega, mille tegelik eesmärk seisneb ettevõtja turgu valitseva seisundi tugevdamises ja kuritarvitamises (eespool viidatud kohtuotsus United Brands, punkt 189; eespool viidatud kohtuotsus BPB Industries ja British Gypsum, punkt 69; eespool viidatud kohtuotsus Tetra Pak, punkt 147; eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 107).
- 113 Käesoleval juhul süüdistab komisjon hagejat kaht liiki konkurentsivastases tegevuses järjepideva ja üldise poliitika raames. Esiteks leiab komisjon, et hageja on viljelenud mitmesugust konkurentsivastast tegevust seoses hindade fikseerimisega nii tööstusliku suhkru turul (valikulised hinnad ASI potentsiaalsetele klientidele, PFA-d ja konkureerivate suhkrupakendajate hinnadiskrimineerimine) kui ka jaemüügisuhkru turul

(piiriala allahindlused, lojaalsuspõhised allahindlused, sihtallahindlused ja valikulised hinnad). Teiseks on ta teinud kindlaks jaemüügisuhkru turul toimunud tootevahetused, mis kujutavad endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist.

- 114 Mis puutub hageja tegevusse seoses hindade fikseerimisega, siis nähtub kohtupraktikast, et otsustamaks, kas hinnakujunduspoliitika on konkurentsivastane, tuleb uurida kõiki asjaolusid, eelkõige allahindluse tegemise kriteeriume ja eeskirju, ning uurida, kas majanduslikult seisukohalt põhjendamatu soodustuse andmise teel võib allahindlus takistada või piirata ostjate vabadust omale tarneallikaid valida, tõkestada konkurentide turulepääsu, tuua kaasa erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul teiste tehingupooltega või konkurentsi moonutamise teel turgu valitsevat seisundit tugevdada (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 90; eespool viidatud kohtuotsus Michelin, punkt 73). Konkurentsi kahjustamine tuleneb asjaolust, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja antud finantseelise aluseks ei ole mingi majanduslik kaalutlus, vaid turgu valitsevas seisundis ettevõtja klientide kallutamine mitte soetama kaupu konkurentidelt (eespool viidatud kohtuotsus Michelin, punkt 71). Seepärast võib üks asjaoludest seisneda faktis, et kõnealune tegevus toimub turgu valitseva ettevõtja konkurendi kõrvaldamiseks mõeldud kava raames (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 72; eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punktid 147 ja 148).
- 115 Lõpetuseks tuleb märkida, et artikli 86 punktis c on otsesõnu sätestatud, et sellised kuritarvitused võivad seisneda iseäranis erinevate tingimuste rakendamises võrdväärsete tehingute puhul, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda.
- 116 Nende põhimõtete valguses peab Esimese Astme Kohus hindama tegelikku olukorda ning vaidlustatud otsuses väljaselgitatud ja karistatud ning ülaltoodud punktis 113 nimetatud tegevuse seaduslikkust.

Hageja hinnakujundusega seotud tegevus

Tööstusliku suhkru turg

– Valikuliselt madalate hindade kohaldamine ASI potentsiaalsetele klientidele

- 117 Vaidlustatud otsuse kohaselt näitab SDLi müügidirektori 8. märtsi 1988. aasta teatis (punkt 45), milles on kindlaks määratud valikuliselt madalate hindade kehtestamise põhimõtted ASI potentsiaalsete klientide suhtes (punkt 123), et „1986. aastast 1988. aastani [pakkus hageja] Prantsuse suhkru importija klientidele valikuliselt madalaid hindu” (artikli 1 lõige 1).
- 118 Hageja eitab selliste hindade määramist ja vaidleb vastu väitele, mille kohaselt oli pelgalt tema turuseisundi kaitsmiseks välja töötatud hinnapoliitika konkurentsivastane.

- 119 Komisjon leiab, et püüdes õigustada selliste valikuliste hindade seaduslikkust, tunnistab hageja nende olemasolu. 8. märtsi 1988. aasta teatis näitab hageja tegelikku käitumist ASI potentsiaalsete klientide suhtes tööstusliku suhkru turul.
- 120 Vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni tõendid aga ei tõesta otsuse artikli 1 lõikes 1 sätestatud rikkumise tegelikkusele vastavust.
- 121 Lisaks asjaolule, et hageja eitab selliste hindade kehtestamist potentsiaalsetele ASI klientidele tööstusliku suhkru turul, ei kinnita SDLi müügidirektori teatis seda, kas hageja seda 1986. aastast 1988. aastani ka tegelikult tegi. Ehkki see teatis näitab kahtlemata hinnapoliitikat, mida SDLi müügidirektor kavatses viljelema hakata, ei tõenda see nimetatud poliitika rakendamist 1986. aastast 1988. aastani pelgalt seetõttu, et selle eesmärk oli anda ülevaade tulevases poliitikast.
- 122 Lõik, mis puudutab SDLi suhtumist enne teatise koostamist, ei viita vähimalgi määral ASI klientide suhtes rakendatavatele valikulistele hindadele, sest teatises on öeldud: „Vahepeal kutsusime tööstuskliente üles suuremale valvsusele, et teha kindlaks ASI tegevuse intensiivistumise ulatus” (punkt 45). Hagejat ja SDLi ei saa üksnes selle põhjal süüdistada nende ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamises tööstusliku suhkru turul valikuliselt madalate hindade kehtestamise teel ASI klientidele enne 8. märtsi 1988. Need sõnad viitavad pelgalt sellele, et turgu valitsevas seisundis ettevõtjad on analüüsinud ühe oma konkurendi tegevust – see ei tähenda iseenesest kuritarvitust asutamislepingu artikli 86 mõistes.
- 123 Lisaks, nagu märgib hageja, on SDLi müügidirektori 8. märtsi 1988. aasta teatise analüüs esitatud vaidlustatud otsuse (punktid 45 ja 123) lõikudes, kus käsitletakse jaemüügisuhkru turgu puudutavat tegevust.
- 124 Neil asjaoludel tuleb vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1 tühistada ulatuses, milles leitakse, et hageja rikkus asutamislepingu artiklit 86, kui määras ASI klientidele valikuliselt madalad hinnad ajavahemikus 1986. aastast 1988. aastani.

– PFAd

- 125 Vaidlustatud otsuses on sätestatud, et „alates (vähemalt) 1985. aastast [on hageja] kasutanud „suhkru ekspordiallahindluste” süsteemi ehk teistesse riikidesse eksporditud töödeldud suhkru allahindlusi, mis on kodust Iiri turgu tööstusliku suhkruga varustavate klientide suhtes diskrimineerivad ” (artikli 1 lõige 4). Komisjon leiab, et kogu kõnealusel perioodil tegi hageja oma tööstusklientidele allahindlust eesmärgiga ekspordida nende lõpptoodangut, eeskätt teistesse liikmesriikidesse. Need kliendid teavitasid hagejat oma ekspordimahust, et allahindlust saada (punkt 70). Allahindluse määr sõltus asjaomasest kliendist, kõnealusel perioodist või ekspordiliikmesriigist, ent siiski mitte ekspordimahust (punktid 71 ja 72). Komisjon järeldas, et hageja rakendas võrdväärsete tehingute puhul erinevaid tingimusi artikli 86 punkti c mõistes nii üksnes ekspordivate klientide puhul (punkt 137) kui ka ekspordivate klientide ja nende klientide puhul, kelle toodang oli mõeldud üksnes Iiri turu jaoks (punkt 138), pannes teatud kliendid sellega

ebasoodsasse konkurentsiolekorda (punkt 136). Mitteeeksportivate klientide asetamine ebasoodsamasse konkurentsiolekorda oli seda olulisem, et – nagu hageja ise väitis – konkurents Iiri toiduaineturul oli oluliselt vähenenud (punkt 139). PFAd e süsteem pani ka muud suhkrupakendajad jaemüügisuhkru turul tegutseva hagejaga võrreldes ebavõrdsesse seisundisse (punkt 143). „Eksportiallahindluste süsteemi diskrimineerivat olemust rõhutas asjaolu, et see ei vastanud suhkruturu ühise korralduse eesmärkidele” (punkt 144).

- 126 Hageja ei nõustu vaidlustatud otsuses esitatud analüüsiga ja püüab kaitsta PFAd e seaduslikkust.
- 127 Esiteks märgib ta, et nende PFAd e eesmärk oli toetada suhkrupõhiste töödeldud toodete ekspordit vastavalt Iiri valitsuse soovile säilitada majanduslikult oluline toiduaine- ja joogitööstus (vaidlustatud otsuse punktid 20 ja 97). Iiri valitsuse poliitilise otsuse tõttu devalveerida Iiri naela kujunesid põllumajandussaaduste hinnad Iirimaal kõrgemaks kui Ühendkuningriigis ja seepärast oli Iiri suhkrut sisaldavate töödeldud toodete tootjatel äärmiselt raske Ühendkuningriigis ja teistel eksporditurgudel konkureerida. Hoolimata PFAd e tegemisest, ei jäänud paljude asjaomaste klientide tegevus püsima või nad olid sunnitud viima oma tootmise Iirimaalt ära. Seepärast leiab hageja, et töötleva tööstuse kantud hinnalanguse maksumust tasakaalustas osaliselt 1970. ja suuresti ka 1980. aastatel õigusaktidega reguleeritud jaemüügihindade tõus. Hageja on seisukohal, et PFAd e tegemise ametlik soodustamine vabastab ta osaliselt või täielikult vastutusest.
- 128 Esimese Astme Kohus märgib esiteks, et hageja ei vaidlusta komisjoni faktilisi järeldusi, mis on esitatud vaidlustatud otsuse punktides 70 ja 72 ning milles leitakse, et PFAd e tehti 1985. aastast 1995. aastani, ega konkreetseid tingimusi, millega neid tehti. Hageja püüab oma väitega näidata pelgalt nende seaduslikkust seoses artikliga 86. Lisaks on see suures osas sarnane haldusmenetluses esitatuga, mille kohta on komisjon vaidlustatud otsuses andnud üksikasjaliku vastuse (punktid 140–142).
- 129 Teiseks, lähtuvalt käesoleva kohtuasja asjaoludest ei teeni Iiri valitsuse soovitudele tuginevad väited Iiri suhkrut ekspordit toetamise kohta vähimalgi määral hageja kaitse eesmarke. Komisjon on õigesti märkinud, et hageja ei ole suutnud näidata, et väidetav soovitus jättis ta faktiliselt ilma kõigist sõltumatutest valikutest oma äripoliitikas.
- 130 11. novembri 1997. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-359/95 P ja C-379/95 P: komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing (EKL 1997, lk I-6265, punktid 33 ja 34) leidis Euroopa Kohus, et asutamislepingu artikleid 85 ja 86 kohaldatakse üksnes ettevõtjate poolt nende oma algatusel sooritatud konkurentsivastase tegevuse suhtes (vt selle kohta artikli 86 kohta 20. märtsi 1985. aasta otsust kohtuasjas 41/83: Itaalia vs. komisjon, EKL 1985, lk 873, punktid 18–20; 19. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-202/88: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1223, nn telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete kohtuotsus, punkt 55, ja 13. detsembri 1991. aasta otsust kohtuasjas C-18/88: GB-Inno-BM, EKL 1991, lk I-5941, punkt 20). Kui liikmesriigi õigusaktid nõuavad ettevõtjalt konkurentsivastast tegevust või kui see loob õigusliku raamistiku, mis iseenesest välistab igasuguse nendepoolse konkureeriva tegevuse võimaluse, siis artikleid 85 ja 86 ei kohaldata. Sellises olukorras konkurentsipiirang ei kehti, sest need sätted nõuavad kaudselt ettevõtjate sõltumatut tegevust (vt ka eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie, punktid 36–72, eeskätt punktid 65, 66, 71 ja 72). Artikleid 85

ja 86 võidakse aga kohaldada siis, kui leitakse, et liikmesriigi õigusaktid ei keela ettevõtjate iseseisvat tegevust, mis välistab, piirab või kahjustab konkurentsi (29. oktoobri 1980. aasta otsus liidetud kohtuasjades 209/78 kuni 215/78 ja 218/78: Van Landewyck jt vs. komisjon, EKL 1980, lk 3125; 10. detsembri 1985. aasta otsus liidetud kohtuasjades 240/82 kuni 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 ja 269/82: Stichting Sigarettenindustrie jt vs. komisjon, EKL 1985, lk 3831, ja 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-219/95 P: Ferriere Nord vs. komisjon, EKL 1997, lk I-4411).

- 131 Käesoleval juhul ei ole hageja viidanud ühelegi Iiri valitsuse õigusaktile või meetmele, mis nõuaks ekspordi toetamise meetmete võtmist, ega nende võtmist nõudva õigusliku raamistiku loomisele, ja seepärast leiab Esimese Astme Kohus, et olenemata sellest, missugune võis olla selles osas Iiri valitsuse arvamus, püsis hageja tegevuse sõltumatus täielikult. Sellest järeldub, et artiklit 86 on võimalik selle suhtes kohaldada.
- 132 Teiseks leiab hageja, et komisjoni PFAd analüüs tugineb väärale eeldusele, et need ei vastanud suhkruturu (punkt 144) ja ühisturu (punkti 167 teise lõigu kolmas taane) ühise korralduse eesmärkidele. PFAd tegemisel on kahetine eesmärk: võimaldada klientidel jätkata ekspordi, kergendades suhkruturu ühisest korraldusest tulenevaid struktuurseid raskusi, ning julgustada neid jätkama kauba hankimist Iirimaal ja toetada kohalikku tootmist suurematest tootmiskuludest hoolimata.
- 133 Komisjoni hinnang PFAd seaduslikkuse kohta ei tugine aga väärale eeldusele. Esiteks ei viita komisjon vaidlustatud otsuses sellele, et PFAd kokkusobivus suhkruturu ühise korraldusega on nende seaduslikkuse tingimus: tema hinnang nende kokkusobivuse kohta suhkruturu ühise korraldusega (punkt 144) ei sõltu järeldusest, et nad olid diskrimineerivad. Ükski viga selles hinnangus ei mõjuta seega põhjendusi, mille tõttu komisjon jõudis järeldusele, et artiklit 86 on rikutud.
- 134 Peale selle ei saa hageja väita, et PFAd süsteem on ühisturgu reguleerivate põhimõtetega kokkusobiv. Nagu vaidlustatud otsuse punktis 157 on öeldud, „töödeldud suhkru ekspordimisel teistesse liikmesriikidesse [hageja] tehtavad ekspordiallahindlused kahjustavad tõenäoliselt nii tööstusliku suhkruga kui ka olulisel määral suhkrut sisaldavate töödeldud toidukaupadega kauplemist ning mõjutavad seega liikmesriikidevahelist kaubandust”. Seepärast oli komisjonil õigus leida, et selline 1985. aastast 1995. aastani lakkamatult toimunud tegevus moonutas konkurentsi ja kaubandust ühisturul (punkti 167 teise lõigu kolmas taane).
- 135 Kolmandaks väidab hageja, et PFAd on kooskõlas protokolliga nr 30 Iirimaa kohta (edaspidi „protokoll nr 30”), mis on lisatud aktile Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemistingimuste ja aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (EÜT 1972, L 73, lk 14), ja et alates ühtse Euroopa akti jõustumisest kohaldatakse nende suhtes asutamislepingu sätteid majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta, s.o antud juhul EÜ asutamislepingu artiklit 130a (muudetuna EÜ artiklit 158). Ta lisab, et PFAd asuvad majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust reguleerivate asutamislepingu sätete ja EÜ asutamislepingu artikli 90 lõike 2 (nüüd EÜ artikli 86 lõike 2) kokkupuutepunktis.
- 136 PFAd on suhkruturul tegutseva ettevõtja võetud meetmed ega tulene vastavas pädevuses tegutseva liikmesriigi algatusest. Nagu komisjon rõhutab, on nõukogu määruse nr 26, millega kohaldatakse teatavaid konkurentsieeskirju põllumajandussaaduste ja toodete

tootmise ja nendega kauplemise suhtes (EÜT 1962, 30, lk 993; ELT eriväljaanne 03/01, lk 6), artiklis 1 sätestatud, et asutamislepingu artiklit 86 kohaldatakse EÜ asutamislepingu II lisas loetletud põllumajandustoodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes (vaidlustatud otsuse punkt 115). Hageja ei ole kordagi väitnud, et ta on ettevõtja, kellele on usaldatud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopol asutamislepingu artikli 90 lõike 2 mõistes. Tema väide tuleb seetõttu tagasi lükata.

- 137 Neljandaks väidab hageja, et PFAd ei diskrimineerinud tema tööstusliku suhkru kliente, kes tarnisid üksnes Iiri koduturule, sest nende olukord ei ole võrreldav eksportiva töötleva tööstuse omaga. PFAd mitte ei takistanud importi, vaid tugevdasid turu lõimumist ekspordi toetamise kaudu. Tegelikult lähtus komisjoni mõttekäik väärest eeldusest, et Iiri turg oli juba isoleeritud. Hageja heidab komisjonile ette ka seda, et viimane ei võtnud arvesse tegelikku olukorda turul, kus hageja tegutses, ega piiranguid, mis hageja suhtes kehtisid. Komisjon võttis arvesse PFAsid üksnes seoses nende mõjuga Iirimaal, hindamata nende kasulikkust ekspordile väljapoole Iirimaad.
- 138 Vaidlustatud otsuses rõhutas komisjon, et hageja eeskirjad PFAd kohaldamise kohta 1985. aastast 1995. aastani kujutasid endast kahetist diskrimineerimist (vt punkti 125 eespool) nii Iirimaal tööstusliku suhkru turul tegutsevate hageja klientide vahel, kes eksportisid osa oma töödeldud toodetest väljapoole Iirimaad, kui ka viimatinimetatud ja Iiri tööstusliku suhkru turul tegutsevate hageja klientide vahel, kes tootsid üksnes Iiri turule. Komisjon leidis ka, et nende ekspordiallahindluste rakendamine pani väljaspool Iirimaad asutatud hageja konkurendid ja Iirimaal konkureerivad suhkropakendajad majanduslikult ebaõiglasesse konkurentsiolukorda, sest viimased tegutsesid üksnes Iiri turul.
- 139 Hageja ei ole vaidlustanud vaidlustatud otsuses väidetud kahekordse diskrimineeriva mõju olemasolu, vaid pelgalt püüdnud seda majanduslikult õigustada. Samuti ei eita hageja, et nende allahindluste eesmärk oli hoida ära seda, et väliskonkurentsi tingimustes tegutsevad kliendid hangiksid kaupa väliskonkurentidelt. Hageja on hoopis rõhutanud, et nende PFAd tegemine ei takistanud asjaomasel Iiri tööstusel oma tegevust Iirimaalt välja viimast. Samuti on ta väitnud, et allahindlused toetasid ekspordi ja olid seega kooskõlas ühisturgu reguleerivate põhimõtetega (vt punkte 132 ja 134 eespool). Lisaks vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 5 vaidlustamisele (punktid 150–172 allpool) eitab hageja, et jaemüügisuhkru turul tegutsevaid konkureerivaid suhkropakendajaid diskrimineeriti õigustamatult.
- 140 Tehes ekspordiallahindlusi kooskõlas vaidlustatud otsuse punktides 71–72 kirjeldatud eeskirjadega, rakendas hageja vastupidi asutamislepingu artikli 86 punktile c tegelikult erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul, pannes oma kliendid ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Selline tegevus, millel on mitmeid diskrimineerivaid mõjusid, kujutab endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist artikli 86 mõistes.
- 141 Turumehhanismid olid moonutatud niivõrd, kuivõrd hageja ei kujundanud tööstusliku suhkru hindu mitte lähtuvalt pakkumisest ja nõudlusest Iirimaal tööstusliku suhkru turul, vaid lähtuvalt oma klientidelt saadud teabest olemasolevate ja potentsiaalsete klientide kohta nende asukoha järgi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust United Brands, punktid 229 ja 230).

- 142 Seega ei saa erinevalt hageja väidetust hageja klientide diskrimineerimist lähtuvalt sellest, kas nad ekspordivad oma toodangut, õigustada klientide vastavate konkurentsiseisundite erinevusega.
- 143 Esiteks ei vasta see õigustus vaidlustatud otsuses sätestatud diskrimineerimise ulatusele. Komisjon on rõhutanud – ja hageja ei ole seda vaidlustanud –, et kuna teatud juhtudel rakendati PFAsid kõigi kliendi ostude suhtes, ilma et hageja oleks kliendi poolt lõppkokkuvõttes eksporditud töödeldud toodetes sisalduva suhkru mahtu kontrollinud, sai klient seda allahindlust ka müügilt Iiri turul (vaidlustatud otsuse punkt 141).
- 144 Nagu komisjon vaidlustatud otsuse punktis 140 leiab, konkureerib hageja mitteeksportiv klient ka teistes liikmesriikides asutatud ettevõtjatega, võttes arvesse välisriikide toodete osakaalu kasvu Iirimaa nende toodete turul, mille valmistamisel kasutatakse suhkrut.
- 145 Hoolimata sellest, et hageja jättis hagiavalduses selle küsimuse käsitlemata, soovib Esimese Astme Kohus lisada, et komisjon ei tuginenud pelgalt PFAde diskrimineerivale olemusele, järeldamaks, et nad on vastuolus artikliga 86; komisjon on näidanud ka seda, et nende tegemine pani väljaspool Iirimaad asuvad, tööstusliku suhkru turul tegutsevad hageja konkurendid ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Seepärast leidis komisjon õigustatult, et „töödeldud suhkru eksportimisel teistesse liikmesriikidesse tehtavad ekspordiallahindlused kahjustasid tõenäoliselt nii tööstusliku suhkruga kui ka olulisel määral suhkrut sisaldavate töödeldud toidukaupadega kauplemist ning mõjutasid seega liikmesriikidevahelist kaubandust (vaidlustatud otsuse punkt 157).
- 146 Hageja ei saa süüdistada komisjoni ka PFAde poolt Iiri turu isoleeritusele avaldatava mõju vääriti hindamises ega väita, et tema analüüs eeldab hindade tasandil takistuste puudumist suhkru importimisel Iirimaale.
- 147 Esiteks, kuna imporditud suhkru osakaal Iiri turul on alla 5%, siis ei saa komisjoni süüdistada selle turu struktuuri vääritimõistmises turgu isoleerituks lugedes. Ei maksa unustada, et sellega seoses ei ole hageja vähimalgi määral vaidlustanud komisjoni käsitlust erinevate Iirimaa tööstusliku suhkru turul tegutsevate ettevõtjate turuosade suuruse kohta vaatlusalusel perioodil. Tööstuslikku suhkrut ekspordivate klientide lojaalsuse tagamisega ei võimaldanud hageja nendel, kes olid riikidevaheliseks kauplemiseks kõige enam valmis, hankida kaupa teistes liikmesriikides asuvatelt konkurentidelt. Üks PFAde tegemise mõjusid oli seega säilitada ja isegi tugevdada Iirimaa tööstusliku suhkru turu isoleeritust.
- 148 Tuleb lisada, et komisjon võttis õigustatult arvesse PFAde mõju konkurentsile Iirimaal, sest tegu on turuga, kus hagejal oli turgu valitsev seisund, ja seepärast ei saa hageja tugineda PFAdest tulenevale kasulikule mõjule ühisturul valitsevale konkurentsile sel põhjusel, et need võimaldasid ekspordi väljapoole Iirimaad. Nii hageja klientide, kes ei eksportinud suhkrupõhiseid töödeldud tooteid väljapoole Iirimaad, kui ka teiste, hageja ekspordivate klientide jaoks potentsiaalsete tööstusliku suhkru tarnijate puhul kahjustab PFAde tegemine normaalset konkurentsi (vaidlustatud otsuse punkt 157). Viimase puhul ei võimalda PFAde tegemine teistel potentsiaalsetel tarnijatel õiglaselt konkureerida hageja poolt tema ekspordivatele klientidele pakutavate teenustega. Komisjon on igati tõendanud, et PFAd kujutasid endast takistust tööstusliku suhkru importimisele Iirimaale, niivõrd kui nad tugevdasid Iiri turu isoleeritust (punkt 144).

149 Seega ei ole hageja suutnud tõendada, et vaidlustatud otsuses esineb vigu, mis mõjutavad PFAde õiguspärasuse hindamist. Hageja väited vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 4 õiguspärasuse kohta tuleb seetõttu tagasi lükata.

– Hinnadiskrimineerimine konkureerivate suhkrupakendajate suhtes

150 Vaidlustatud otsuses on sätestatud, et „alates 1993. aastast [viljeles hageja] hinnadiskrimineerimist konkureerivate suhkrupakendajate suhtes, kes hankisid [temalt] tööstuslikku suhkrut” (artikli 1 lõige 5). Punktis 73 viitab komisjon uute suhkrukaubamärkide kasutuselevõtmisele jaeturul nelja suhkrupakendaja poolt, kellest kaks kõige olulisemat olid Gem Pack ja Burcom Ltd (edaspidi „Burcom”). Hageja tööstusliku suhkru hinnakiri 30. juuni 1994. aasta seisuga näitab, et Iirimaal toimuvaks tegevuseks kasutatava tööstusliku suhkru hinda ei alandatud vaid nende klientide puhul, kes olid ühtlasi konkureerivad suhkrupakendajad (punkt 74), samas kui Gem Packile tehti allahindlust 1993. aastal, kui ta ei olnud veel konkurent (punkt 75). Komisjon rõhutab ka nende „riiklike” allahindluste puudulikku läbipaistvust, niivõrd kui nende tegemise eeskirjad ei sõltu mitte ostetavast kogusest või kliendi ja hageja vahelisest vahemaast (punkt 77). Punktis 143 viitab komisjon PFAdest tulenevale konkurentsivastasele mõjule konkureerivate suhkrupakendajate suhtes selles ulatuses, milles nad said oma tööstusliku suhkru kogused hagejalt. Komisjon teeb nende asjaolude põhjal kokkuvõttes järelduse, et „ehkki [hageja] ekspordiallahindluste süsteemi peamine eesmärk ei pruukinud olla konkureerivate suhkrupakendajate diskrimineerimine, viitab täiendavate allahindluste süsteem palju tugevamale ebasoodsale eelarvamusele konkureerivate suhkrupakendajate suhtes. [Hageja] mitte üksnes ei rakenda erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul, vaid ei suuda ka esitada ühtki põhjust, mis ei näi *ex post* katsena õigustada suhkrupakendajate diskrimineerimist. [Hageja] antud selgitused „alustamise” ja „kiire kasvu” allahindluste kohta oleksid võrdselt kohaldatavad ka vähemalt kahe suhkrupakendaja suhtes” (punkt 145). Komisjon rõhutab ka sellise allahindluste süsteemi puudulikku läbipaistvust ja diskrimineerivat olemust (punkt 150).

151 Ehkki hageja ei ole otseselt eitanud PFAde tegemise diskrimineerivat mõju seoses vaidlustatud otsuse punktis 143 sätestatud konkureerivate suhkrupakendajatega (vt punkti 139 eespool), leiab ta, et tema tööstusliku suhkru hinnakujundussüsteem ei diskrimineerinud pakendajaid, kes konkureerisid temaga jaeturul ja hankisid temalt oma tööstuslikku suhkrut.

152 Esiteks eksis komisjon, kui võrdles vaidlustatud otsuse punktis 147 tööstusliku suhkru hindade fikseerimist tegevusega, millele komisjon viitas oma 18. juuli 1988. aasta otsuses 88/518/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (juhtum nr IV/30.178 – Napier Brown / British Sugar) (EÜT 1988, L 284, lk 41; edaspidi „Napier Brown / British Sugar”), sest see ei toonud kaasa poliitikat, mille eesmärk oli konkureerivate pakendajate väljatõrjumine jaemüügisuhkru turult (punkt 158). Hageja väidab, et komisjon ei ole tõendanud, et selline poliitika antud juhul tegelikult üldse olemas oli.

- 153 Samuti süüdistab hageja komisjoni selles, et viimase väited tuginevad üksnes Irish Sugari tööstusliku lahtise suhkru hinnakirjale 30. juuni 1994. aasta seisuga (vaidlustatud otsuse punkt 74). Ta selgitab, et alates 1993. aastast on pakendajate arv jaemüügisuhkru turul kasvanud. Nende turuosa kerkis viielt protsendilt 1993. aastal 12 protsendini 1996. aastal. Hageja lisab, et tegi allahindlusi konkureerivatele pakendajatele, eeskätt kahele neist – Gem Packile ja Burcomile –, ning et need allahindlused ei sõltunud ostetud kogustest.
- 154 Samuti väidab hageja, et isegi kui tema hinnakujunduspõhimõtted diskrimineerisid jaeturul tegutsevaid konkureerivaid suhrupakendajaid, kes hankisid oma tööstusliku suhkru hagejalt, õigustas seda diskrimineerimist põhimõtteline erinevus ühest küljest suhrupakendajate ja teisest küljest töötleva tööstuse vahel, kes tööstuslikku suhkrut ostab. Vaid viimase tarbimine vähendas hageja struktuurset ülepakkumist ja ta osutas seega hagejale teenust, mida pakendajad ei osutanud. Sellega seoses leiab hageja, et artikli 86 kohaldamise seisukohast ei määra tehingu võrdväarsust mitte üksnes müüdava toote olemus või tarnija kantud tarnekulud.
- 155 Teiseks ei nõustu hageja sellega, et artikli 86 punktist c tulenev igasuguse diskrimineerimise keeld kehtib sellistel juhtumitel nagu käesolev, kus väidetavalt turgu valitsevas seisundis ettevõtja kaubanduspartnerid sõlmivad eri laadi tehinguid ja tegutsevad eri toodete turgudel. Pakendajaid ei pandud toiduaineid ja jooke valmistava töötleva tööstusega võrreldes ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Kui lepingupoolt, keda ei eelistata, ei panda ebasoodsasse konkurentsiolukorda, siis ei takista kaubanduspartnerite erinev kohtlemine konkurentsi ja on sellega seoses asjakohatu.
- 156 Kolmandaks süüdistab hageja komisjoni selles, et viimane muutis vaidlustatud otsuses komisjoni vastu esitatud hageja kaebuste sisu. Kõigepealt leidis komisjon varem, et suhrupakendajad pandi hagejaga võrreldes ebasoodsasse konkurentsiseisundisse, ent nüüd leiab komisjon, et nad pandi teiste klientidega võrreldes ebasoodsasse konkurentsiseisundisse. Lisaks hindas komisjon hageja tegevust tegevuse eesmärki, mitte mõjusid arvestades. Et tegevuse eesmärk ja mõju ei ole artikli 86 kohaldamise kumulatiivsed tingimused (30. juuni 1966. aasta otsus kohtuasjas 56/65: Société Technique Minière (LTM) vs. Maschinenbau Ulm, EKL 1966, lk 235), ei saa nende kontrollimisega seotud otsuse põhjendused olla identsed ega teineteisega asendatavad. Hageja leiab lõpetuseks, et isegi kui komisjoni uued väited on tõendatud (sellega ta ei nõustu), siis on igal juhul tegu uute ja seetõttu vastuvõetamatute väidetega.
- 157 Vastupidi hageja väidetele on komisjon tõendanud – mitte üksnes hageja 30. juuni 1994. aasta lahtise tööstusliku suhkru hinnakirja alusel (vaidlustatud otsuse punkt 74), vaid ka tuginedes hageja dokumentidele, mis näitavad tema suhtumise muutumist kahte klienti, Gem Packi ja Burcomisse, enne ja pärast seda, kui nad asusid suhkrut jaeturul oma kaubamärgi all turustama (punkt 75) –, et hageja kehtestas temaga jaeturul konkureerivatele suhrupakendajatele diskrimineerivad tööstusliku suhkru hinnad ja et hageja tegi PFAsid oma klientidele, kes eksportisid oma suhrupõhised töödeldud tooted väljapoole Iirimaad.
- 158 Igal juhul ei ole hageja suutnud tõendada, et tema 30. juuni 1994. aasta hinnakiri ei kajastanud täpselt tööstusliku suhkru turul tegelikult kehtestatud hindu (punkt 75). Käesolevas menetluses tema esitatud väited ja näited ei ole sellised, mis mõjutaksid selle hinnakirja tõenduslikku väärtust.

- 159 Viide konkureerivate suhkrupakendajate turuosa kasvule jaeturul 1993. aastast 1996. aastani ei ole 30. juuni 1994. aasta hinnakirja põhjal tehtud järelduste tegelikkusele vastavuse seisukohast asjakohane. Teave selle kohta, kas nende turuosa on alates 1993. aastast kasvanud või mitte, on vähetähtis; küsimus on pigem selles, kas komisjon on veenvalt tõendanud, et hageja kehtestas nende suhtes diskrimineerivad tööstusliku suhkru hinnad.
- 160 Hageja poolt Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele esitatud vastuses sisalduv teave näitab, et hageja ei suuda tõendada konkureerivate suhkrupakendajate turuosa kasvu, millele ta käesolevas hagnosis viitab. Hageja esitas äriühingu Nielsen koostatud tabeli, millest nähtuvad Gem Packi ja Gold Seali turuosad aastatel 1995, 1996, 1997 ja 1998. Tabelile ei ole aga lisatud kuupäeva ega täpsustatud, mis turgu see teave puudutab. Tabeli tiitelleht, millel pole samuti kuupäeva ja mis kannab pealkirja „Asjaomastele isikutele”, ütleb vaid järgmist: „AC Nielsen on maailma suurim turu-uuringute ettevõtte, mille käive on 1,4 miljardit USA dollarit ja millel on esindused enam kui sajas riigis. Lisatud andmed turuosade kohta tuginevad AC Nielsen [Iirimaa] tehtud [...] toidukaubanduse audititele. Auditid tehti lisatud lehel nimetatud ajal.” Hageja viitab selles vastuses ka oma müügiarvudele, ent ei esita nende kohta vähimatki tõendit. Olenemata nõrgast tõendusväärtusest, mis tuleb hageja esitatud teabele omistada, märgib Esimese Astme Kohus, et AC Nielsen koostatud tabelis esitatud arvud ei vasta hageja poolt hagiavalduses esitatud arvudele, mille kohaselt kerkis konkureerivate suhkrupakendajate turuosa jaeturul kolmelt protsendilt 1993. aastal 11 protsendini 1996. aastal. See tabel ei viita mitte üksnes 1993. aasta turuosale, vaid näitab 9,4% turuosa 1996. aastal.
- 161 Samuti ei kinnita hageja väidet Gem Packile ja Burcomile tehtud allahindluste kohta hageja poolt nende tõendamiseks esitatud dokumendid. Tegu on hageja ja SDLi kirjavahetusega enne seda, kui Gem Pack ja Burcom hakkasid tegelema suhkru pakendamisega, mis vähimalgi määral ei kinnita seda, et neile oleks tehtud teiste tööstusliku suhkru turul tegutsevate hageja klientidega võrreldavaid allahindlusi, sest nad viitavad vaid kõnealuse allahindluse summale või pelgalt läbirääkimistele või sisaldavad segaseid selgitusi, kus hageja väidab, et allahindlused, mida SDLi hinnakirjas nimetatakse PFAdeks, ei ole PFA-d (hagiavalduse punktid 94–96).
- 162 Neil asjaoludel leiab Esimese Astme Kohus, et diskrimineerivate allahindluste tegemine hageja klientidele tööstusliku suhkru turul alates 1993. aastast sõltuvalt sellest, kas need kliendid konkureerisid hagejaga jaemüügisuhkru turul, on vaidlustatud otsuses faktiliselt ja õiguslikult piisavalt tõendatud (punktid 74–76, 143, 145–150 ja 158 ning resolutsiooni artikli 1 lõige 5).
- 163 Hageja ei saa väita, et selline hinnakujundus ei ole kuritarvitus artikli 86, täpsemalt artikli 86 punkti c mõistes.
- 164 Esiteks peab Esimese Astme Kohus lükkama tagasi klientidele osutatavate teenuste eristamise hageja poolt lähtuvalt teenuste mõjust hageja turuseisundile. Selline loogika viitab sellele, et kõiki tingimusi arvesse võttes ärilises plaanis identsed teenused ei ole võrdväärseid artikli 86 punkti c mõistes, sõltuvalt sellest, kas nende majanduslikud eesmärgid on mingil põhjusel samad mis turgu valitsevas seisundis ettevõtja seatud eesmärgid. Selline tõlgendus ei vasta artikli 86 punkti c mõistes võrdväärseid tehinguid

puudutavale kohtupraktikale, sest kaks ostjat, kes ostavad sama toodet samas koguses, maksavad eri hinda, sõltuvalt sellest, kas nad on või ei ole tarnija konkurendid muul turul (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust Hoffmann-La Roche, punkt 90). Igal juhul ei ole hageja tõendanud, et suhkru pakendamisega mittetegelevate klientide ostud suutsid rohkem vähendada hageja struktuurset liigset tootmisvõimsust, kui mitte võtta arvesse kaalutlust, et konkureerivate suhkrupakendajate ostud takistavad hagejal endal nendest suhkrukogustest jaeturul vabaneda, mis näitaks omakorda seda, et ta kasutas oma tööstusliku suhkru turgu valitsevat seisundit ära, et panna teise toodete turul tegutsevad konkurendid ebasoodsasse konkurentsiolekorda. Tuleb rõhutada, et hageja ei eita, et tema suhkrupakendajatest klientidele ja teistele klientidele osutatavad teenused on kõiki tingimusi arvesse võttes äärmiselt täiesti võrreldavad.

- 165 Kuivõrd puudub kahtlus, et kõnealuse praktika algne omadus seisnes selles, et see leidis aset tööstusliku suhkru turul, ent selle konkurentsivastased mõjud avaldusid jaemüügisuhkru turul, kus hageja ja tema suhkrupakendajatest kliendid on konkurendid, ei välista see nüanss artikli 86 punkti c kohaldamist.
- 166 Euroopa Kohus on sedastanud, et ettevõtja, kes on tooraineturgu valitsevas seisundis, ei tohi kuritarvitada seda valitsevat seisundit sellel turul, et ise seda toorainet kasutavale järeletoodete turule siseneda, mõjutades teiste viimatinimetatud turul tegutsevate ettevõtjate konkurentsiseisundit näiteks seeläbi, et keeldub varustamast neid toorainega, mis on vajalik nende tegutsemiseks järeletoodete turul (6. märtsi 1974. aasta otsus liidetud kohtuasjades 6/73 ja 7/73: Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents vs. komisjon, EKL 1974, lk 223, nn Commercial Solvents kohtuotsus, punkt 25). Isegi kui suutmatust teha sarnaseid allahindlusi teistele tööstusliku suhkru ostjatele ei tähendaks tarnimisest keeldumist, on juba kindlaks tehtud põhimõte, mille kohaselt kuritarvitati turu valitsevat seisundit ühel turul eesmärgiga mõjutada konkurentsiseisundit teisel turul. Käesoleval juhul ilmneb lisaks, et kõnealusel ettevõtjal oli valitsev seisund mõlemal asjaomasel turul.
- 167 Kohtupraktika kohaselt kuulub artikli 86 kohaldamisalasse olukord, kus turu valitsevas seisundis ettevõtja jätab ilma objektiivse vajaduseta enesele ainuõiguse tegeleda abi- või järeletootmisega selgesti eristataval naaberturul, kus tal valitsevat seisundit ei ole, ja tekib oht, et ta tõrjub igasuguse konkurentsiseisundit turult välja (eespool viidatud kohtuotsus Tetra Pak, punktid 115 ja 186; 14. novembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-333/94 P: Tetra Pak vs. komisjon, EKL 1996, lk I-5951, punkt 24 jj). Selle kohtupraktika kohaldamist õigustavad käesolevas asjas kaks tegurit. Esiteks on tööstusliku suhkru ja jaemüügisuhkru turgude vahel seos, mille olemasolu ei ole võimalik eitada. Teiseks on hagejal valitsev seisund ka jaemüügisuhkru turul ja ta ei ole seda seisukohta käesolevas menetluses ka vaidlustanud. Võimalik konkurentsiseisundi puudumine allahindlusi saavate hageja klientide ja konkureerivate suhkrupakendajate vahel ei välista artikli 86 punkti c kohaldamist, sest etteheidetav diskrimineerimine piirab konkureerivate suhkrupakendajate poolt jaemüügisuhkru turul pakutatavat konkurentsiseisundit.
- 168 Hageja ei saa ka väita, et viidates sellele, et suhkrupakendajad konkureerisid hagejaga jaemüügisuhkru turul, muudab komisjon praegu vaidlustatud otsuses hageja suhtes esitatud etteheiteid. Eespool punktis 125 on sätestatud, et PFAde õiguspärasuse hindamisel rõhutas komisjon tööstusliku suhkru turu allahindluste diskrimineerivat mõju seoses hagejaga jaemüügisuhkru turul konkureerivate suhkrupakendajate

konkurentsiseisundiga, viidates otseselt hageja ja suhkrupakendajate vahelisele konkurentsisuhtele (vaidlustatud otsuse punkt 143). Järelikult ei saa väita, et komisjon muutis vaidlustatud otsuses viidatud etteheiteid.

- 169 Midagi ei muuda tõsiasi, et konkurentsisuhtele viidatakse seoses PFAdega otseselt üksnes vaidlustatud otsuse punktis 143. Tõepoolest, see järeldus kehtib võrdselt riiklike allahindluste suhtes, mida konkureerivatele suhkrupakendajatele ei tehtud ja mida on käsitletud vaidlustatud otsuse punktis 145 ja järgnevates punktides. Komisjon väidab sõnaselgelt punktis 145, et „ehkki [hageja] ekspordiallahindluste süsteemi [s.o PFAde] peamine eesmärk ei pruukinud olla konkureerivate suhkrupakendajate diskrimineerimine, viitab täiendavate allahindluste süsteem palju tugevamale ebasoodsale suhtumisele konkureerivatesse pakendajatesse”. Otsuse punktis 147 esitatud viide juhtumile, mis tõi kaasa Napier Browni / British Sugari otsuse, kus komisjon mõistis hukka sama liiki kuritarvituse, mis pandi toime ühel turul ja mille konkurentsivastane mõju avaldus teisel turul, andis samuti hagejale teavet konkureerivate suhkrupakendajate ebasoodsa konkurentsiseisundi kohta, mida selline tööstusliku suhkru turul toimunud hinnadiskrimineerimine kaasa tõi. Otsuse punktis 158 on väidetud, et „[hageja] püüdlused piirata konkureerivate suhkrupakendajate pakutatavat konkurentsi on avaldanud mõju ka liikmesriikidevahelisele kaubandusele. Suhkrupakendajatest, kes hakkasid [hagejaga] 1993. aasta keskpaigas konkureerima, kasutas üks (ASI) imporditud suhkrut, üks (Burcom) nii imporditud kui ka Iiri suhkrut ja ülejäänud üksnes Iiri suhkrut. [Hageja] üha kasvavatel püüdlustel takistada konkurentsi suurenemist Iirimaa jaeturul, mille (nagu ka Napier Browni / British Sugari puhul) kavatsus või eeldatav tulemus on konkurendid turult välja tõrjuda, on seega potentsiaalne mõju konkurentsi ja kaubanduse struktuurile ühisturul ning seega ka liikmesriikidevahelisele kaubandusele artikli 86 mõistes.”
- 170 Väited, mille hageja tuletab eesmärgi ja kõnealuse käitumise tagajärje vahelisest segadusest, tuleb tagasi lükata, sest nagu ka komisjon rõhutab, ei tee artikkel 86 vahet eesmärgil ja tagajärjel ning viidatud on nii vaidlustatud otsuses kirjeldatud käitumise konkurentsivastasele eesmärgile kui ka tagajärjele (punkt 158). Samuti ei tohiks unustada, et selle tõendamiseks, et tegevus võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, ei ole vaja näidata, et etteheidetava käitumise mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele oli ilmne; piisab, kui tõendada, et käitumine suudab sellist mõju avaldada. Mis puutub artiklis 86 kirjeldatud kuritarvitusse, siis selleks, et hinnata, kas liikmesriikidevahelist kaubandust võib ilmselt mõjutada turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, tuleb võtta arvesse tagajärge, mis tulenevad konkurentsi tegelikust struktuurist ühisturul (eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge, punktid 201 ja 203, ning selles viidatud kohtupraktika). Just selle lähenemisviisi on komisjon võtnud vaidlustatud otsuse punktis 158 (vt punkti 169 eespool).
- 171 Seepärast oli komisjonil õigus võrrelda hageja diskrimineerivat käitumist konkureerivate suhkrupakendajate suhtes British Sugari käitumisega, mille eest komisjon Napier Browni / British Sugari otsuses karistas.
- 172 Hageja väited, et vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 5 oli õigusvastane, tuleb seega tagasi lükata.

Jaemüügisuhkru turg

– Piiriala allahindlused

- 173 Vaidlustatud otsuses on öeldud, et 1986. aastast 1988. aastani tegi hageja teatud jaemüüjatele, kes tegutsesid Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahelisel piirialal, spetsiaalset allahindlust (artikli 1 lõige 1). Seepärast väidab komisjon pealkirja „Import Põhja-Iirimaaalt” all, et vastusammuna konkurentsile, mida pakkus suhkru importimine Põhja-Iirimaaalt või suhkru taassissevedu tema enese poolt (vaidlustatud otsuse punkt 54), piiras hageja oma pakkumist piirialal (punktid 55 ja 56) ja tegi allahindlusi jaemüüjatele, kes tegutsesid piiri ääres (punktid 57–69). Sellega seoses viitab komisjon mitmetele 1986., 1987., 1988. ja 1990. aasta dokumentidele. Ta järeldeb järgmist: „[Hageja] ja SDL võtsid meetmeid Põhja-Iirimaaalt pärineva impordi piiramiseks, eeskätt 1985. aastast 1988. aastani, viljeledes valikulist ja diskrimineerivat hinnakujunduspoliitikat Iiri suhkroturul. See poliitika hõlmas eriliste soodustuste tegemist valitud klientidele. Teatud klientidele, kes tegutsesid Põhja-Iirimaaga külgneval piirialal, tehti spetsiaalset allahindlust (edaspidi „piiriala allahindlus”). [Hageja] ja SDL arutasid allahindlust avameelselt ning [hageja] rahastas seda. Allahindluse eesmärk oli vähendada odavamate jaemüüjapakendite impordi Põhja-Iirimaaalt Iirimaale. Piiriala allahindlus ei olnud seotud objektiivsete majanduslike teguritega nagu klientide müügimaht. Seda kasutati ja muudeti siis, kui leiti, et hinnaerinevus Põhja-Iirimaa ja Iirimaa vahel võib olla hakanud põhjustama piiriülest müüki” (punkt 128). Nende dokumentide põhjal järeldeb komisjon veel ka järgmist: „Piiriala allahindluse rakendamine on [hageja] ja SDLi ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamine artikli 86 mõistes. Tegelikult tähendab see, et [hageja]/SDL on rakendanud erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul teiste kaubanduspartneritega, pannes need, kes ei vastanud allahindluse saamise tingimustele, ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Lisaks oli selle allahindluse eesmärk – mis ka saavutati – peatada suhkru importimine Põhja-Iirimaaalt, olenemata sellest, kas tegu oli suhkru importimisega [hageja] konkurentide poolt või tema enese suhkru taassisseveoga, piirates sellega turge klientide kahjuks. Seepärast on piiriala allahindlus turgude jagamise ja konkurentsi välistamise poliitika osa. Allahindlusel puudus objektiivne majanduslik õigustus, nagu näiteks kliendi ostetud kogused, turundus- ja veokulud või reklaami-, ladustamis-, teenindus- või muud ülesanded, mida asjaomane klient oleks võinud täita. Allahindlust anti üksnes jaemüüja tegevuskoha alusel – eeskätt lähtuvalt sellest, kas asjaomane klient tegutses Põhja-Iirimaaga külgneval piirialal. Komisjon ja Euroopa Kohus on sellise valikulise või diskrimineeriva hinnakujunduse varasemates kohtuasjades hukka mõistnud” (punkt 129).
- 174 Hageja heidab komisjonile ette, et viimane võttis vaid pealiskaudselt arvesse asjaolu, et piiriala allahindlused kaotati 1987. aasta juulis (vaidlustatud otsuse punkt 66), et hinnakonkurents Ühendkuningriigis oli märkimisväärselt suurendanud erinevust Põhja-Iirimaaal kehtivate hindade ja Iirimaal kehtivate hindade vahel (punkt 130), et osa piiriala kaubandusest oli ebaseaduslik ja et kõnealusel ajal teenis hageja märkimisväärselt kahjumit.

- 175 Seejärel selgitab hageja, et tulenevalt ohust kaotada osa klientidest ja käibest otsustas ta ise konkurentsiga toime tulla, kasutades finantsraskuste tõttu tema käsutuses olnud piiratud vahendeid. Seepärast väidab hageja, et ta ei olnud rahaliselt võimeline hindu kogu riigis langetama. Lisaks juhib ta tähelepanu sellele, et kõnealused hinnad ei olnud röövellikud. Tema hinnakujundussüsteem ei erinenud seepärast komisjoni poolt 5. detsembri 1988. aasta otsuses 89/22/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (IV/31.900, BPB Industries plc) (EÜT 1989, L 10, lk 50) heaks kiidetud hinnakujundussüsteemist, millele viidati vaidlustatud otsuses (punkt 132). Ta väidab, et sellise süsteemi õiguspärasus ei saa sõltuda protsendist, mille võrra hindu langetati. Vaja on kindlaks teha, kas hinnad on röövellikud või mitte. Turgu valitsevas seisundis ettevõtja valikulise hinnakujunduse automaatne hukkamõistmine olukorras, kus asjaomased hinnad ei ole röövellikud, näitab artikli 86 jäika kohaldamist, mis ei ole kooskõlas selle sätte kohtupraktikas kinnitust leidnud mõttega.
- 176 Hageja leiab ühtlasi, et vastuoluline on väita ühest küljest, et turgu valitsevas seisundis ettevõtjal on õigus kaitsta oma kohta, konkureerides teiste turul olevate ettevõtjatega (punkt 134), ja teisest küljest lugeda selle koha kaitsmist turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks. Sellega seoses väidab hageja, et iga turgu valitsevas seisundis ettevõtja eriline kohustus mitte vähendada konkurentsi turul või mitte viljeleda tegevust, mis tugevdab ja kuritarvitab tema turgu valitsevat seisundit, viitab sellele, et ettevõtja peab seisma vastu konkurentidele. Asjaolu, et konkurent lahkub turult pärast turgu valitsevas seisundis ettevõtja õiguspärasest reaktsiooni, mis väljendub konkurentsi soodustaval viisil, ei ole kuritarvitamine. See on lihtsalt konkurentsi tulemus.
- 177 Viimaks vaidlustab hageja komisjoni kostja vastuses esitatud väite, mille ta oli esitanud vaidlustatud otsuse punktis 55 ja mille kohaselt oli hageja otsustanud viljeleda piiriala allahindluste poliitikat. Punktis 55 käsitleti hageja otsust kaotada kehtivad piiriala allahindlused. Tarnete piiramist, millele on viidatud ka punktis 55, ei tohiks ajada segamini piiriala allahindlustega ja lisaks ei hõlma seda vaidlustatud otsuse resolutsioonis sisalduv kuritarvituse formaalne sedastus.
- 178 Hageja märgib, et vaidlustatud otsuse punktides 55 ja 56 viidatud tarnepiirangut resolutsioonis ei mainita. Kohtuistungil kinnitas komisjon, et ta ei lugenud sellist käitumist artikli 86 rikkumiseks, lisades, et seda ei käsitletud ka tema õiguslik hinnang. Seepärast pole vaja tutvuda poolte väidetega, mis puudutavad vaidlustatud otsuse punktides 55 ja 56 sätestatud küsimusi. Neid punkte tühistavad rikkumised ei too kaasa vaidlustatud otsuse resolutsioonis sisalduva elemendi tühistamist või isegi osalist tühistamist (eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 150, ja selles viidatud kohtupraktika).
- 179 Hageja ei eita, et nagu komisjon vaidlustatud otsuses (punkt 130) märgib, tegi ta teatud jaemüüjatele, kes tegutsesid Põhja-Iirimaa piiri ääres, spetsiaalset allahindlust kuni vähemalt 1987. aasta juulini, et konkureerida odava jaemüügisuhkru impordiga Põhja-Iirimaaalt. Ta ei ole eitanud, et piiriala allahindlust, mille olemasolu näitavad vaidlustatud otsuse punktides 57–69 nimetatud dokumendid, tehti üksnes jaemüüjate geograafilise asukoha järgi. Kui jätta kõrvale allahindluste lõppemise kuupäevaga seotud vaidlus, püüab hageja tegelikult põhjendada nende õiguspärasust artikli 86 raames.

- 180 Esiteks leiab hageja, et piiriala allahindlused kõrvaldati lõplikult 1987. aasta juulis. Ent SDH 18. novembri 1987. aasta juhatuse koosoleku protokollist, mis on vaidlustatud otsuse punktis 66 osaliselt taasesitatud, ilmneb: „Piiriala allahindlused kõrvaldati 1987. aasta juulis, ent võidakse uuesti kasutusele võtta 1988. aasta alguses. Näib, et Round Tower on viimasel ajal asunud juurutama mõistlikumat poliitikat [...]” Komisjoni tõlgendus, mille kohaselt kõrvaldati allahindlused 1987. aasta juulis seoses viljeletava poliitika edukusega, välistamata seejuures võimalust hakata neid uuesti kasutama, on seega protokolliga kooskõlas. Seda kinnitavad ka SDLi müügidirektori Keleghani ütlused 27. juunil 1990. aastal hageja ja SDLi vahel toimunud juhtimiskoosolekul: „Hr T. G. Keleghan ütles, et koduturgu ohustab piiriülene import põhjast. Ta ütles, et kui see oht realiseerub, siis on vaja kiiresti vastata sobivate vastumeetmetega. Need hõlmavad McKinney suhkru hinnasilte ja sobivat müügievendustegevust koduturul [...]” (vaidlustatud otsuse punkt 69).
- 181 Teiseks on vaja hinnata, kas sellised piiriala allahindlused on kuritarvitus artikli 86 mõistes. Haldusmenetluses, kirjalikes väidetes ja kohtuistungil on hageja püüdnud põhjendada sellise käitumise õiguspärasust väitega, et ta lihtsalt reageeris konkurentide, eeskätt väliskonkurentide rünnakutele, tehes seda oma turu kontekstis. Hageja ei ole kordagi eitanud, et 1985. aastast 1995. aastani oli tal valitsev seisund jaemüügisuhkru turul, kus ta sooritas kogu kõnealusel perioodil üle 88% müügitehingutest (vaidlustatud otsuse punkt 159).
- 182 Poolte vahel ei ole vaidlust selle üle, et turgu valitsevas seisundis ettevõtjal on eriline vastutus tema turul valitseva konkurentsi eest (vt eespool punktis 112 viidatud kohtupraktikat), poolte seisukohad erinevad küsimuses, kas konkurentsi tingimustes tegutsevatele ettevõtjatele tehtavad spetsiaalsed allahindlused on reaktsioon, mis sobib selle vastutusega kokku, niivõrd kui kõnealused hinnad ei ole kohtupraktika mõistes röövellikud (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 70 jj; eespool viidatud kohtuotsus C-333/94 P: Tetra Pak, punktid 41–44).
- 183 Nagu komisjon vaidlustatud otsuses väitis, rakendas hageja sellise piiriala allahindluse tegemisel erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul teiste kaubanduspartneritega, pannes viimased ebasoodsasse konkurentsiolukorda (punkt 129). Vaidlustatud otsuse punktides 57–69 viidatud dokumentidest selgub, et hageja mitte üksnes ei pakkunud teadlikult spetsiaalset allahindlust teatud jaemüüjatele, vaid tal oli ka kahtlus, et selline tegevus oli ebaseaduslik. Keleghani kontorist leiti ilma kuupäevata käsitsi kirjutatud teatis konkureeriva suhkrukaubamärgi turustamise kohta, milles on öeldud järgmist: „Soovitused ja tagajärjed Gold Seal Sugarsi puhul: 1S [soovitus] jätkata vanaviisi, s.t teha allahindlusi vajadust mööda. Praegu teeme allahindlusi: [...]. [...] kaudu teeme allahindlusi paljudele sõltumatutele kauplustele, kellest suurim on [...] J. [järelalus]. See meetod on juriidiliselt ja äriliselt ülimalt ohtlik. Juriidiliselt valikulise hinnakujunduse pärast. Äriliselt samadel alustel, ehkki valikulisus soodustab üht meie väiksemat klienti [...]” (punkt 58). Selline tegevus kujutab endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist artikli 86 punkti c mõistes.
- 184 Lähtudes konkreetsetest asjaoludest ei saa hageja tugineda Briti turul tegutsevate ettevõtjate hinnapoliitikale, oma finantsolukorrale, oma tegevuse kaitsvale iseloomule ega ebaseadusliku kaubanduse väidetavale olemasolule, näitamaks, et 1986. aastast

1988. aastani mõningatele Põhja-Iirimaa piirneval alal tegutsevatele jaemüüjatele tehtud spetsiaalsed allahindlused olid seaduslikud.

- 185 Esiteks on peamiselt naaberturul, antud juhul Briti ja Põhja-Iirimaa turul tegutsevate ettevõtjate hinnapoliitika mõju teise liikmesriigi turul tegutsevatele ettevõtjatele ühisturu põhiolemus. Kõike, mis piirab seda mõju, tuleb seepärast lugeda ühisturu saavutamise takistuseks ning tõhusat ja moonutamata konkurentsi kahjustavaks, eeskätt seoses tarbijate huvidega. Kui selliseid takistusi põhjustab ettevõtja, kellel on nii ulatuslik turgu valitsev seisund nagu hagejal, siis on tegu kuritarvitusega, mis on kokkusobimatu artikliga 86. Hageja pole lisaks kuskil väitnud, et tema konkurentide poolt Põhja-Iirimaa piiri ääres kehtestatud hinnad olid toote omahinnast madalamad, ega esitanud seda kinnitavaid tõendeid.
- 186 Teiseks ei saa hageja tugineda tema käsutuses olevate rahaliste vahendite ebapiisavusele kõnealusel perioodil, et õigustada piiriala allahindluste valikulist ja diskrimineerivat tegemist ning pääseda seeläbi artikli 86 kohaldamisest selles artiklis sisalduvat keeldu eiramata. Asjaolud, mil turgu valitsevas seisundis ettevõtja võib reageerida turul olevale piiratud konkurentsile, eriti kui sellele ettevõtjale kuulub üle 88% turust nagu käesoleval juhul, moodustavad osa konkurentsist, mille kaitsmine ongi artikli 86 eesmärk. Lisaks on hageja korduvalt rõhutanud, et Iirimaa jaehinnad on kõrged, selgitades seda tagatud sekkumishinna kõrge taseme mõjuga suhkruturu ühise korralduse raames.
- 187 Käesoleval juhul ette heidetud tegevuse kaitsev iseloom ei muuda tõsiasja, et see kujutab endast kuritarvitust artikli 86 punkti c mõistes.
- 188 Käesoleval juhul ei ole hageja suutnud tõendada allahindluste objektiivset majanduslikku põhjendatust. Neid tehti teatud klientidele jaemüügisuhkru turul, viidates vaid nende sõltuvusele konkurentsist, mis tulenes odavast impordist teisest liikmesriigist, ja antud juhul nende seotusele tegevuskohaga Põhja-Iirimaa piiri ääres. Samuti näib hageja enese väidete põhjal, et tal oli võimalik teha neid allahindlusi seoses oma erilise seisundiga Iiri turul. Seepärast väidab hageja, et ta ei saanud neid allahindlusi kogu Iiri territooriumil teha sel ajal teenitud finantskahju tõttu. Sellest järeldub hageja enese omaksvõtul, et tema majanduslik suutlikkus teha allahindlusi Põhja-Iirimaa piiri ääres sõltus tema hindade stabiilsusest muudes piirkondades, millest omakorda tuleneb see, et ta rahastas neid allahindlusi ülejäänud Iiri territooriumil toimunud müügi abil. Niimoodi kaitstes kuritarvitas hageja oma valitsevat seisundit Iirimaa jaemüügisuhkru turul, takistades vaba konkurentsi arengut sellel turul ja kahjustades selle struktuuri seoses nii ostjate kui ka tarbijatega. Väljaspool Põhja-Iirimaa piirnevat ala ei saanud ostjad ega tarbijad mingit kasu hinnalangusest, mille põhjuseks oli suhkru import Põhja-Iirimaaalt.
- 189 Seega, isegi kui turgu valitseva seisundi olemasolu ei keela selles seisundis ettevõtjal kaitsta oma ärihuve, kui need ohtu satuvad (vt punkti 112 eespool), peab turgu valitsevas seisundis ettevõtja, kellel on sellised omadused, nagu hagejal kõnealusel ajal olid, selleks, et tema tegevus oleks õiguspärane, lähtuma majandusliku tõhususe kriteeriumidest ja tarbijate huvidest. Käesoleval juhul ei ole hageja tõendanud, et need tingimused olid täidetud.
- 190 Samuti ei saa hageja väita, et tema valikuliste allahindluste poliitika sarnanes sellega, mida komisjon lubas eespool viidatud otsuses 89/22/EMÜ. Jättes kõrvale tõsiasja, et need allahindlused olid käesoleval juhul käsitletavatest allahindlustest poole väiksemad,

mis on märkimisväärne erinevus, ei kuulunud need allahindlused süstemaatilise ühtlustamise süsteemi (vaidlustatud otsuse punktid 132 ja 133). Teisest küljest näitavad komisjoni poolt käesolevas asjas kogutud dokumendid (punktid 57–59), et kõnealuste hinnalanguste eesmärk oli peatada suhkru import Põhja-Iirimaa ja piirata konkurentsi jaemüügisuhkru turul. Ka otsuses 89/22/EMÜ leidis komisjon, et mõned allahindlused olid objektiivselt põhjendatud (punkt 132). Oluline on märkida, et hageja ei vaidlusta allahindluste summat ega asjaolu, et nende eesmärk oli seista vastu Põhja-Iirimaa suhkruimpordist tulenevale konkurentsile. Käesoleva kohtuasja asjaolusid arvestades võrdub see tunnistamisega, et allahindluste eesmärk oli välistada sellise konkurentsi teke hageja turul.

- 191 Tuleb lisada, et erinevalt hageja väidetust ei tuginenud komisjon piiriala allahindluste konkurentsivastasuse tõendamisel pelgalt konkurendi tagasitõmbumisele turult. Kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja juurutab tava, mille eesmärk on konkurendi väljatõrjumine, siis ei ole asjaolu, et loodetud eesmärk jäi saavutamata, piisav selleks, et mitte lugeda seda turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks artikli 86 mõistes (eespool viidatud kohtuotsus *Compagnie Maritime Belge Transports*, punkt 149). Niivõrd kui piiriala allahindluste eesmärk oli tagada konkurentidelt pakkumisi saavate ostjate lojaalsus, võimaldamata kõigil hageja klientidel saada kasu tema toodete müügihindadele konkurentsist tulenevast mõjust, illustreerib sellise tava viljelemisest tulenev konkurendi kõrvaldamine veelgi paremini tõsiasja, et tegu oli kuritarvitusega artikli 86 mõistes.
- 192 Lisaks ei saa hageja tuletada ühtki argumenti tõenditest – isegi kui need peaksid kinnitust leidma – selle kohta, et konkurents, millega ta selles piirkonnas silmitsi seisis, oli mingil viisil asutamislepinguga kokkusobimatu või muul moel ebaseaduslik. Sellega seoses tuleb meeles pidada, et õiguslike nõuete järgimise peavad tagama ametivõimud, mitte eraettevõtjad ja eraõiguslikud ühingud (eespool viidatud kohtuotsus *Hilti*, punkt 118; eespool viidatud kohtuotsus *SCK ja FNK*, punkt 194).
- 193 Sellest järeldub, et Esimese Astme Kohus peab lükkama tagasi hageja väited, milles vaidlustatakse vaidlustatud otsuse resolutsiooni artikli 1 lõike 1 õiguspärasus, niivõrd kui selles leitakse, et 1986. aastast 1988. aastani tehtud piiriala allahindluste puhul oli tegu rikkumisega.

– Lojaalsuspõhised allahindlused

- 194 Vaidlustatud otsuses on öeldud, et 1988. aastal tegi hageja „lojaalsuspõhise allahindluse konkurendi potentsiaalsele kliendile, s.t allahindluse, mis sõltus sellest, kas klient ostis kogu jaemüügisuhkru või suure osa sellest [hagejalt]” (artikli 1 lõige 3). Komisjon selgitab, et „SDLi ja ADMi leping, mille kohaselt sai ADM soodsama hinna, kui täitis ettenähtud ostumahu (s.t [3x] tonni hinna, kui ostis [x] tonni) ei olnud ilmselgelt tavaline koguseline allahindlus ja kujutas endast sihtallahindlust või lojaalsuspõhist allahindlust, mille mõju seisnes kliendi sidumises turgu valitsevas seisundis tarnijaga. Seega oli tegu artikli 86 rikkumisega, milles leppis kokku SDL ja mida rahastas [hageja]” (punkt 127).

- 195 Hageja eitab seda, et Allied Distribution Merchantsile (edaspidi „ADM”) tehtud lojaalsuspõhine allahindlus oleks vähimalgi määral sidunud seda kontserni tarnijaga. Ta juhib tähelepanu sellele, et enne ASIGA koostööle asumist hankis ADM oma kauba SDLilt (vaidlustatud otsuse punkt 49). Seepärast leiab ta, et lojaalsuspõhine allahindlus ei takistanud Prantsuse importi ega mõjutanud Prantsuse suhkru impordimahtu (punkt 156) ja et mahu määrasid tegurid, mida ta ei saanud mõjutada.
- 196 Hageja aga ei eita seda, et 1988. aasta aprillis tehti ADMile spetsiaalne allahindlus, mille põhjuseks ei olnud ADMi müügimaht, vaid mis tugines viitele müügieesmärkidele. Hageja eitab pelgalt seda, et tegu on lojaalsuspõhise allahindlusega, mille eesmärk on siduda ADM SDLiga. Samuti pole hageja vaidlustanud seda, et ta rahastas seda ADMile tehtud allahindlust.
- 197 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on turgu valitsevas seisundis ettevõtja tehtud lojaalsuspõhised allahindlused kuritarvitus artikli 86 mõistes, kui nende eesmärk on rahaliste soodustuste tegemise teel takistada kauba hankimist konkureerivatelt tootjatelt (eespool viidatud kohtuotsus Michelin, punkt 71, ja selles viidatud kohtupraktika; eespool viidatud kohtuotsus BPB Industries ja British Gypsum, punkt 120). Eespool punktis 111 viidatud kohtupraktika kohaselt peab kohus seega hindama kõiki asjaolusid, eeskätt allahindluste tegemise kriteeriume ja üksikasjalikke eeskirju, ning selgitama välja, kas esineb kalduvus mingi majandusliku teenusega põhjendamata eelise kaudu kõrvaldada ostja tarneallikate valik või piirata seda, tõkestada konkurentide pääs turule, rakendada erinevaid tingimusi võrdväärsete tehingute puhul teiste kaubanduspartneritega või tugevdada turgu valitsevat seisundit konkurentsi kahjustades.
- 198 Käesolevas kohtuasjas komisjoni kogutud ja vaidlustatud otsuses sätestatud tõendid näitavad, et SDLi lähenemine ADMile toimus lähtuvalt hageja ja SDLi ühiselt välja töötatud strateegiast, mille eesmärk oli takistada Euroluxi kaubamärgi laienemist Iiri jaeturul (punktid 125 ja 126), tagades klientide lojaalsuse vajaduse korral nende omandatud konkureerivate toodete vahetamise teel (vt punkte 226 ja 234 allpool). See, et enne ASIId varustas ADMi SDL, ei tõesta mingil juhul seda, et allahindluse eesmärk ei olnud tagada kliendi lojaalsus, nagu hageja väidab, vaid kinnitab, et allahindluse tegemisel, mida ei ole vaidlustatud, oli klienti turgu valitsevas seisundis tarnijaga siduv mõju (punkt 127), ehk teisisõnu mõjutas see konkurentide kasuks otsustada soovivat klienti naasma algse tarnija juurde. Seetõttu on nimetatud tegevus artikliga 86 vastuolus.
- 199 Kõnealuse tegevuse ühine olemus ilmneb esiteks ASI 18. juuli 1988. aasta kirjast hageja juhtkonnale (punkt 52), mis saadeti vahetult pärast toodete vahetusi, mida on analüüsitud vaidlustatud otsuse teistes osades, ja teiseks SDH 28. juuni 1988. aasta juhatuse koosoleku protokollil lõigust (punkt 47), milles hageja tegevdirektor teatas, et on väga rahul senise reaktsiooniga probleemile, milleks on uue suhkrukaubamärgi ilmumine Iiri turule.
- 200 Samuti ei saa hageja tugineda kõnealuse lojaalsuspõhise allahindlusega seotud suhkru mahule, leidmaks, et selline allahindlus ei saanud olla takistuseks liikmesriikidevahelisele kaubandusele.
- 201 Eespool punktis 170 viidatud väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on tegevus selliseks takistuseks siis, kui „objektiivsete õiguslike või faktiliste [elementide] alusel on võimalik piisava tõenäosusega ette näha, et see võib mõjutada otseselt või kaudselt, tegelikult või

potentsiaalselt liikmesriikidevahelist kaubandust nii, et see kahjustaks kõiki liikmesriike hõlmava ühisturu realiseerumist” (vaidlustatud otsuse punkt 155). Lojaalsuspõhine allahindlus oli osa hageja strateegiast oma koduturu ja turuseisundi kaitsmiseks suhkruimportist tuleneva konkurentsi eest (punkt 156), nagu ilmneb eeskätt hageja tegevdirektori seisukohtadest SDH 28. juuni 1988. aasta juhatuse koosolekul.

- 202 Kõigist ülaltoodud kaalutlustest järeldub, et hageja väited selle kohta, et vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 on õigusvastane, tuleb tagasi lükata.

– Sihtallahindlused ja valikuline hinnakujundus

- 203 Vaidlustatud otsuses on sätestatud, et „alates 1993. aastast [on hageja viljelenud] poliitikat, millel on negatiivne mõju teiste Iiri suhkrupakendajate konkurentsiseisundile jaemüügisuhkru turul, eeskätt on hageja: (i) teinud 1994. aastal teatud ajavahemikes Iirimaa hulгимүүгиконтсeрnidele allahindlusi, mis sõltusid [hagejalt] ostetava jaemüügisuhkru koguse suurenemisest ja millel oli neid [hagejaga] siduv mõju, mis kahjustas konkureerivaid suhkrupakendajaid; (ii) teinud 1994. aasta detsembris ja 1995. aasta veebruaris mõningatele konkureerivate suhkrupakendajate klientidele valikulisi allahindlusi, mis sõltusid [hagejalt] ostetava jaemüügisuhkru koguse suurenemisest 12 kuu pikkuse perioodi jooksul ja mille eesmärk oli seega piirata konkureerivate suhkrupakendajate pakutavat konkurentsi” (artikli 1 lõike 6 punktid i ja ii). Vaidlustatud otsuse punktides 78–84 selgitab komisjon, et 1994. aasta kevadel ja oktoobris pakkus hageja koos koguseliste allahindlustega oma jaeturuklientidele veel ka sihtallahindlusi, võttes võrdlusperioodiks ajavahemiku 1993. aasta aprillist septembrini (punktid 78–81). Hagejalt pärinevate dokumentide ja seisukohtade põhjal lisab komisjon, et neid sihtallahindlusi pakuti ka valikuliselt, eeskätt 1994. aasta detsembris suurele jaemüügitile, mis hankis oma kauba hagejaga konkureerivalt suhkrupakendajalt Burcomilt (punktid 82 ja 83), ja 1995. aasta veebruaris hulгимүүгиконтсeрnile, mis hankis osaliselt oma kauba Gem Packilt, kes on teine hagejaga konkureeriv tarnija (punkt 84). Komisjon leiab, et nii soovis hageja kliente endaga siduda. Komisjon ütleb, et „puuduvad tõendid selle kohta, et [hageja] lõpetas pärast seda sihtallahindluste tegemise” (punkt 151). Seejärel märgib komisjon, et „võttes arvesse, et kõik viis kodumaist konkurenti võtsid kasutusele uue jaemüügi kaubamärgi 1993. aasta suvel (s.t pärast hulгимүүjatele mõeldud sooduspakkumiste 1994. aasta võrdlusperioodi algust), pidid 1994. aasta kevadel ja oktoobris [hageja] tehtud koguselised allahindlused, mille aluseks olid eelmisel suvel tehtud ostud, olema tihedalt seotud kliendi kogunõudlusega jaemüügisuhkru järele” (punkt 152). Pärast nimetatud allahindluste tegemist hageja klientidel tekkinud suured laovarud, millele hageja viitab (punkt 80), „pidid negatiivselt mõjutama ostmist konkureerivatelt suhkrupakendajatelt” (punkt 152). Lisaks rõhutab komisjon, et need sihtallahindlused erinevad lihtsatest kogulistest allahindlustest ja viitavad artikliga 86 kokkusobimatule tegevusele (punkt 153). Tegu ei olnud mitte üksnes hageja klientide vahelise hinnadiskrimineerimisega selliselt, et allahindlused sõltusid ostetud suhkru kogumahu asemel ostumahu protsentuaalsest suurenemisest, vaid ka

valikuliste ja diskrimineerivate hindadega konkureerivate suhkrupakendajate teatud klientide suhtes (punkt 154).

- 204 Esiteks võtab hageja seoses 1994. aasta kevadel ja oktoobris tehtud sihtallahindlustega omaks, et hulgimüüjatele pakuti [...]% sihtallahindlust (vaidlustatud otsuse punkt 79), ent eitab seda, et mitmed kliendid said suuremat allahindlust, ning väidab, et ükski komisjoni nimetatud tõend ei kinnita seda. Vaidlustatud otsuses mainiti vaid kaht klienti: National Wholesalers Grocers Alliance Ltd (edaspidi „NWGA”) ja Musgravesi kontserni (edaspidi „Musgraves”). NWGA-le tehtud [...]% allahindlus koosnes [...]% sihtallahindlusest ja [...]% müügiedenduslikust allahindlusest. Lisaks pole vaidlustatud otsuse punktis 79 esitatud etteheidet sätestatud ei punktides 151–154 ega vaidlustatud otsuse resolutsioonis.
- 205 Ühtlasi heidab hageja komisjonile ette seda, et viimane eirab selgitusi, mille kohaselt olid kõnealused sooduspakkumised kooskõlas Iiri kehtiva õigusega ja pädevad ametiasutused olid nendega kursis ega esitanud vastuväiteid. Eitamata ühenduse õiguse ülimuslikkust, süüdistab hageja komisjoni selles, et see ei tutvunud kohalike kaubandustavade ja ootustega, eeskätt toidukaupu puudutavate õigusaktidega. Üks nende normide eesmärke oli ka vähendada hulgimüüjate ostujõudu, et nad ei jätaks sooduspakkumistest tulenevat kasumit suurema kasumimarginaali näol endale, vaid suunaksid selle edasi tarbijatele.
- 206 Hageja leiab samuti, et komisjon eksib, kui oletab ilma vastavaid tõendeid esitamata, et kõnealuste sooduspakkumiste tingimustel ja kestusel oli kliente siduv ja konkureerivate suhkrupakendajate ostude suhtes negatiivne mõju.
- 207 Esimese Astme Kohus märgib esiteks, et ehkki hageja ei nõustu kõnealuste sihtallahindluste summaga, tunnistas ta nende olemasolu [...]% määras. Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artikli 1 lõike 6 punktides i ja ii heidab komisjon hagejale ette selliste allahindluste tegemist täpset summat nimetamata. Seepärast on summa kindlakstegemine resolutsioonis tehtud järelduste õiguspärasuse hindamise seisukohast ebaoluline.
- 208 Lisaks on komisjon vastuses Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele öelnud, et ta määratles otsuse punktides 81 ja 84 nimetatud sihtallahindluste summa, tuginedes 6. veebruari 1995. aasta teabenõudele hageja poolt antud kirjalikule vastusele, mis on esitatud vastuväiteteatise lisa 9, ning talle [...] poolt 29. juunil 1995. aastal saadetud kirjale, 20. oktoobril 1995. aastal toimunud komisjoni ja hageja esindajate vestluse protokollile, mis on esitatud vastuväiteteatise lisa 10, ning hageja 8. augusti 1995. aasta vastusele veel ühele teabenõudele.
- 209 Seepärast leiab Esimese Astme Kohus, et komisjon on esitanud piisavad tõendid, mis näitavad, et NWGA-le ja Musgravesile tehtud sihtallahindlused (vaidlustatud otsuse punkt 79) ületasid [...]% hinnast.
- 210 Igal juhul ei piisa sellest, et hageja pelgalt väidab, et müügiedenduslik allahindlus oli [...]% NWGA-le tehtud [...]% allahindlusest, esitamata muud laadi näiteid ja tõendeid. Ei piisa pelgalt kirjeldusest, et see osa allahindlusest, mis tehti arutelu käigus, kus lepiti kokku, et NWGA suurendab suhkru ostmist hagejalt (punkt 79), on müügiedenduslik allahindlus, esitamata lisatõendeid, selleks et põhjendada väidetavat erinevust ja seega õigustada allahindluse tegemist artikli 86 mõistes.
- 211 Käesolevas kontekstis on ebaoluline, kas nende sihtallahindluste tegemine oli kooskõlas Iiri õigusega, võttes arvesse ühenduse õiguse ülimuslikkust antud asjas ja artikli 86

otsekohaldatavust (30. jaanuari 1974. aasta otsus kohtuasjas 127/73: BRT vs. SABAM, EKL 1974, lk 51, punktid 15 ja 16, ja 11. aprilli 1989. aasta otsus kohtuasjas 66/86: Ahmed Saeed Flugreisen jt vs. Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, EKL 1989, lk 803, punkt 23). Samuti ei saa hageja tugineda sellele, et ei võetud arvesse toidukaupu reguleerivaid Iiri õigusakte. Esiteks on komisjon nimetatud õigusakte vaidlustatud otsuses sõnaselgelt maininud (punkt 83). Asjaolu, et ettevõtja tegevus on kooskõlas liikmesriigi õigusega, ei kõrvalda tegevuse rikkuvat olemust, kui ettevõtjal oli faktiliste asjaolude esinemise ajal täielik iseseisvus. Seepärast ei saa hageja tugineda nende allahindluste väidetavale kooskõlale liikmesriigi õigusega, kui selles puuduvad sätted, mis kohustavad teda sel viisil tegutsema (eespool viidatud kohtuotsus komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing, punktid 33 ja 34).

- 212 Vastupidi hageja väidetele on vaidlustatud otsuse punktis 79 nimetatud asjaolusid analüüsitud otsuse punktides 151–154 ja nende eest on resolutsioonis määratud karistus. Punktis 79 selgitab komisjon, et hageja tegi hulгимүүjatele sihtallahindlusi 1994. aasta kevadel, määratledes võrdlusperioodi, mis valiti selleks, et arvutada välja ostueesmärgid, mis allahindluse saamiseks saavutada tuleb, ning tegi suuremaid allahindlusi, nagu kinnitavad kaks sellega seoses küsitatud hageja klienti. Punktis 151 leiab komisjon: „1994. aasta kevadel pakkus [hageja] Iirimaa suurematele toiduainete hulгимүүjatele allahindlusi, mille aluseks oli ühekilogrammiste Siúcra kaubamärgiga suhkrupakkide ostude teatav suurenemine kolme kuu jooksul. Kasvu arutamisel võeti võrdlusperioodiks ajavahemik 1993. aasta aprillist septembrini [...]”. Artikli 1 lõike 6 punktis i on öeldud, et „alates 1993. aastast [on hageja viljelenud] poliitikat, millel on negatiivne mõju teiste Iiri suhkrupakendajate konkurentsiseisundile jaemüügisuhkru turul, eeskätt on hageja: (i) teinud 1994. aastal teatud ajavahemikes Iirimaa hulгимүүgikontsernidele allahindlusi, mis sõltusid [hagejalt] ostetava jaemüügisuhkru koguse suurenemisest ja millel oli neid [hagejaga] siduv mõju, mis kahjustas konkureerivaid suhkrupakendajaid”. Kui hageja püüab oma väitega näidata, et komisjon ei lugenud NWGA-le ja Musgravesile tehtud allahindluste suuremat summat teguriks, mis kujutab endast artikli 1 lõikes 6 sätestatud rikkumist, siis kinnitaks ta seejuures vaidlustatud otsuse tõlgendust selles osas, et rikkumine on allahindluste tegemine iseenesest, olenemata summast, ning sellises olukorras kaotaks vaidlustatud otsuse õiguspärasuse hindamine igasuguse tähtsuse (vt punkti 207 eespool).
- 213 Lõpetuseks tuleb öelda, et komisjon ei teinud hindamisviga, kui asus seisukohale, et turgu valitsevas seisundis ettevõtja tehtud allahindlus, mis on seatud sõltuvusse teatud ajavahemikul sooritatud ostude suurenemisest ja mida ei saa lugeda tavaliseks koguseliseks allahindluseks (punkt 153) – mida hageja ka ei eita –, on turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, sest sellise tegevuse eesmärk saab olla vaid klientide sidumine iseendaga ja konkurentide panemine ebasoodsasse konkurentsiseisundisse. Ühtlasi leiab Esimese Astme Kohus, et kõnealuste sihtallahindluste arutamise aluseks võetav võrdlusperiood, s.o ajavahemik 1993. aasta aprillist septembrini, algas enne, kui hagejaga konkureerivad suhkrupakendajad 1993. aasta suvel uued kaubamärgid kasutusele võtsid (punkt 152). Nagu komisjon on leidnud, viitab võrdlusperioodi valik sellele, et „1994. aasta kevadel ja oktoobris [hageja] tehtud koguselised allahindlused [...] pidid olema tihedalt seotud kliendi kogunõudlusega jaemüügisuhkru järele” (punkt 152).

- 214 Neil asjaoludel kujutab sihtallahindluste tegemine turgu valitsevas seisundis ettevõtja poolt, mille üks vahetu mõju on tema enda analüüsi kohaselt varude kuhjumine ja sellega kaasnev ostude vähenemine (punkt 80), endast konkurentsi tavapärase arengu takistamist (punkt 152 ja artikli 1 lõike 6 punkt i) ega sobi kokku ühisturu moonutamata konkurentsi eesmärgiga. See ei tugine mingile majanduslikule sooritusele, mis sellist eelist põhjendaks, vaid sellega püütakse kõrvaldada või piirata ostja vabadust valida oma tarneallikaid ja tõkestada teiste tarnijate juurdepääsu turule (vt eespool punktis 114 viidatud kohtupraktikat).
- 215 Teiseks, mis puutub valikuliselt tehtud sihtallahindlusi, selgitab hageja, et suurele jaemüügiketile [...] pakutud allahindlus koosnes kasvusoodustusest, mis seisnes [...]% allahindluses 1995. aastal tehtud ostudelt ja sõltus aasta ostukoguse suurenemisest 300 tonni võrra (vaidlustatud otsuse punkt 82). Hageja väidab, et allahindlusel ei olnud [...] hagejaga siduvat ega [...] poolt Burcomilt soetatud [...] kogust vähendavat mõju. 1994. aasta juunist pärinevast Greencore'i dokumendist, mida vaidlustatud otsuses selle tõendina kasutati, ei nähtu, et [...] -le tehtud allahindlusel oli [...] poolt Burcomilt ostetud koguseid vähendav mõju. Allahindlus ei saanud mõjutada Burcomi müüki [...] -le, sest Burcom lõpetas kauplemise enne, kui hageja allahindlust rakendama asus. Hageja lisab, et [...] jätkas Siúcra ja [...] hankimist võrdväärsetes kogustes; ta otsustas suurendada suhkru ostmist üleüldiselt, jätkates samas Siúcra ja [...] hankimist võrdsetes kogustes.
- 216 Hageja lisab, et puuduvad tõendid, mis kinnitaksid väidet, et [...] on Gem Packi põhiklient (punkt 151). Seega on oletus, et konkureerivate suhkrupakendajate teatud klientidele 1994. ja 1995. aastal tehtud allahindlused olid osa kodumaiste suhkrupakendajate pakutava konkurentsi piiramise poliitikast (punkt 154), Gem Packi osas asjakohatu. Sama käib ka vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 6 punkti ii kohta.
- 217 Esimese Astme Kohus märgib, et hageja ei eita vähimalgi määral 1994. aasta kevadel ja oktoobris jaeturul suhkrut otnud hulgemüüjatele tehtud allahindluste valikulist olemust, millele komisjon juhib tähelepanu vaidlustatud otsuse punktides 82 ja 154.
- 218 Teiseks, mis puutub konkureerivate suhkrupakendajate teatud klientidele tehtud sihtallahindluste diskrimineerivat ja valikulist olemust, siis näib esiteks, et hageja ei eita ka [...] % allahindluse tegemist [...] -le 1994. aasta detsembris viitega tema ostumahule 1995. aastal. Ta eitab aga seda, et seejuures soovis ta [...] endaga siduda, ja juhib tähelepanu asjaolule, et viimane püüdis suurendada suhkru üldist müüki, jätkates samas Siúcra ja [...] hankimist võrdväärsetes kogustes. Seda tehes ei ole hageja suutnud tõendada, et allahindlusel on objektiivne majanduslik põhjendus. Hageja püüab tegelikult õigustada oma algatust, viidates kliendi strateegia väidetavatele iseärasustele.
- 219 Vaidlustatud otsuse punktis 82 viidatud Greencore'i 1994. aasta juuni äriplaani nähtub, et [...] ostis hagejalt nii Siúcra kaubamärki kandvat suhkrut kui ka markeerimata suhkrut, mida ta seejärel pakkus oma müügiriivulitel [...] sildi all. Pooled [...] müüdnud [...] pakkidest sisaldasid hagejalt hangitud suhkrut ja ülejäänud Burcomilt hangitud suhkrut. Dokumendist ilmneb lisaks, et selle koostamise ajal eraldas [...] oma riivulitel Siúcra suhkru ja [...] suhkru jaoks ühepalju ruumi. Seepärast on leitud järgmist (vastuväiteteatise lisa 4 esitatud dokumendi lk 19):

„1993. aasta novembris võttis [...] kasutusele Burcomi tarnitava [...] kaubamärgi, ent loobus sellest nädal hiljem. Aprillis võtsid nad [...] taas kasutusele – 50% pärineb

Burcomilt ja 50% meilt [...]. [...] on otsustanud [...] läbi suruda; teised näivad reageerivat vaid [...] -le. [...] eraldavad võrdselt ruumi nii [...] -le kui ka Siúcrale ja jälgivad praegu hinnaerinevust [...] kilogrammi [...] kohta.”

- 220 Hageja ei ole nimetanud dokumente, millele tugineb tema väide, et [...] poliitika eesmärk oli suurendada suhkru müüki üldiselt, säilitades samas Burcomi ja hageja kauba võrdse osakaalu. See väide ei tulene Greencore'i 1994. aasta juuni äriplaanist, mille kõige olulisem väljavõte on esitatud eelmises punktis. Lisaks on see dokument koostatud enne 1994. aasta detsembris tehtud allahindlust, millele on viidatud hageja 15. detsembri 1994. aasta ettevõttesiseses teatises (punkt 82).
- 221 Neil asjaoludel ei saa hageja komisjoni süüdistada vaidlustatud otsuses nimetatud tõendite väärti hindamises või tõlgendamises neis kohtades, kus leiti, et „[...] poolt ostetud Siúcra mahtude suurenemine toob tõenäoliselt kaasa [...] ostude vähenemise ühekilogrammiste pakkide osas, millega Burcom tarnijana konkureeris” (punkti 82 lõpp) ja et „allahindluse tõenäoline eesmärk oli siduda [...] [hagejaga]” (punkti 151 lõpp). Kohtupraktikast nähtub (vt punkti 114 eespool), et selline tegevus on kuritarvitus artikli 86 mõistes, niivõrd kui sellega püütakse rahalist soodustust tehes mõjutada kliente mitte hankima oma kaupa konkurentidelt.
- 222 Asjaolu, et Burcom lõpetas kauplemise enne [...] % allahindluse tegemist [...] -le 1994. aasta detsembris, mida pooled pole vaidlustanud, seda järeldust ei muuda. Komisjon on tõendanud hageja enese allahindluste registri põhjal, et allahindluse tegemine otsustati hiljemalt 8. detsembril 1994. aastal – enne, kui Burcom 14. detsembril 1994. aastal kauplemise lõpetas (punkt 83 ja punkti 151 lõpp), ehk ajal, mil Burcom ja hageja olid veel konkurendid. Lisaks ei ole hageja mingil viisil vaidlustanud vaidlustatud otsuses esitatud viidet tema allahindluste registrile.
- 223 Samuti ei eita hageja seda, et 1995. aastal tehti [...] -le sihtallahindlust vaidlustatud otsuses kirjeldatu kohaselt (punktid 84 ja 151). Ta esitab pelgalt päringu tõendite kohta, mis võimaldasid komisjonil kinnitada, et [...] on hagejaga konkureeriva suhkrupakendaja Gem Packi suurklient (punkti 151 lõpp).
- 224 Vastuseks Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele esitas komisjon koopia 16. märtsil 1995. aastal Gem Packi juristide poolt talle saadetud kirjust, kus korduvalt rõhutatakse [...] kui kliendi tähtsust Gem Packi jaoks. Hageja ei ole selle dokumendi esitamise kohta esitanud ühtki vastuväidet ega vaidlustanud kohtuistungil selle sisu. Seepärast oli komisjonil õigus vaidlustatud otsuses leida, et [...] oli Gem Packi oluline klient, ja järeldada, et hageja poolt [...] -le tehtud sihtallahindlus pani teised suhkrutarnijad, sealhulgas Gem Packi, ebasoodsasse olukorda, mis kujutab endast kuritarvitust artikli 86 mõistes (vt eespool punktis 114 viidatud kohtupraktikat).
- 225 Sellest järeldub, et hageja väited sihtallahindluste ja valikuliste hindade kohta, millele on viidatud vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 6 punktides i ja ii, tuleb tagasi lükata.

Toodete vahetus jaemüügisuhkru turul

226 Vaidlustatud otsuse kohaselt leppis hageja „1988. aastal ühe hulгимüüja ja ühe jaemüüjaga kokku, et nad asendavad konkureeriva jaetoote, s.o Compagnie française de sucrerie ühekilogrammise Euroluxi suhkrupaki hageja tootega” (artikli 1 lõige 2). Komisjon väidab, et pärast seda, kui ASI 1988. aastal ühekilogrammised Euroluxi suhkrupakid Iiri jaeturule tõi, tegi SDL vaid paar päeva pärast Euroluxi suhkrumüükpanekut ADMi võrgus 1988. aasta aprillis ADMile ettepaneku, et SDL ostab nimetatud toote veel realiseerimata kogused ära, ähvardades keeldumise korral tühistada viimasele hageja tehtud hinnasoodustused (punktid 46–49). Samalaadseid samme astuti jaemüüja Kelly’s Spar Supermarketi suhtes veelgi lühema aja jooksul 1988. aasta mais (punktid 46, 47, 48, 50 ja 51). Komisjon leiab, et „ehkki toodete vahetusega seotud meetmed võttis SDL, teavitas ASI [hagejat] tekkinud probleemidest nõuetekohaselt” (punkt 52), viidates ASI juhatajalt hageja juhatajale 18. juulil 1988. aastal saadetud kirjale. Komisjon lisab, et Director of Consumer Affairs and Fair Trade esitas sellise tegevuse peale kaebuse Irish High Court’ile (punktid 48 ja 53). Komisjon järeldeb järgmist:

„Toodete vahetamine turgu valitsevas seisundis ettevõtja poolt on artikli 86 kohaselt kuritarvitus, kui selle eesmärk või tagajärg on uue turule siseneja pakutava konkurentsi piiramine või kõrvaldamine. Antud juhul ongi sellega tegu. Toodete vahetus tõi kaasa [hageja] ja SDLi ühise seisundi konsolideerumise peaaegu monopoolseks suhkrutarnijaks asjaomasel turul” (punkt 126).

227 Hageja väidab, et Euroluxi suhkru edutu turustamine Irimaal on seotud tarbijate teistsuguste eelistustega. Jaemüüja Kelly teatas, et hinnaeelisest hoolimata kujunes Euroluxi suhkrumüük kehvaks. Hageja väidab ka, et ASI-l kulus üle aasta, et jaepakendites suhkru 500-tonnine varu realiseerida. Ta eitab oma klientide ähvardamist rahaliste sanktsioonidega Euroluxi suhkrumüümise korral ja märgib, et suhkrukogus, mida need vahetused puudutavad, viitab sellele, et neil ei olnud liikmesriikidevahelisele kaubandusele mingisugust mõju.

228 Nagu komisjon vaidlustatud otsuses on märkinud, ei saa hageja selgitusega Euroluxi suhkru läbikukkumise kohta Iiri turul nõustuda (punkt 125). Sellega seoses on eriti oluline SDLi müügidirektori ja ADMi tegevdirektori vestlus, mis on esitatud Iiri tarbijakaitse- ja kaubandusorgani ametniku kirjalikus kinnituses Irish High Court’ile ja millele on viidatud vaidlustatud otsuse punktis 49. SDL andis ADMile mõista, et ta tühistab hinnasoodustused, kui soetatavad kogused vähenevad, ja tegi ettepaneku osta ära veel ADMi valduses olevad Euroluxi suhkru kogused, sest temani on jõudnud teave, et ADMil on seda laos suur kogus. Samuti on märkimisväärne, et neil kahel vaidlustatud otsuses käsitletud juhtumil vahetati Euroluxi suhkur äärmiselt kiiresti välja, olenemata sellest, kas algatus vahetuseks tuli SDLilt (ADMi puhul) või hageja väitel jaemüüjalt eneselt (Kelly puhul), s.o esimesel juhul vähem kui seitsme päevaga (ajavahemikus 15. aprillist 22. aprillini 1988) ja teisel juhul vähem kui kahe tunniga. Sellega seoses on kindlakstegemine, kas algatus toodete vahetuseks jaemüüjaga Kelly tuli hagejalt või SDLilt, vähetahtis, sest komisjon süüdistab hagejat üksnes selles, et see „leppis ühe hulгимüüja ja ühe jaemüüjaga kokku Euroluxi suhkru asendamises oma suhkruga” (punkt 124), mitte nende kahe vahetuse algatamises.

- 229 Väitmaks, et nimetatud vahetused ei saanud olla liikmesriikidevahelise kaubanduse takistuseks, ei saa hageja eespool punktides 200 ja 201 nimetatud põhjustel tugineda vaidlustatud otsuses mainitud kahe vahetuse esemeks olnud suhkru kogusele.
- 230 Lisaks võttis komisjon trahvisumma määramisel arvesse kahe vahetuse esemeks olnud suhkru väikest kogust (punkti 167 teise lõigu esimene taane).
- 231 Peale selle ei ole hageja vähimalgi määral vaidlustanud viidet komisjoni 24. juuli 1991. aasta otsusele 92/163/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (IV/31.043 – Tetra Pak II) (EÜT 1992, L 72, lk 1, punkt 165), mis on esitatud vaidlustatud otsuse punkti 126 allmärkuses 88, selles osas, milles toote vahetamine turgu valitsevas seisundis ettevõtja poolt kujutab endast kuritarvitust artikli 86 mõistes, kui selle eesmärk või tagajärg on uue turule siseneja pakutava konkurentsi piiramine või kõrvaldamine.
- 232 Euroopa Kohus on ka leidnud, et keelates turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, kui see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, ei hõlma artikkel 86 mitte ainult kuritarvitamist, mis võib otseselt kahjustada tarbijaid, vaid ka kuritarvitamist, mis kahjustab neid kaudselt, tõhusa konkurentsi kahjustamise teel (eespool viidatud kohtuotsus Hoffmann-La Roche, punkt 125).
- 233 Käesoleval juhul kahjustas hageja konkurentsistruktuuri, mis oleks Iiri jaemüügisuhkru turul uue toote – Euroluxi kaubamärki kandva suhkru – turule sisenemisel tekkinud, sest tegi ülaltoodud asjaoludel tootevahetuse turul, kus tema käes oli üle 80% turu müügi mahust.
- 234 Sellest järeldub, et hageja väited Euroluxi kaubamärki kandva suhkru vahetuste kohta, millele on viidatud vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikes 2, tuleb tagasi lükata.
- 235 Seetõttu peab Esimese Astme Kohus põhinõude kolmanda ja neljanda väite koos kogu põhinõude enesega jätma rahuldamata, välja arvatud selles osas, milles taotletakse vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 1 tühistamist ulatuses, milles leitakse, et hageja rikkus asutamislepingu artiklit 86, kui kehtestas ASI klientidele valikuliselt madalad hinnad 1986. aastast 1988. aastani (vt punkti 124 eespool).

Teise võimalusena esitatud nõuded

- 236 Oma teise võimalusena esitatud nõuete toetuseks, millega taotletakse esiteks vaidlustatud otsuse artiklis 2 hagejale määratud trahvisumma vähendamist ja teiseks otsuse artikli 3 kolmanda ja neljanda lõigu tühistamist, esitab hageja kaks väidet, millest esimese kohaselt on rikutud määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2 ja teise kohaselt määruse nr 17 artikli 3 lõiget 1.

1. *Esimene väide, mille kohaselt on rikutud määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2*

- 237 Esimeses väites, mille kohaselt on rikutud määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2, leiab hageja esiteks, et otsuse resolutsiooni artiklis 2 määratud trahv on ülemäärane; teiseks, et teda karistatakse rikkumiste eest, mis ei ole nõuetekohaselt kindlaks tehtud; kolmandaks, et hageja ei viljelenud järjepidevat ja üldist konkurentsivastast tegevust alates 1985. aastast; neljandaks, et komisjon ei ole käesoleva juhtumiga tegeledes näidanud üles mõistlikku hoolsust; viiendaks, et komisjon ei võtnud arvesse ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamise mõiste uudsust asjaolude esinemise ajal.

Väide, et trahv on ülemäärane

- 238 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 määratakse artiklis 1 nimetatud rikkumiste eest trahv 8 800 000 eküüd. Otsuse punktides 163–167 sätestab komisjon kriteeriumid, mida on kasutatud trahvisumma arvutamiseks kooskõlas määruse nr 17 artikli 15 lõikega 2.
- 239 Hageja leiab, et talle määratud trahv, mis moodustab 6,8% tema käibest Iirimaa, ei ole kooskõlas põllumajandusvaldkonna ega tööstussektori praktikaga.
- 240 Esiteks väidab hageja, et komisjoni otsustele trahvide määramise kohta põllumajandusvaldkonnas on omane teatav mõõdukus (vt 26. novembri 1986. aasta otsust 86/596/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohase menetluse kohta (IV/31.204 – MELDOC) (EÜT 1986, L 348, lk 50), eespool viidatud Napier Browni / British Sugari otsust ja 28. oktoobri 1988. aasta otsust 88/587/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohase menetluse kohta (IV/B-2/31.424, Hudson's Bay – Dansk Pelsdyravlerforening) (EÜT 1988, L 316, lk 43)). Mõõdukuse aluseks on ja seda kinnitab kohtupraktika, mille kohaselt peab komisjon trahvisumma määramisel pöörama erilist tähelepanu väidetava rikkumise õiguslikule taustale ja majanduslikule kontekstile ega tohi hinnata tavalise rangusega suhkruturu ühisest korraldusest mõjutatud ettevõtjate käitumist (eespool viidatud kohtuotsus Suiker Unie, punktid 612, 613, 619 ja 620). Käesoleval juhul märgib hageja, et komisjon ei lisanud trahvisumma määramisel arvesse võetavate asjaolude hulka suhkruturu ühist korraldust (vaidlustatud otsuse punkt 167). Oma repliigis lisab hageja, et kui komisjon soovis sellest kohtupraktikast kõrvale kalduda, siis oleks ta pidanud esitama selle kohta täpsed põhjendused. Hageja lisab, et eespool viidatud kohtuotsuse Suiker Unie tõlgendus on endiselt kohaldatav, sest seda järgiti eespool viidatud kohtuotsuses komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing (punkt 32 jj). Samuti ei seadnud seda kahtluse alla kohtujurist Cosmas oma 15. juuli 1997. aasta ettepanekus 8. juuli 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-235/92 P: Montecatini vs. komisjon, EKL 1999, lk I-4539, I-4544).
- 241 Teiseks väidab hageja, et tööstussektoris peab komisjon struktuurset ülepakkumist leevendavaks teguriks, mille tulemusena kohaldatakse trahvimäära, mis moodustab ligikaudu 2,5% asjaomasest käibest (komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsus 89/191/EMÜ EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohase menetluse kohta (IV/31.866, LdPE) (EÜT 1989, L 74, lk 21); komisjoni 2. augusti 1989. aasta otsus 89/515/EMÜ

EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohase menetluse kohta (IV/31.553, keevitatud terasvõrgud) (EÜT 1989, L 260, lk 1); komisjoni 27. juuli 1994. aasta otsus 94/599/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 85 kohase menetluse kohta (IV/31.865, PVC) (EÜT 1994, L 239, lk 14); 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-141/89: Tréfileurope vs. komisjon, EKL 1995, lk II-791, punktid 180 ja 185).

- 242 Oma repliigis väidab hageja, et omavoli vältimiseks on trahvide suuruse määramisel parim vahend komisjoni kaalutusõiguse ulatuse õiguspärasuse hindamiseks kõnealuste eeskirjade raames varasem praktika või üldine tariif. Hageja väitel eirab komisjon trahvide väljaarvutamise suuniseid, mis on sätestatud määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõikes 5 (EÜT 1998, C 9, lk 3), mida hiljuti avalikkusele tutvustati.
- 243 Määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 kohaselt võib komisjon määrata 1000 kuni 1 000 000 eküü suuruse trahvi ja seda summat võib suurendada kuni 10%ni iga rikkumises osalenud ettevõtte eelmise aasta käibest. Trahvisumma määramiseks neis piirides nõuab see säte rikkumise raskusastme ja kestuse arvessevõtmist (eespool viidatud kohtuotsus Tréfileurope, punkt 183). Rikkumise raskusastme hindamisel tuleb võtta arvesse kõnealuse tegevuse seadusandlikku tausta ja majanduslikku konteksti, konkurentsipiirangute olemust ja asjaomase ettevõtja suurust (eespool viidatud kohtuotsus Suiker Unie, punkt 612).
- 244 Käesoleval juhul ei vaidlusta hageja mitte määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 sätestatud piirangute järgimist komisjoni poolt, vaid rikkumiste raskusastme hindamist, mis on sätestatud eeskätt otsuse punkti 167 teise lõigu esimeses kuni neljandas taandes. Seal nimetab komisjon nelja rikkumiste raskusastme hindamisel arvesse võetud tegurit: asjaolu, et nende kuritarvituste eesmärk oli kahjustada tõsiselt konkurentsi või kõrvaldada igasugune konkurent, asjaolu, et suhkur on oluline koostisaine nii tööstuslikul kui ka kodusel tarbimisel, asjaolu, et hageja kaitses jõuliselt oma koduturgu, asjaolu, et hageja kehtestas iseäranis kõrged tehase- ja jaehinnad.
- 245 Asjaolu, et varem määras komisjon teatud liiki rikkumiste eest teatud suurusega trahve, ei tähenda seda, et ta ei tohi seda määra määrusega nr 17 kehtestatud piires suurendada, kui see on vajalik ühenduse konkurentsipoliitika rakendamise tagamiseks (eespool viidatud kohtuotsus Musique Diffusion Française, punkt 109). Trahvi määramise pädevus on antud komisjonile selleks, et täita talle ühenduse õigusega pandud järelevalve ülesannet. Euroopa Kohus on leidnud, et kuigi see ülesanne hõlmab selgelt uurimiskohustust ja kohustust karistada üksikute rikkumiste eest, lisandub sellele ka kohustus rakendada konkurentsiasjades üldist poliitikat ja asutamislepinguga kehtestatud põhimõtteid ning anda ettevõtjate tegevuseks suuniseid nende põhimõtete valguses. Sellest järeldub, et rikkumise raskusastme hindamisel trahvisumma määramise eesmärgil ei pea komisjon võtma arvesse mitte üksnes konkreetseid asjaolusid, vaid ka rikkumise toimepaneku konteksti, ja tagama, et tema meetmel oleks vajalik hoiatav mõju, eriti nende rikkumiste liikide puhul, mis on ühenduse eesmärkide saavutamist silmas pidades eriti kahjulikud (eespool viidatud kohtuotsus Musique Diffusion Française, punktid 105 ja 106).
- 246 Et trahvid on komisjoni konkurentsipoliitika vahend, siis peab komisjonil olema summa määramisel kaalutusõigus, et ta saaks suunata ettevõtjaid konkurentsieeskirju järgima

(11. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-49/95: Van Megen Sports vs. komisjon, EKL 1996, lk II-1799, punkt 53).

- 247 Argumendid, mille hageja komisjoni otsustes sisalduva praktika analüüsist tuleb, ei mõjuta vaidlustatud otsuse artikli 2 õiguspärasust.
- 248 Vastupidi hageja väidetule ei näita kohtupraktika, et antud juhul on suhkruturu ühine korraldus konkreetne seadusandlik ja majanduslik kontekst, mida tuleb trahvisumma määramisel kergendava asjaoluna arvesse võtta.
- 249 Ehkki suhkruturu ühine korraldus annab tooni seadusandlikule ja majanduslikule kontekstile, milles etteheidetavad rikkumised toime pandi, ei kujuta hageja konkurentsivastane tegevus antud juhul erinevalt kohtuotsuse Suiker Unie punktides 613–621 kirjeldatud olukorrast suhkruturu ühise korralduse praktiliselt vältimatuid tagajärgi.
- 250 Vaidlustatud otsuses juhib komisjon tähelepanu nii tegevusele, mille eesmärk oli reageerida impordile või impordikatsele turul, kus hagejal oli valitsev seisund, kui ka tegevusele, mille puhul hageja kasutas enese kui Iirimaa ainsa suhkrutootja seisundit selleks, et vähendada teiste ettevõtjate pakutavat konkurentsi, eesmärgiga säilitada kõrge lõplik müügihind. Seejuures tegi hageja suuri jõupingutusi, et vähendada väikest säilinud konkurentsi, mis asjaomastel turgudel veel alles oli. Tuleb lisada, et hageja kasutas ära oma seisundit Iirimaa ainsa suhkrutootjana ja asjaolu, et ta sai kasu kogu Iirimaa suhkruturu ühise korralduse raames eraldatud suhkrutootmiskvoodist. See eristaatus ei tulene aga suhkruturu ühisest korraldusest, vaid Iirimaaal valitsevast olukorrast. Kõik need asjaolud eristavad hageja olukorda kohtuotsuses Suiker Unie käsitletud ettevõtjate olukorrast. Suhkruturu ühisel korraldusel ei saa seega olla käesolevas asjas hageja rikkumiste tõsiduse hindamisele sama mõju.
- 251 Lisaks juhib komisjon õigesti tähelepanu sellele, et Iirimaa eelisseisundi eesmärk suhkruturu ühise korralduse raames on võimaldada suhkru importimist Iirimaaale, mida õigustatult või ekslikult peetakse puudujäägiga piirkonnaks (vaidlustatud otsuse punkt 144). Seega kujutab hageja tegevus suhkruturul, kus suhkrutootjatele on juba tehtud teatud soodustusi, näiteks tagatud sekkumishinna määramine või eksporditoetused ekspordil väljapoole ühendust hindadega, mis on tagatud sekkumishinnast madalamad, endast suhkruturu ühise korralduse eesmärkide saavutamise takistust.
- 252 Et komisjoni arvates ei ole rikkumiste tõsiduse hindamisel vaja arvesse võtta suhkruturu ühist korraldust, siis ei saa asjaolu, et sellele ei ole otsuse punkti 167 teises lõigus loetletud tegurite hulgas viidatud, esitada näitena otsuse puudulikust põhjendamisest antud küsimuses. Hageja ei ole tõendanud, et kui komisjon määrab suhkruturul konkurentsieeskirjade rikkumise eest trahvi, siis on ta kohustatud põhjendama oma hinnangut olukorra raskusastme kohta kohtuotsuses Suiker Unie heaks kiidetud lähenemisviisi valguses.
- 253 Esimese Astme Kohus märgib lisaks, et komisjon viitas sõnaselgelt asjaolule, et hageja tegevus oma turul moonutas ühisturгу (punkti 167 teise lõigu kolmas taane). Rikkumise raskusastet käsitlevas osas viitas ta mitmesugustele turu ja kõnealuse toote omadustele, asetades hageja rikkumised nende majanduslikku ja õiguslikku konteksti, leides nende tagajärjed olevat selgelt vastuolus ühisturu eesmärkidega ja võttes arvesse asjaolu, et

suhkur on oluline tööstuslik koostisaine ja üks peamisi tarbekaupu (vt eespool viidatud kohtuotsust United Brands, punkt 290).

- 254 Vastupidi hageja väidetule ei tõenda eespool viidatud kohtuotsuse Tréfileurope lõigud, millele ta viitab selleks, et tõendada, et põllumajandussektoris tegutsevate ettevõtjate trahvid ei ole nii karmid, sellist reeglit mingil moel. Seepärast ei saa leevendavat asjaolu omistada pelgalt faktile, et hageja tegevus kuulus põllumajandussektorisse.
- 255 Lõpetuseks ei saa hageja enam väita, nagu ta kohtuistungil tegi, et teda on trahvisumma määramisel diskrimineeritud, võrreldes komisjoni 17. juuni 1998. aasta otsuse 98/538/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 86 kohase menetluse kohta (IV/36.010-F3 – Amministrazione Autonoma dei Monopoli di Stato) (EÜT 1998, L 252, lk 47) adressaadiga. Tema väitel lähtub trahvi põhisumma miinimummääras fikseerimine nimetatud kohtuasjas kõnealuse rikkumise väidetavast kergusest ja selle ulatusest, mis piirdub üksiku liikmesriigi turuga. Rikkumise raskusastme hindamist käsitlevatest otsuse põhjendustest (punktid 63–71) selgub, et kuna rikkumise olemus ja eesmärk olid iseäranis konkurentsivastased isegi kui rikkumise tegelik mõju turule oli suhteliselt väike ja piirdus ühe liikmesriigiga, tuli sellest hoolimata järeldada, et tegu oli tõsise rikkumisega. Lähtudes pelgalt rikkumise raskusastme hindamisest, määrati trahviks 3 000 000 eküüd. Seda summat kahekordistati 6 000 000 eküüni seoses rikkumise kestusega, mis oli seitse aastat. Samuti tuleb märkida, et otsuses esitatud teabest ei selgu, kui suurele protsendile kõnealuse ettevõtja käibest talle määratud trahv vastas. Sellise teabe puudumise tõttu ei saa võrrelda trahvisummat selles asjas ja käesolevas asjas.
- 256 Seepärast tuleb teise võimalusena esitatud nõude esimese väite esimene osa jätta rahuldamata.

Väidetav karistamine nõuetekohaselt kindlakstegemata rikkumiste eest

- 257 Esimese väite teises osas seab hageja taas kahtluse alla mitmete rikkumiste, täpsemalt valikuliselt madalate hindade, piiriala allahindluste, toodete vahetuse ja lojaalsuspõhiste allahindluste olemasolu ning leiab, et nende eest karistamine on põhjendamatu.
- 258 Esiteks väidab ta, et erinevalt vaidlustatud otsuse resolutsioonist (artikkel 1) ei ole vastuväiteteatises ega vaidlustatud otsuse põhjendustes mainitud valikuliselt madalate hindade kehtestamist Prantsuse importija klientidele 1986. aastal tegevusena, mille eest pidi trahvi määrama. Valikulise hinnakujunduse eest trahvimise võimalus viitas üksnes perioodile pärast 1993. aastat; hageja võttis selle oma vastuses vastuväiteteatisele teadmiseks ja komisjon ei andnud talle haldusmenetluse käigus teistsugust nõu.
- 259 Tuleb meeles pidada (punkt 124 eespool), et komisjon ei ole teinud kindlaks, et 1986. aastast 1988. aastani kehtestas hageja Prantsuse suhkru importija klientidele valikuliselt madalaid hindu (vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1).
- 260 Esimese Astme Kohtul on EÜ asutamislepingu artikli 172 (nüüd EÜ artikkel 229) mõistes piiramatud volitused vaadata läbi otsuseid, millega komisjon on määranud trahvi, ja kohus võib eeskätt tühistada trahvi või vähendada seda kooskõlas määruse nr 17

artikliga 17 (eespool viidatud kohtuotsus T-83/91: Tetra Pak, punkt 235; eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 230).

- 261 Seepärast tuleb hagejale määratud trahvisummat vähendada.
- 262 Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud otsusega trahvitakse teda piiriala allahindluste eest, mida ta väidetavalt 1986. aastast 1988. aastani tegi, ehkki vastuväiteteatises esitatud tõendid puudutavad perioodi 1986. aasta aprillist 1987. aasta juulini. Vaidlustatud otsuse kohaselt rakendati kõiki neid allahindlusi konkreetsetel perioodidel 1986. aastast 1988. aastani (vaidlustatud otsuse punkt 167). Seega, kui 23. maist 1987 kuni 1987. aasta juulini mõne nädala jooksul tehtud allahindlused välja arvata, olid nad kõik ajaliselt piiratud vastavalt nõukogu 26. novembri 1974. aasta määruse (EMÜ) nr 2988/74 Euroopa Majandusühenduse transpordi- ja konkurentsieeskirjades ettenähtud menetluste ja sundtäitmise rakendamise aegumistähtaegade kohta (EÜT 1974, L 319, lk 1; ELT eriväljaanne 07/001, lk 61) artikli 2 lõikele 3.
- 263 Esimese Astme Kohus on juba leidnud, et vaidlustatud otsuses nimetatud tõendid kinnitavad, et piiriala allahindlusi tehti 1987. aasta juulini ja nende kasutamiseks oldi valmis ka edaspidi, kui see pidi vajalikuks osutama (punktid 173–193). Hageja väide tuleb igal juhul tagasi lükata niivõrd, kui kõnealused allahindlused seisnevad rikkumise jätkumises 1986. aastast 1988. aastani. Hageja ei saa teha vahet enne ja pärast 23. maid 1987. aastat tehtud piiriala allahindluste vahel aegumise tõttu. Kuupäev, mida tuleb määruse nr 2988/74 sätete kohaldamise eesmärgil arvesse võtta, on 27. september 1985. See on komisjoni esimese uurimismeetme võtmisele eelnenud viieaastase perioodi alguskuupäev antud asjas (vaidlustatud otsuse punkt 165). Komisjon ei ole vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikes 1 seadnud kahtluse alla hageja tegevust, mis eelnes nimetatud kuupäevale.
- 264 Kolmandaks esitab hageja uuesti neljandas põhiväites esitatud argumendi, et vaidlustada toodete vahetuse ja lojaalsuspõhiste allahindluste eest määratud trahvi.
- 265 Sellega seoses on juba leitud, et hageja argumentidest ei piisa vaidlustatud otsuse artikli 1 lõigete 2 ja 3 õiguspärasuse mõjutamiseks ning seega ei saa nad mõjutada artikli 2 õiguspärasust.

Hageja järjepideva ja üldise konkurentsivastase poliitika rakendamine alates 1985. aastast

- 266 Hageja alustab väitega, et kui kogu tema tegevust Iirimaal saab lugeda tema seisundi kaitsmiseks (vaidlustatud otsuse punkt 156 ja artikkel 1), võttes arvesse tema seisundit suhkruturu ühise korralduse kontekstis, siis ei saa seda tegevust esitleda osana poliitikast, mille eesmärk on kahjustada tõsiselt konkurentsi või kõrvaldada igasugune konkurents asjaomastel turgudel (punkt 167). Seega jättis komisjon hageja tegevust hinnates arvesse võtmata hageja 1991. aastal toimunud erastamise mõju, iseäranis hageja suhtes algatatud põhjalikke uurimisi, riigisiseseid kohtumenetlusi ja juhtkonna vahetust. Seejuures

põhjustatud juhtimise katkemine näib välistavat väidetava järjepideva ja üldise kavatsuse kuritarvitada turgu valitsevat seisundit kogu asjaomase perioodi vältel.

- 267 Ta juhib tähelepanu ka mitmele parandusotsusele, mis tehti 1991. aastal, juba enne seda, kui komisjon sõnastas oma esialgsed seisukohad haldusmenetluses IV/33.075, ja otsused sätestati muu hulgas 6. aprilli 1991. aasta prospektis. Lisaks kritiseerib hageja komisjoni selle eest, et see leidis vaidlustatud otsuses (punkt 167), et selle dokumendi avaldamine ei välistanud hinnakuritarvitusi, samas kui komisjon oli ekspordiallahindluste süsteemist teadlik alates kontrolli läbiviimisest Dublinis 1991. aastal, ega sedastanud sel ajal, et see tuleks lõpetada.
- 268 Hageja lükkab tagasi komisjoni väite, et see sai PFAd e olemasolust teada alles 1994. aasta suvel. Sellega seoses viitab hageja mitmetele dokumentidele, mille komisjon tema ruumidest haldusmenetluse käigus võttis ja mis on lisatud 22. aprilli 1993. aasta vastuväiteteatisele (dokumendid IV/33705/1221, 1335, 1410, 1459, 1757 ja 1762). Komisjoni inspektorid küsisid lisaks suulisi selgitusi.
- 269 1991. aastal toimunud hageja erastamise väidetav mõju ei tõenda, et komisjon eksis, kui leidis, et mitmesugused kuritarvitused, mille toimepanekut vaidlustatud otsuse artiklis 1 märgiti, moodustasid osa järjepidevast ja üldisest hageja konkurentsivastasest poliitikast kogu rikkumisperioodil.
- 270 Lisaks asjaolule, et paljudel neist kuritarvitustest, mis pandi toime pärast hageja erastamist 1991. aastal, oli sama eesmärk kui enne erastamist toime pandud kuritarvitustel, s.o kaitsta hageja koduturgu ja vähendada sealset konkurentsi, leiab Esimese Astme Kohus, et hageja jätkas oma PFAd e süsteemi rakendamist kogu kõnealuse perioodi jooksul kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni (vt punkte 125–149 eespool). Hageja ei saa sellega seoses väita, et jätkuvus on osaliselt õigustatud komisjoni tegevusetusega pärast seda, kui ta sai 1991. aastal süsteemi olemasolust teada. Hoolimata sellise tegevuse hukkamõistmisest 25. märtsi 1996. aasta vastuväiteteatises ei lõpetanud hageja selle viljelemist vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäevaks. Seega oleks vähe kasu sellest, kui määrata kindlaks täpne kuupäev, mil komisjon PFAd e olemasolust teada sai.
- 271 Nagu komisjon on märkinud, ei takistanud hageja poolt 1991. aastal tehtud parandusotsused tal edaspidi korduvalt rikkumast artiklit 86 mitte üksnes oma PFAd e süsteemi rakendamist jätkates, vaid ka konkureerivatele suhkrupakendajatele tarnitud tööstusliku suhkru eest diskrimineerivaid hindu kehtestades (vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 5) ning teatud klientidele jaemüügisuhkru turul sihtallahindlusi ja valikulisi allahindlusi tehes (vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 6).
- 272 Seepärast tuleb teise võimalusena esitatud nõude esimese väite kolmas osa jätta rahuldamata.

Komisjoni hoolsuskohustuse rikkumine asja käsitlemisel

- 273 Hageja leiab, et komisjoni otsust haldusmenetlus osadeks jagada, asjaga tegelevate ametnike arvu ja haldusmenetluse märkimisväärset pikkust tuleks trahvisumma määramisel lugeda leevendavateks asjaoludeks, sest nad näitavad komisjoni hoolsuskohustuse rikkumist läbiviidud uurimises (eespool viidatud kohtuotsus Commercial Solvents, punkt 51). Iseäranis kritiseerib ta komisjoni selle eest, et viimane keskendus oma uurimises artikliga 85 seotud vastuväidetele, mis olid hiljemalt 1992. aasta oktoobris ja 1993. aasta septembris toimunud kohtuistungiteks osutunud alusetuks, ning selle eest, et komisjon ootas liiga kaua, enne kui esitas vastuväited seoses artikliga 86, ehkki ta oli asjaomastest faktidest teadlik juba alates 1991. aasta veebruarist, s.o teise kontrolli kuupäevast.
- 274 Hageja rõhutab, et ühenduse õiguse üldpõhimõtte kohaselt peab komisjon konkurentsipoliitikaga seotud haldusmenetluses tegema otsuseid mõistliku aja jooksul. Käesoleval juhul ei tulenenud menetluse venimine asja keerukusest ega hageja tegevusest. Kohtuistungil viitas hageja ka 17. detsembri 1998. aasta otsusele kohtuasjas C-185/95 P: Baustahlgewebe vs. komisjon (EKL 1998, lk I-8417).
- 275 Samuti ei nõustu hageja komisjoni väitega, et haldusmenetluse vältel andis hageja tegevus aluse teha otsus vastavalt määruse nr 17 artikli 11 lõikele 5 (19. juuli 1995. aasta otsus K(95)1837 lõplik). Selles otsuses korraldati formaalselt varasemaid küsimusi, millele hageja vastas juba 18. mai 1995. aasta kirjas (hagiavalduse lisa 5). Esimese vastuse puudulikkus, mis tulenes kolmandate isikute esitatud teabe ebatäpsusest, millest hageja sel ajal teadlik ei olnud, ei olnud hageja süü. Allikate usaldusvääruse kontrollimise asemel tugines komisjon pimesi sellele teabele ja palus hagejal – paratamatult edutult – täiendada oma 18. mai 1995. aasta vastust, mida hageja väidetavalt püüdis teha 8. augustil ja 20. oktoobril 1995.
- 276 Ühenduse õiguse üldpõhimõtte on, et konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses peab komisjon tegema otsused mõistliku aja jooksul (eespool viidatud kohtuotsus SCK ja FNK, punkt 56). Seepärast on vaja kontrollida, kas antud juhul rikkus komisjon üldpõhimõtet, et ta oleks pidanud menetluse läbi viima mõistliku aja jooksul enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist.
- 277 Et teha kindlaks vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega lõppenud haldusmenetluse kogupikkust, tuleb esiteks välja selgitada, mis perioode on vaja arvesse võtta alates komisjoni esimesest uurimisest. Komisjon algatas hageja suhtes mitu menetlust, millest vaid kolmas ja viimane (vt punkte 3–7 eespool) tõid kaasa otsuse, milles leiti teatud rikkumisi. Komisjon tegi esimese kontrolli hageja Dublini peakorteris 25. septembril 1990. aastal (vaidlustatud otsuse punkt 165). Käesoleval juhul käsitletav haldusmenetlus toimus 25. septembrist 1990 kuni 14. maini 1997, s.o vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäevani – seega on haldusmenetluse kestus ligikaudu 80 kuud.
- 278 Küsimus, kas haldusmenetluse kestus on mõistlik, tuleb määrata kindlaks seoses iga juhtumi konkreetsete asjaoludega ja eeskätt selle kontekstiga, komisjoni poolt järgitavate menetlusetappidega, poolte tegevusega menetluse jooksul ja asja keerukusega (eespool viidatud kohtuotsus SCK ja FNK, punkt 57).
- 279 Käesoleval juhul koosnes menetlus paljudest etappidest, mille raskuspunktideks olid kaebuste esitamine (vt selle kohta hagiavalduse punkte 1–5) ja hageja esitatud kaitseargumentide kontroll. Esimeste komisjoni poolt hageja peakontoris ja tema

tütarettevõtja McKinney peakontoris 1990. ja 1991. aastal tehtud kontrollide tulemusena laiema, mitmete töötlemistehaste artikliga 85 vastuolus toimunud tegevuse uurimise raames saatis komisjon hagejale esimese vastuväiteteatise 4. mail 1992. aastal. Esimene menetlus lõpetati 2. augustil 1995 (vt punkti 3 eespool). Teine menetlus algas 22. aprillil 1993 teise vastuväiteteatise saatmisega, mis puudutas artiklitega 85 ja 86 vastuolus olevat tegevust. 28. juunil 1995. aastal teavitas komisjon hagejat teise menetluse artiklit 85 puudutava osa lõpetamisest (vt punkti 4 eespool). 19. juulil 1995. aastal tegi komisjon otsuse määruse nr 17 artikli 11 alusel (vt punkti 4 eespool). 1995. aasta jaanuaris viis komisjon läbi kohapealse kontrolli (vt punkti 5 eespool). 25. märtsil 1996. aastal saatis komisjon lõpuks vastuväiteteatise.

- 280 Seega, ehkki haldusmenetluse alustamisest lõpetamiseni möödus palju kuid, on selge, et komisjon võttis selle aja jooksul terve rea meetmeid. Hageja ei süüdistata komisjoni tegevusetuses selle aja jooksul, vaid pigem selles, et viimane kulutas liialt palju aega artiklit 85 puudutavatele vastuväidetele. Sellega seoses algasid aga kaks menetlust, mis puudutasid artikliga 86 vastuolus olevat tegevust (teine ja kolmas menetlus), kõige varem 22. aprillil 1993. aastal, mil esitati teine vastuväiteteatis. Vähem kui pool kogu haldusmenetlusele kulunud ajast pühendati seega üksnes artiklile 85.
- 281 Nagu komisjon märgib, ei saa hageja väita, et tähelepanu, millega komisjon kontrollis artiklile 85 tuginevaid vastuväiteid, teda kahjustab, sest kõigist neist vastuväidetest loobuti. Hagejal oli igal juhul ka võimalus avaldada oma seisukohti artiklile 85 tuginevate vastuväidete kohta, mis talle edastati. Vastuseks Esimese Astme Kohtu küsimusele teatas hageja, et esimesele kahele vastuväiteteatisele vastas ta 11. septembril 1992. aastal ja 1. septembril 1993. aastal ning et ta osales 6. oktoobril 1992 ja 21.–22. septembril 1993 toimunud ärakuulamistel.
- 282 Mis puutub artikli 86 raames esitatud vastuväidetes, siis esimene arvessevõetav ajavahemik on see, mis möödus teise vastuväiteteatise saatmisest 22. aprillil 1993 kolmanda vastuväiteteatise saatamiseni 25. märtsil 1996, s.o 35 kuud. Tuleb märkida, et sellel perioodil oli hagejal võimalus vastata teisele vastuväiteteatisele 1. septembril 1993. Pärast teisele vastuväiteteatisele vastuseks esitatud hageja väidete ärakuulamist teavitas komisjon hagejat, et ta lõpetab artikli 85 alusel algatatud menetlused 28. juunil ja 2. augustil 1995. aastal, ning kohustas 19. juulil 1995. aastal hagejat vastama määruse nr 17 artikli 11 alusel teabenõudele. Ehkki pooled on selle korralduse tähtsuses eri meelt, ei toeta hageja käesolevas menetluses esitatud selgitused järeldust, et korraldus anti komisjoni vea tõttu asjaga tegelemisel. Tegu oli lisaks ka faktiliselt keeruka juhtumiga, mille raames pidi komisjon tegelema mitmesuguste kaebustega – hageja ei ole seda eitanud. 35-kuuline periood, mis möödus teisest vastuväiteteatisest kolmandani, ei ole seega ebamõistlik.
- 283 Viimane ajavahemik, mida tuleb arvesse võtta, on see, mis möödus kolmanda vastuväiteteatise vastuvõtmisest 25. märtsil 1996 vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni 14. mail 1997. Sel ajavahemikul esitas hageja 12. juulil 1996 vastuse vastuväiteteatisele (vt punkti 6 eespool). Ligikaudu kümne kuu pikkune aeg lõpliku otsuse koostamiseks kõigis ühenduse ametlikes keeltes ei riku põhimõtet, mille kohaselt peab komisjon konkurentsipoliitikaga seotud haldusmenetluse mõistliku aja jooksul läbi viima (eespool viidatud kohtuotsus SCK ja FNK, punkt 66).

- 284 Hageja ei saa menetluse kestuse tähtsuse suurendamiseks tugineda ka enese tegevusele haldusmenetluses. Isegi kui ta vastas iga kord hoolikalt ja ettenähtud tähtajaks, ei lõpetanud ta mitmeid vastuväiteteatises juba kindlaks tehtud kuritarvitusi (artikli 1 lõigetes 4, 5 ja 6 nimetatud kuritarvitused) vaidlustatud otsuse tegemise ajal.
- 285 Hoolimata vaidlustatud otsuse tegemisele eelnenud haldusmenetluse kogupikkusest ei ole otsus seega konkreetseid asjaolusid arvesse võttes tühine põhjusel, et on rikutud põhimõtet, mille kohaselt peab komisjon tegutsema mõistliku aja jooksul. Igal juhul ei saa hageja tugineda eespool viidatud kohtuotsusele Baustahlgewebe, sest selles kõne all olnud ajavahemikud puudutasid menetlust ühenduse kohtus, mitte pelgalt haldusmenetlust.
- 286 Eeltoodust järeldub, et teise võimalusena esitatud nõude esimese väite neljas osa tuleb jätta rahuldamata.

Ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamise mõiste uudsus

- 287 Hageja väidab, et ühise turgu valitseva seisundi mõiste ei olnud veel praktikas rakendunud, kui käesolevas asjas arutluse all olev tegevus aset leidis. Kõik vaidlustatud otsuse artikli 1 lõigetes 1–3 viidatud kuritarvitused toimusid enne seda, kui võeti vastu komisjoni 7. detsembri 1988. aasta otsus 89/93/EMÜ EMÜ artiklite 85 ja 86 kohase menetluse kohta (IV/31.906 Italian Flat Glass) (EÜT 1989, L 33, lk 44). Ühise turgu valitseva seisundi mõiste uudsust oleks pidanud trahvisumma määramisel arvesse võtma (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 163).
- 288 Hageja lisab, et ainus asjakohane teave, mida saab tuletada eespool viidatud kohtuotsusest Compagnie Maritime Belge Transports, seisneb selles, et uudsusel põhineva väite kummutab uudsuse puudumine. Komisjoni 10. detsembri 1996. aasta teatise eelnõus (KOM(96)649 lõplik) konkurentsieeskirjade rakendamise kohta telekommunikatsioonisektori juurdepääsulepingute suhtes nendib komisjon ise, et „asjaolud, mil esineb ühine turgu valitsev seisund ja kus seda kuritarvitatakse, ei ole ühenduse kohtupraktikas ega komisjoni praktikas veel täielikult välja kujunenud ning vastav õigus alles areneb” [mitteametlik tõlge].
- 289 Komisjon ei nõustu hageja väitega, leides, et vaidlustatud otsuse aluseks on eeskätt järeldus, et hagejal oli individuaalne turgu valitsev seisund, samas kui järeldus ühise turgu valitseva seisundi olemasolu kohta oli esitatud teise võimalusena.
- 290 Eelmärkusena olgu öeldud, et komisjoni poolt kostja vastuses pakutud vaidlustatud otsuse tõlgendust ei saa vastu võtta (vt punkte 25–31 eespool).
- 291 Ehkki väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib trahvisumma määramisel võtta arvesse asjaolu, et rikkumised kuuluvad õigusvaldkonda, kus puuduvad selged konkurentsieeskirjad (eespool viidatud kohtuotsus AKZO, punkt 163), on palju tegureid, mis näitavad, et sellisel juhul ei ole hagejal õigust tugineda ühise turgu valitseva seisundi mõiste väidetavale uudsusele.

- 292 Isegi kui ajal, mil hageja ja SDL viljelesid mitmesugust tegevust, mis kujutas endast nende ühise turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, s.o 1986. aastast 1988. aastani (artikli 1 lõiked 1–3), ei olnud see mõiste konkurentsioiguses veel välja kujunenud – eespool viidatud otsuse 89/93/EMÜ kuupäev on 7. detsember 1988 ja komisjoni teatise eelnõu (KOM(96)649 lõplik), mille sättele hageja viitab, kannab kuupäeva 10. detsember 1996 –, ei kujuta hagejale ja SDLile süüks pandud ja enne 1990. aasta veebruari toime pandud kuritarvitused, mille eesmärk oli kaitsta oma turuseisundit ja takistada suhkru importimist Irimaale, konkurentsioiguses endast midagi uut (eespool viidatud kohtuotsus Compagnie Maritime Belge Transports, punkt 248).
- 293 Nagu komisjon on märkinud, näitab 21. novembri 1988. aasta teatis (vt punkti 64 eespool) selgelt, et lisaks asjaolule, et hageja teadis enda ja SDLi seisundi ulatust kahel asjaomasel turul, olid nii hageja kui ka SDL teadlikud omavaheliste majandussidemete tihedusest ja oma tegevuse kooskõlastamisest turul.
- 294 Neil asjaoludel leiab Esimese Astme Kohus, et komisjon ei rikkunud määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2, kui jättis ühise turgu valitseva seisundi mõiste väidetava uudsuse kergendava asjaoluna trahvi määramise ajal arvesse võtmata. Seepärast tuleb teise võimalusena esitatud nõude esimese väite viies osa jätta rahuldamata.

2. Teine väide, mille kohaselt on rikutud määruse nr 17 artikli 3 lõiget 1

- 295 Vaidlustatud otsuse artiklis 3 kohustab komisjon hagejat lõpetama artikli 1 lõigetes 4, 5 ja 6 sätestatud rikkumised ulatuses, milles seda veel tehtud ei ole, ning hoiduma nimetatud tegusid või käitumist kordamast.
- 296 Hageja väidab esiteks, et vaidlustatud otsuse artikli 3 kolmandas lõigus sätestatud korraldus hoiduda sihtallahindluste tegemisest jaemüügisuhkrut ostvatele klientidele on vastuolus määruse nr 17 artikli 3 lõikega 1, niivõrd kui korralduse ulatus ületab vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 6 punktis i sätestatud rikkumise ulatuse, mida korraldus puudutab. Komisjon ei viidanud kõnealuste allahindluste siduvale olemusele, samas kui artikli 1 lõike 6 punkt i viitab üksnes sihtallahindlustele, millel väidetavalt oli hulгимүүjate rühmi hagejaga siduv mõju. Komisjoni selgituste aluseks oli vaidlustatud otsuse artikli 3 teise lõigu väär tõlgendus.
- 297 Hageja lisab, et vaidlustatud otsuse artikli 3 kolmanda lõigu teises pooles sätestatud korraldus lõpetada teiste allahindluste tegemine on samuti vastuolus määruse nr 17 artikli 3 lõikega 1, niivõrd kui see tegelikult puudutab lisaallahindluste süsteemi, mida ei peetud formaalselt konkurentsivastaseks resolutsiooni vastavas osas, s.o artikli 1 lõikes 5, milles pelgalt mõistetakse hukka jaemüügisuhkru turul tegutsevate konkureerivate suhkrupakendajate aktiivne hinnadiskrimineerimine. Sellega seoses on ebaoluline, kas selle resolutsiooni lõigu aluseks on vaidlustatud otsuse punkt 145 või 149. Komisjon kohustas hagejat hoiduma kõigi muude, ka mittediskrimineerivate allahindluste tegemisest, sest need ei sõltunud vähimalgi määral suhkrukogusest või tegevuse kulukusest – see ületab vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 5 ulatust.

- 298 Määruse nr 17 artikli 3 lõiget 1 tuleb kohaldada vastavalt kindlakstehtud rikkumise iseloomule ja see võib tähendada nii korraldust teha teatavaid toiminguid, mis on õigusvastaselt tegemata jäänud, kui ka keeldu jätkata teavat asutamislepinguga vastuolus olevat tegevust või praktikat või säilitada olukorda (eespool viidatud kohtuotsus Commercial Solvents, punkt 45). See keeld võib hõlmata üksnes tegevust, mis on EÜ asutamislepinguga kokkusobimatu (8. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas T-9/93: Schöller vs. komisjon, EKL 1995, lk II-1611, punkt 159).
- 299 Käesoleval juhul sisaldab vaidlustatud otsuse artikkel 3 loogilist korralduste jada, mille eesmärk on ennetada artikliga 86 kokkusobimatute tegude kordumist, liikudes üldiselt üksikule ja olevikust tulevikku.
- 300 Seega kohustatakse esimeses lõigus hagejat viivitamata lõpetama vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal toime pandud rikkumised, täpsemalt artikli 1 lõigetes 4, 5 ja 6 sätestatud rikkumised. See on täielikult kooskõlas vastava kohtupraktikaga, mida hageja ka ei eita.
- 301 Teises lõigus keelatakse hagejal jätkata nimetatud rikkumisi tulevikus ja võtta samaväärse toimega meetmeid. Ka see on kooskõlas kohtupraktikaga, niivõrd kui see puudutab üksnes tegevust, mis on asutamislepinguga kokkusobimatu.
- 302 Kolmandas lõigus tehakse tulevikku suunatud korraldus, mis on esitatud teises lõigus, täpsemalt seoses diskrimineerivate allahindlustega, s.o ekspordiallahindluste ja nende allahindlustega, mis diskrimineerivad teisi, konkureerivaid suhkrupakendajaid. Seega hõlmab teises lõigus sätestatud ja tulevikku suunatud üldine keeld konkreetselt artikli 1 lõigetes 4 ja 5 täheldatud rikkumisi. Samuti on see seotud tööstusliku suhkru turuga.
- 303 Neljandas lõigus tehakse tulevikku suunatud üldine korraldus, mis on esitatud teises lõigus, täpsemalt seoses konkureerivate suhkrupakendajate klientidele tehtavate valikuliste allahindlustega ja jaemüügisuhkru ostjatele tehtavate sihtallahindlustega. Selle tulevikku suunatud üldise korralduse täpsustus hõlmab seega artikli 1 lõikes 6 kirjeldatud rikkumist, kusjuures punktid i ja ii viitavad vaidlustatud otsuses analüüsitud konkreetsetele kohtuasjadele. Erinevalt kolmandas lõigus sätestatust on see seotud vaid jaemüügisuhkru turuga.
- 304 Vaidlustatud otsuse artikli 3 teise, kolmanda ja neljanda lõigu loogiline järjekord tuleneb kolmanda lõigu alguses kasutatud väljendist „eeskätt” ja neljanda lõigu alguses kasutatud väljendist „samuti”. Teise lõigu vastavus kohtupraktikale laieneb loogiliselt kolmandale ja neljandale lõigule, niivõrd kui viimased üksnes täpsustavad seda üldist korda.
- 305 Sellest järeldub, et järjepidevuse puudumine, mida hageja vaidlustatud otsuse artikli 1 lõigetes 4, 5 ja 6 ning artikli 3 vahel näeb, ei põhine faktidel. Seetõttu puudub määruse nr 17 artikli 3 lõike 1 rikkumine.
- 306 Eeltoodust järeldub, et teise võimalusena esitatud nõude teine väide tuleb jätta rahuldamata.
- 307 Et käesolevas kohtuasjas on võimalik osaliselt rahuldada vaid teise võimalusena esitatud nõude esimese väite teine osa (vt punkte 258–261 eespool), siis vähendab Esimese Astme Kohus oma piiramatute volituste raames vastavalt nõukogu 17. juuni 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1103/97 teatavate euro kasutuselevõttuga seotud sätete kohta (EÜT 1997, L 162,

lk 1; ELT eriväljaanne 10/001, lk 81) artikli 2 lõikele 1 eurodes väljendatud trahvisummat 7 883 326 euron.

Kohtukulud

- 308 Kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, võib Esimese Astme Kohus kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda või jätta poolte kohtukulud nende nendi kanda. Et hagi on rahuldatud vaid osaliselt, leiab Esimese Astme Kohus, et antud asjaoludel on õiglane jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ja kohustada teda tasuma kaks kolmandiku komisjoni kohtukuludest ning jätta kolmandik komisjoni kohtukuludest tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1 selles osas, milles leitakse, et 1986. aastast 1988. aastani tegi hageja valikulisi allahindlusi Prantsuse suhkru importija klientidele.**
- 2. Vähendada hagejale vaidlustatud otsuse artiklis 2 määratud trahvi 7 883 326 euron.**
- 3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 4. Jätta hageja kanda enda kohtukulud ja kaks kolmandikku komisjoni kohtukuludest.**
- 5. Jätta komisjoni kanda üks kolmandik enda kohtukuludest.**

Jaeger

Lenaerts

Azizi

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. oktoobril 1999. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Kolmanda koja esimees

K. Lenaerts